

ARGIA

**FERNANDO
ARMENDARIZ**

«Zenbait
komunikabidek,
Amnesty
International-en
txostenaren
irakurketa inte-
resatua egin dute»

BUR TSA

Kolorerik gabeko
dirua

URPEKARITZA

tsas hondaleetara
bidaia

KULTURA

Europako
tresnarik
modernoenak
izango ditu
Urnietako Eskena
Arte zentroak

XXI MENDEKO APAIZAK SOTANATIK KANPO

ESKOZIA-INGALATERRA, ASPALDIKO LISKARREN AZKEN KAPITULUA

Euskal Herriko Egunkaria

Zure Egunkaria

Egunkaria

ADONIS 1135-1802
1135-1802 1135-1802
1135-1802 1135-1802
1135-1802 1135-1802

Estadística de la población
Egunkaria, 1135-1802
Estadística de la población
Egunkaria, 1135-1802

Estadística de la población
Egunkaria, 1135-1802
Estadística de la población
Egunkaria, 1135-1802

Estadística de la población
Egunkaria, 1135-1802
Estadística de la población
Egunkaria, 1135-1802

EUSKALDUNIA

Egunkaria

Soldaduzka txou!

GIZARTE hau zibiliza-tzen ari da (?). Zibil egiten, gizakumearen beharretara egokitzen. Bitartean, sutsu diraite armarik nahi ez duen bizitza mota baten aurkako azken hondarrek, gizakiari bere izaera ukatzen diotenek, gizartearen bilakaeraren aurkako mili-tar atzerakoiek eta, postu zibiletatik —inoiz ere existi-tu behar ez zen Defentsa Ministeritzaren agintariak— haien izatea sostengatzen dutenek.

Soldaduzka, zerbait iza-tekotan, heriotzaren ekarle da. Ez dute bizitza alferrik galtzen —bere buruaz beste eginez edo gaizki deitutako *istripuen* ondorioz— ehun-daka gaztek urtero. Baina gobernuari ez zaio intere-satzen datu hauen berri ematea. Eta gizarteak bide-gabekeria horiek salatuko dituen erakundeak eratu behar ditu: soldaduaren bulegoa, kontzientzi era-gozpenerako taldeak...

Soldaduzka adornatu, edertu, gazteentzat erakar-garri egin nahi dute, baina nola justifika dezakete ur-tebeteo bahiketaldia? Nola

onar dezake edozein gaz-tek, insolidario dela lepo-ratuz, bere burua gerrarako prestatzea?

Oso arrunta izan da neure inguruan gazte batzuk sol-daduzkara itsu-itsu joatea, edozein lasterketa irabazte-ra bailihoaz, eta bertako inuxentada, istripu edo erasoak, kasurik onenetan, eritetxean jasan behar iza-tea. Ez da joko, ez dizute lanbiderik erakusten, be-raiek Estatuari sosak xur-gatu eta poltsikoak betetzen jarraitzeko behar duten atxakia baino ez zara.

Okerrena, gainera, beste zapalkuntza baten ardura-dun diren FSEetan egiteko aukera bikaina eskaintzen dutela, lanpostua ziurtatuz.

Koldo Puente
(Iruñea)

Nire etxerainoko errepidea

ZENBAIT jendeak esango du oso erraza dela horrela-ko antolakuntza erraldoi bati akatsak ateratzea. Bai-na, hala ere, nere iritzia azal-du nahi dut Tour bedeinka-

tua Donostiatik atera behar zuela eta epe record batean buruturiko lanei buruz.

Ez dut inoiz ikusi horre-lakorik. Ia-ia Odon bera ikusi ahal izan genuen pika-txoiari joka. Jendea gaez lanean, farola eta kaleko banku guztiak pintatu eta barnizatuak, lorategiak txukunduta, kaleak sekula baino txukunago, urteetan soluziorik merezi izan ez duten auzo arazoak kon-ponduta... eta dena hilabe-teko epean!

Orain donostiarrok abantail guzti horiek dis-frutatu ahal izango ditugu. Baina noiz arte ez dira ber-rituko? Berrito ere Tourra gure herrira itzuli arte?

Bai, nik ere Tourra berriro Donostiara itzultzea nahi dut baina... hurrengo ho-rretan, asfalta diezadatela nere etxerainoko aldapa!

Jose Luis Iradi
(Donostia)

Dragoi Bola: euskararen sustatzaile

IZIOTU dut telebista eta berriak ari dira ematen: hil-

ketak han, istripuak hemen, gerra bestean... Eta gero, **bortizkeriaren aldarrika-pen basatia** Dragoi Bola dela esango dute, ezta Mer-txe?

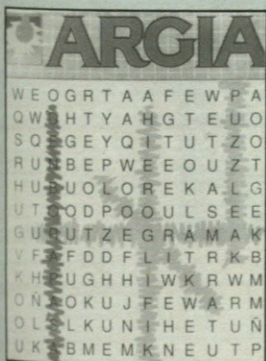
Ba esan gura dut, nere iritziz, Dragoi Bola, guztiz egokia dela umeentzat, programa honetan darabil-ten euskara paregabeagatik.

Dragoi bolei esker, sarri euskara lantzeko aukerarik barik dagoen jendeak, gus-tora dakusan telesail honen bidez, bere mintzaira abe-rastu egiten du. Eta ez pen-tsa ikastolako haurrez soilik ari naizenik, erdaldunak ere, normalean, euskarari buruz ezer jakin nahi ez du-tenak, Dragoi Bola ikustea-ren prest daude euskara **pairatzeko** eta bidenabar ikasteko.

Kalitateari dagokionez, esango dut, ETBko progra-ma **serioagoen** erdipurdi-ko euskarak badiola zer inbidiatu Dragoi Bolaren itzulpen bikainari.

Azkenik, lerro hauetaz baliatuz, Amurizari nere zorionik beroenak eman gura dizkiot egin duen lan apartagatik.

Jurgi Kintana Goiriena
(Bilbo)

Harpidedunari: Gogoratu aurreko zenbakiarekin batera dohainik eskuratu duzun denborapasen gehigarrian **Kanariar Irletarako bidaia** (bi pertsonentzat eta astebete) irabazteko aukera duzula. Gehigarriko erdiko orrialdeetan topatuko duzun gurutzegrama erraldoia zuzen bete eta **iraila baino lehen bidaili iezaguzu.**

Zozketaren emaitza 1.399 zenbakian (Irailako lehen alean) argitaratuko da

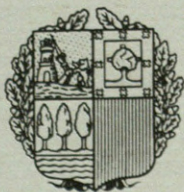
6. Politika kronika. IÑAKI ZUBIONDO.
8. «EAK, HBk eta EUEk indar abertzaleen aitzindaritzza hartu behar dugu». XABIER LETONA.
12. Politika ttantaka.
14. Nazioarteko kronika. LUKAS MARTINEZ.
16. Eskozia-Ingalaterra, aspaldiko liskarraren azken kapitulua. AITOR ERRASTI.
20. Nazioarte ttantaka.
22. Kolorerik gabeko dirua. MYRIAM GARTZIA.
26. Euskal Herriko apezzeria, bokazioen arnas premiaz. ALBERTO IRAZU.
30. Itsas hondora bidaia. MIKEL ASURMENDI.
34. Fernando Armendariz: «Zenbait komunikabidek txostenaren irakurketa interesatua egin dute». AMAGOIA IBAN.
40. Kultura Kronika. J.J. PETRIKORENA.
42. Junes Casenave-Harigile, «Santa Kruz» pastoralaren idazlea.
«Herri osoak parte hartu du». RITXI LIZARTZA.
44. Urtebete barru zabalduko da Urnietako Eszena-Arte Zentroa.
Antzerkia eta zinema lantzeko bide berriak, Urnietako eskolan. JOXI GOIKOETXEA.
48. Abuztuaren 3tik irailaren 1era bitarte burutuko da 53. edizioa.
Musika Hamabostaldia: doinu klasikoak jendearengana hurbiltzeko apustua. JOXI GOIKOETXEA.
50. Munduaren zabaletik kultura. J.M. HERITZ.
52. Kultura ttantaka.
54. Astegiroa.
63. TXT.
66. Kataluniarrok jokoan duguna eta espainiarrek dutena. CARLES PUIGDEMONT I CASAMAJO.

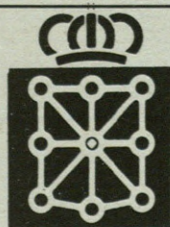
ESKOZIA: Britainiarra, europako beste estatu asko legez independentismoaren astindualdia ezagutzen ari da azken garaiotan. Eskoziar abertzaleen eskakizunak ez dira dena den, kontu berriak. Bai aldz bertako abertzaletasunak azken urte honetan ezagutu duen zuzpertzee, apirileko hauteskundeetan abertzaleek espero bezain emaitza onak lortu ez bazituzten ere. / 16

APAIZAK: Orain ez horrenbeste urte oso gauza zabaldua zen arren, gero eta gazte gutxiago apezten dira gaur egun Euskal Herrian. Bokazio jaitziera nabarmen honen arrazoiak asko dira, baina euskal gizarteak azken harmarkada hauetan jasandako aldaketa, guztien oinarrian dago. Dena den, aurtan, bost gazte apeztu dira dagoeneko. Apaiz berri hauen eritzia jaso dugu. / 22

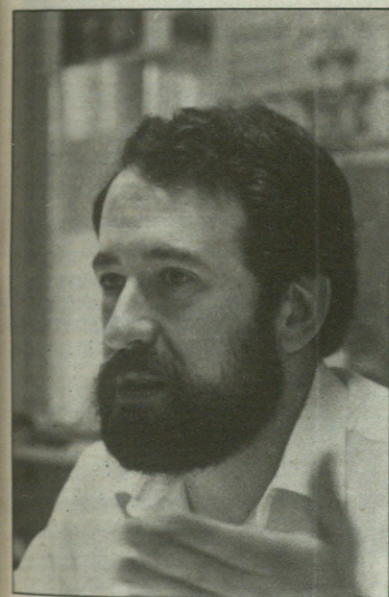
Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

Aldizkari honek Nafarroako Gobernuaren
laguntza jaso du

IKUSKARIAK: Orain dela urte pare bat hasi zen Urnietako Eszena Pedagogi Garaikideen Elkartea (APEU) antzerki eta zinema ikastaroak ematen Gipuzkoako herri honetan. Ikastaroak, Udalak utzitako lokal batzuetan egin izan dira orain arte, eta hauetan zenbait zinema zuzendari ezagunek parte hartu dute. Hurrengo urteko uztaillean zabalduko du elkarte honek Urnietako Eszena-Arte Zentroa, bi genero hauek lantzeko bide berriak eskaini asmoz./ **44**

F. ARMENDARIZ: Duela bi aste aurkeztu du Alk (Amnesty International) iazko urteari buruz egin duen txostena. Bertan salatu direnen artean, oposizioko talde armatuen ekintzen salaketak jaso dute oihartzun handiena gure komunikabideetan. Fernando Armendariz iruindarrak aurkeztu zuen txostena Euskal Herrian. Bera dugu erakundearen idazkari nagusia bertan, eta bera dugu solaskide erdiko elkar hizketan./ **34**

URPEKARITZA: Euskal Herriko kostaldean gero eta urpekari gehiago ikus ditzakegu. Itsasoak eskaintzen duen erakargarritasun eta kilikaren bila, urtean zehar urpekaritza ikasketak jaso dituztenek udan dute beren zaletasuna jorratzeko sasoirik aproposena. Hendaiaiko klub amateur batera joan gara aste honetan, kirol hau praktikatzen dutenekin batera, itsas hondora bidaia egin ahal izateko./ **30**

Jabea: Zeruko Argia, S.A.L.

Argia egiten dugu:

Donostian: Eñaut Apaolaza, Amagoia Iban, Alberto Irazu, Joxi Goikoetxea, Ritxi Lizartza, Juan Jose Petrikorena, Patxi Sarriegi, Garbiñe Ubeda, Aitziber Yarza.

Bilbon: Maite Artola, Myriam Garcia, Maite Iriondo, Xabier Letona, Maite Lizarraga, Sabino Madariaga, Amaia Nabaskues, Nere Portillo, Idoia San Sebastian, Lierni Uribarren, Ainara Zuazabeitia, Aitor Zuberogoitia.

Iruñean: Iñaki Camino, Patxi Larrion.

Iparraldean: Ixabel Etxeberria.

Gasteizen: Ismael Diaz de Mendivil, Jon Maia, Leire Lopez de Aberasturi, Igone Olarte, Estitxu Ugarte.

Kolaboratzaileak: Iñaki Agirresarobe, Mikel Antza, Xabier Alegria, Edorta Arana, Xipri Arbelbide, Karlos Argiñano, Gorka Arrese, Patxi Azpillaga, Mikel Arrieta, Juan Mari Arzak, Mikel Asurmendi, Jean Louis Davant, Elhuyar, Joxan Elozegi, Xarlo Etxezarreta, Xabier Euzkitze, Luis Fernandez, Fernan Goñi, Andres Gostin, Jimu Iturralde, Josu Landa, Juan Jose Lapitz, Xabier Lekuona, Xabier Lezeta, Emilio Lopez Adan, Mattin, Bego Montorio, Imanol Murua, Jaione Ogiza, Joxan Oiz, Eva Olaizola, Xabier Oleaga, Joxe Mari Ostolaza, Bota Punttuba, R.M. Sabaris, Joxemi Saizar, Carlos Santamaria, Jon Sarasua, Tala, Txillardegi, Iñaki Uri, Iñaki Uriarte, Asisko Urmeneta, Pello Zubiria, Joxemi Zumalabe.

Hizkuntz arduraduna: Mikel Elorza.

Argazkiak: Aitor Bayo.

Diseinu eta montajea: Garbiñe Ubeda, Karlos Beristain.

Infografia: Beñat Azurmendi, Iñaki Martiarena.

Azala: Aitor Bayo, Garbiñe Ubeda.

Publizitatea: Josu Martikorena.

Promozioa: Jose Luis Olaziregi.

Administrazioa: Aitor Aznar.

D.L.: 80-1963.

ISSN: 0213-909X

Commission paritaire: 72562 E.

Helbidea: Industrialdea, 1 eta 2 pabiloiak. 20160 Lasarte-Oria, 114 Postakutxa Bilbo, Iratxe Monastegia 70 3.ezk 31011 Iruñea.

Tfnoa: (943) 37 15 45, (94) 424 46 63, (948) 17 80 78

Faxa: (943) 36 10 48.

Inprimategia eta Fotomekanika: ANTZA.

Espektatibak makalduta, agiria kontuan hartuko ez balitz...

ASTE honetan zehar, hasierako nahaspila eta interpretazio mordoa argituz joan da, nahiz eta oraindik ere, inork gutxik ikusiko duen argi, zer dagoen komunikabideetan kalera-tzen diren berrien atzetik.

Alderdi politikoak konforme jarri dira ETaren agiriaren gauzarik onuragarriena zein den esateko garaian: kontestua. Alegia, noiz eta nola plazaratu den ETaren asmoa.

ESTATU espainiarreko agintariak, hizpide dutenek behinik behin, ez dute oraindik behar bezalako hitzik argitu, «*ETAk biltzeari utzi behar dio eta kitto*» delakoa ez bada.

«El Mundo» egunkariak «iturri fidagarriak» aipatuz, plazaratu zuenaren

arabera, Rafael Verak eta konpainiak, agirian eskatzen zaienaren kontra-koarekin ihardetsi nahi diote ETari. Kontaktuak has daitezten, lehenik tregua ezinbestekotzat joko lukete. Hilabetekoa gutxienik. Ez lukete treguaren aurreko kontakturik onartuko.

Baina kronika datu objetiboetan oinarritu ezinean —publikoki behintzat ez bait dago—, eta egunotako egunkarietako gorabehereri erreparatuta, tregua proposamenaren ingurukoak usain onik ez du zabaldu. ETaren asmoari ez zaio bere hotsa-sunean heldu. Irtenbidearen bila abiatu aurretik, indarren banaketa neurtu nahi izan da, nonbait. Aski ezaguna da, dimentsio handietako

jokoan hasiz gero, irabazi nahi izateko dela beti.

Alberto Artigas «El Diario Vasco»-kronistak, iturri fidagarriak aipatu eta badu ere, halaxe azaldu du joan den igandeko bere hausnarketan. Dirudienez, Gobernu espainiarrak ez zuen iritzi sendorik eman nahi, ETaren proposamena argitaratu aurretik eta ondoren «inguru erradikalean» sortutako mugimenduak ikusi arte. «*Hainbat formazio politikok egindako ikerketen arabera, ETaren komunikatua sektore 'gogorretatik' dator, eta ez sektore 'kritikoetatik'.*» Ondorioz, ETaren proposamenak ezer berririk ez dakar. Beraz, Jose Antonio Ardanaz EAEko lehendakariari, Juan Mari Atutxa Barne kontseilariari eta Joseba

Arregi Eusko Jaurlaritzako bozeramaleari arrazioa emango lioke.

HERRI Batasunak EAJrekin dituen elkar hizketak beste dimentsio batekoak direla behin eta berriro esanda ere, ETaren agiria EAJ-HB elkar hizketak direnak eta ez direnak zaku berean sartu dituzte, nahaspilaren nahaspilez. Eta nahaspila horretan, ez KASEk eta ez EAJk ezin izan dute elkarrekiko duten errezeloa burukiarekin egin beharreko konfidentzietarako gorde.

Juan Luis Arrieta Zubimendi
«Azkoiti-k, bere inguruan sortutako espekulazioari erantzun egin nahi izan dio, «Egin» egunkarian azaldutako elkar hizketaren arabera.
«Tregarako baldintzak eta elkar hizketen nola ekin argi eta garbi adierazita daude ETaren agirian, eta interlokutoreak zeintzuk izango diren ere bai».

Juan Cruz Alli
Amaiurren izan zen
joan den asteburuan,
EA, HB eta kultur
munduko beste
hainbat kiderekin
batera. Ez du
erreparorik izan,
Euskariaren eskutik,
ekitaldira joateko,
«besteak bezain
nafarra bait da bera
ere». UPNn sortuko
zaizkion liskarrak
gainditzen baditu,
inor ofenditu nahi
izan gabe, aurki, Alli
eta Zabaletaren
arteko diferentziak
nabarmenak ez
direla uste izango du
askok.

Joselu Cereceda KASeko bozera-
maleari ez zaio txukuna iruditzen,
«Arzalluzek egiten duen bezala,
'erantzukizuna Madrilen esku da-
goela' besterik ez esatea, Pilatosen
tankeran». KASekoan ustez, arazo
antzu eta mingarria luzatzearen alde
apostu egiten dutenen tesiak indar-
tzen dira horrela.

EAJren ustez, «KASen moduan bo-
rroka armatuaren balioa horrela de-
fendatzeak enfrontamentua dakar,
eta ez Estatuarekiko soilik, baita
euskal gizartearekiko ere, armen bi-
dez estruktura sozialista, marxista-
leninista ezarri nahi horretan».

Alberto Artigasen hitzak berriz ere
aipatuta, EAJren ziriek agerian uzten

dute «zein sektore jotzen duen EAJk
oztopotzat Euskal Herriko normali-
zazioaren oinarria zehazteko, batik
bat, HBrekiko harremanetan dibar-
duen bonetan. Sekula ez bezala,
koalizioaren barrenak, joerak eta
barne diferentziak ezagutzen dituzte
EAJkoek, horregatik KASen kontrako
jarrera». Kronistaren ustez, EAJk ez
du horren argi sortutako espektatibak
mamituko ote diren.

TERMINOLOGIA

Kongresu. *Interes edo ikerketa berdinei buruz gogoetak egiteko nabiz-
talderen batetako arazoak aztertzeako pertsonen bilketa.*

Ertzaintzaren hamargarren urteurrenaren eta Polizi Legearen inguruko
martingalaren ospakizunetan, Eusko Jaurlaritzako Barne Sailak eta, be-
reziki, Nazioarteko I Euskal Polizi Kongresuan parte hartu dutenek, eskola
eman digute kazetariok. Hizlari aditu franko izan du bilkurak. Informatzea
ofiziotzat dutenek, ordea, ikasgai bakarra, Estatu Espainiarreko Barne
Ministraritzak luzatua. Orain dela gutxi arte, Ministraritzak berri ugari
zabaltzen omen zuen, baina «didaktikarik egin gabe». Geroztik, kazetariak
notiziez lepo jartzea kaltegarria dela konturatu da Agustin Valladolid Barne
Ministraritzako kidea. Eta inspirazioak jota bururatutako ideia itzel hura
oinarri, «berri ugari ematea ongi informatzea ez dela» sinestarazi behar
izan omen die komunikabideei. Pozik omen da gaur egun Barne Minis-
traritza. Onerako aldatu omen dira komunikabideak. Mesede handia izan
da egin diguzuna. Mila esker ARGIAtik, Agustin Valladolid. Libra gaitzate-
la zure gaitzetik.

HORRELA balitz, oraingoan hel-
burua Joko Olinpikoen babes-
lortzea bakarrik balitz, alegia espektati-
bak beteko ez balira, irtenbidea lor-
tzeko beste bideren bati ekin beharko
litzaioke, akaso. Astakeriari propo-
satu nahi izan gabe, alderdietatik
kanpoko estrukturan batek heldu
beharko lioke arazoari. Beste «Lurrall-
dea» batek izan lezake zeresanik.
Euskaria batek Amaiurrera Juan Cruz
Alli Nafarroako Gobernu-
lehen-dakaria eramateko ahalmena erakutsi
duen bezala, besterik ere erakutsi li-
teke oraindik, alderdien sinadura na-
barmena ez duen talde baten eskutik.

Garbiñe Ubeda

Inaxio Oliveri Eusko Alkartasunako idazkari nagusia:

«EAK, HBK eta EUEK indar abertzaleen aitzindaritzza hartu behar dugu»

Eusko Alkartasunak eta Euskal Ezkerrak aurrera daramaten elkartzeko prozesuaz jakin guran hurbildu ginen Donostiako EAren egoitzaraino. Negoziazioari buruz, alderdi abertzaleen arteko elkar lanari buruz eta Hezkuntzaren arazoei buruz mintzo zaigu, besteak beste, Hezkuntza kontseilari nagusia izan zena. Gipuzkoako Diputazioan EAK, HBK eta EUEK, lortutako emaitzen ondorioz, etorkizunean egin beharrekoaz ere galde egin diogu EAKo idazkari nagusiari.

ARGIA. Zer suposatu du Gipuzkoako Diputazioan EAK, HBK eta EUEK lortutako akordioak?

INAXIO OLIVERI. HBren presentziaren normalizazioak Gipuzkoako Batzar Nagusien indar politikoen arteko harremanak aldatu eta berritu ditu. Bestalde, guk beti pentsatu dugu HBren parte hartze instituzionala oso garrantzitsua dela; gehiengo eta gutxiengoen jokoa aldatu egiten bait du. Aldi berean, abertzaletasunaren indartze instituzionala dakar horrek.

EAJk eta PSOEk koalizio politikoa egin zutenean, gutxiengoa izanda, legitimitate handiagoko beste batzuei lekua kendu zioten, bai Donostiako udalean baita Diputazioan ere. Ho-

rrek, hemengo instituzioen desoreka ekarri du. Gainera, bi alderdi hauen koalizioa kaltegarria da proiektu abertzale batentzat. Hau da, nazio eraikitze proiektuak ezin du aurrera jo bikote honek agintean jarraitzen duen bitartean. Hori apurtu ahal izateko beharrezkoa da abertzale eta aurrekoiak diren indarren ekintza bateratua. Ildo honetatik, Gipuzkoako Batzar Nagusietako esperientzia, eredu bezala har genezake. Eraikuntza nazionalerako, gehiengo soziologikoak, abertzaleak, gehiengo politiko bihurtu behar du.

A. Zentzu borretan ulertu behar al da EUErekiko konbergentzia prozesua?

I.O. Hala da. Biolentzia dela eta, une honetan zaila

egiten zaigu HBrekin koalizioa egitea. Bestetik, elkarrekin lan egitearen esperientzia badugu eta koalizio elektoralak da lehen azaldu-tako prozesuaren hasiera. Euskal Herriko arazoei irtenbide bateratua emateko gai garen jakin behar dugu.

A. Baina EA indar nagusiagoa izaki, EAK EUE irenstea gerta liteke.

I.O. Futurismoak egitea arriskutsua iruditzen zait.

«Abertzaleok EAJ eta PSOE neutralizatu beharra daukagu, bestela ezin dugu aurrera egin» ●

Garrantzitsuenak, EAJri aurrera egiteko moduko indarrik erakartzea da. Ikuspuntu abertzale batetik noski, ez aurkakotasuna bilatzeko. EAJ, PSOErekin duen koalizioa apurtzera behartu nahiz dugu.

A. Diputazioan eraman duzuen elkar lana dela eta aldaketaren bat somatzen duzue biru indarren artean?

I.O. HBrekin izan ditugun harremanak onak izan dira. Beraiek ere positibitateak izaten dituzte, eta baita harremanetan mantendu da leialtasuna ere. Esperientzia oso garrantzitsua izan da. Argi dago gauza hauek erabakirik direla egun batetik bestera egin, baina nere ikuspuntutik, gure mapa politikoa aldaketak gertatzen ari direla eta gertatuko dira. Abertzaleok EAJ eta PSOE neutralizatu behar ditugu, bestela ezin dugu aurrera egin.

A. Horrek EAJren jarrera aldatuko al luke?

I.O. Oso zaila izango da PSOEREkin duen koalizioa mantentzea. Adibidez, Gipuzkoan EAJk

psOEK ez lukete gehiengoa izango eta beste instituzio batzuetan ere harremana aldatuko litzateke. Ez da aldaketa kuantitatibo soilak. Koalitatiboa da.

A. *Aipatzen duzun elkarlan horrek ekar al dezake mozio zentsurarik?*

I.O. Ez genuke arazorik izango HBrekin maila horretan aritzeko, baina lehenbizi biolentziaren arazoa gainditu beharko litzateke. Lehen azaldu dudan estrategian, bestela, egon hori dago, herri honi beste mar-txa bat eman behar zaio eta. Urtebetea gauza asko gerta daitezke, baita biolentziaren amaiera ere. Beraz, ez dut ukatzen posibilitate hori.

A. *Duela gutxi, Azkarragak Gobernuari ETArekin negoziatzea eta preso politikoak askatzea eskatzen zion. Halaber, Ajuria Ene-ako Paktuaren balio eza nabarmendu zuen. EA alderdi politikoaren ikusmoldea al da hori?*

I.O. Gai honi buruz nahikoa argi azaldu dugu gure iritzia, eta ez orain, aspalditik baizik. Biolentzia gainditzeko elkar hizketaren aldekoak izan gara beti. Gure ustez, eskuzabalak izan behar dugu gai honetan. Lege kontuetatik aparte, arazoa gainditzeko beste interes sozial eta politikoak daude. Beti esan dugu Euskal Herrian biolentziak bere arrazoi politikoak badituela. Horiek gainditzeko bi eremu behar ditugu. Batetik, ETak eta Gobernu espainiarrak haien militanteen arazoa konpondu beharko lukete, eskuzabal jokatu. Arazo politikoak gainditu ahal izateko, alderdi politikoaren ordezkariek mahai baten inguruan eseri behar dugu eta Euskal Herriak di-tuen arazo politiko, ekono-

miko eta sozialak eztabai-datu. Gero, egin beharreko aldaketak Estatuarekin negoziatuko ditugu. Azken honetan, HBk eduki beharko luke ETako mundu horren ordezkaritza. 1987tik aurrera defendatu izan du-guna da hauxe, eta nik Aju-ria Eneako mahaiean bertan ere proposatu izan dut.

A. *Baina mabaiak guztiz kontrako jarrera mantendu izan du.*

I.O. Gu beti izan gara HB baztertzearen kontrakoak. Gainerakoek, ordea, alde-rantziz pentsatzen zuten eta hori onartzen genuen. Oso eztabaidatuak izan gara paktuan, gai horretan oso kritikoak izan garelako. Eta

«Ea EuEk jakin beharra daukagu Euskal Herriko arazoei irtenbide bateratua emateko gai garen».

«Biolentzia gainditzeko irteera elkar hizketatuaren aldekoak izan gara beti».

esan dugulako normalizazio politikoa ez dela biolentziaren amaierarekin bakarrik lortzen, normalizazioa herri honen gehiengoaren nahiaren errespetutik etorri behar duela.

eztabaidatzen dena Legebiltzarrean eztabaidatu behar da. Eta HBk ere parte hartu beharko luke, beste gai batzuetan parte hartzen duen gisan. Horrek ez du esan nahi gero ekimen partiku-

nik. Edozein kontseilaritzatan egiten den politika gobernuarena da. Beraz, horren ardura gobernuarena da, eta azken batean lehen-dakariarena. Bigarrenik, bazekiten nor jartzen zuten. Ezaguna zen Buesak hezkuntza eta hikuntzari dago-kionez zer pentsatzen zuen.

PSOEk, euskal gizartearen berezko baloreen aurka ari dela erakutsi nahi du. Eta hortik euskararen aurkako erasoak. Euskarak gure gizartearen berbaloratzea behar du, eta PSOE desbalarizatzen ari da. Gure gizartea desintegratzeko arma moduan erabiltzen ari dira. Euskaldun eta erdaldunen arteko dikotomia planteatzen ari dira, bi komunitateen historia eta abar.

A. Eta ikastolei begira?

I.O. Ikastolekin gaizki joan katu da. Prozesua alderantziz egin behar zen: lehen-dabizi markoa definitu eta ondoren erabakia eskatu.

A. Baina zuk ere arazoak izan zenituen ikastolekin.

I.O. Bai, gogorrak gainera. Baina akordio batera iritsi nintzen azkenean. Azken batean, nik lortutako akordioak Buesak ez ditu bete, eta diru gutxiago ordaindu omen die. Aurrera jarraitu izan banu, arazoak izango nituzkeen nik ere. Baina nik beste sentsibiltate bat dut hezkuntza, euskara, ikastola eta abarri buruz. Planteamentu askoz abertzaleagoak erakutsiko nituzke, zalantza barik.

«Normalizazio politikoa herri honen gehiengoaren nahiaren errespetutik etorri behar du» ●

A. Eta hemendik aurrera zer Ajuria Eneako mahaia-rekin?

I.O. Une honetan hautsita dago. Eta dagoeneko nahikoa garbi esan dugu ez gara berririo itzuliko. Azken batean PSOEn eta EAJren tresna bihurtu bait da. Han

larrik edo elkar hizketarik gerta ez daitekeenik.

A. Lehen zu egon zinen Jaurilaritzako Hezkuntza kontseilari nagusi gisa, zer deritzozu zure ondorengoak egin duenari?

I.O. Batetik, ezin da esan errudun bakarra Buesa de-

EKO ASTEASU
Keelavite poligonoa z/g
ASTEASU

EKO VILLALBA
San Juan Kalea, 9
EIBAR

EKO TOLOSA
Zumalakarregi kalea, 4
TOLOSA

AUTOSERVICIO GORA-BERA
Ageretxe Ibilbidea
DEBA

EKO EUOMAR
Natarroa ibilbidea, 37
ZARAUTZ

SUPER ANDONAEGUI; C.B.
Andonaegi kalea, 10
SAN PEDRO - DONOSTIA

MERKEK IGLESIAS
Azkuene Kalea, 12
TRINTXERPE

**SAN JUAN BAUTISTA
KOOPERATIBA**
Villas auzoa
HERNANI

EKO IRUN
Blas de Lezo, 22
IRUN

EKO LEZO
Avda. Jaizkibel, 1
LEZO

EKONOMATO ORBEGOZO
C/ Eliz-Kalea, 1
ZUMARRAGA

SUPER RENTERIA
Vicente Eliceagi kalea, 5
ERRETERIA

EKO BERAUN
Galtzaraborda Etorbidea, z/g
BERAUN - ERRETERIA

EKO ERREKONDO C.B.
Zigordia kalea, 7
ZARAUTZ

EKO LEGAZPIA
Urola s/n
LEGAZPIA

SUPERMERCADO SOKOA, C.B.
Sakoa Merkatalgunea, 7
Hirigintza (ARABARKA jaletxaren atzean)
HONDARRIBIA

BETI MERKEK
Loiola kalea, 12
DONOSTIA

EKO ALTZA
Larratxo Ibilbidea, 96 zbk.
ALTZA

EKO VILLALBA
Torres Urquizu kalea, 13
EIBAR

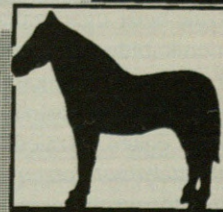

EKO AIETE
Etxaidi Saila
AIETE - DONOSTIA

BASTIDA
Erdiko kalea, 32
MUTRIKU

ZURE ETXE ONDOAN

EKO

SUPER IZTIETA
San Sebastián kalea, 16
ERRETERIA

E Z P A L A K

Agustín
Valladolid,
Gobernu
espainiarreko
Barne
Ministeritza-
ko kidea.

■ BARNE MINISTERITZA KOMUNIKABIDEEKIN POZIK

ESTATU espainiarreko Barne Ministeritzan oso pozik daude «terrorismoaren aurkako borrokan» komunikabideek daramaten jokaerarekin. Halaxe adierazi zuen Agustín Valladolid Ministeritza honetako Kanpo Harremanetarako zuzendari nagusiak Eusko Jaurlaritzako Barne Sailak antolatutako kongresuan.

Valladolidek azaldu zuenez, Ministeritzak berri ugari zabaltzen zizkien komunikabideei, eta, «didaktikarik ez zen egiten». Komunikabideak «gustora ziren horrela», baina, bere ustez, ahantzi egiten zitzairen «terrorismoak ezinbestekotzat jotzen duela gailentzea». Horregatik, esan behar izan zitzairen «berri ugari ematea ez dela ongi informatzea, albiste batzuk mugatu egin behar direla eta beste askori dagokionez, asko hausnartu behar dela informazioa eman aurretik».

Valladolid nahikoa pozik dago komunikabideetan jada ez delako «terroristek komunikatuetan erabilitako lengoia errepikatzen».

■ ORDREAK ABISU BAT EMAN DIO BLANCO ABOKATUARI

PABEKO Abokatuen Ordreak bere erabakia ezagutarazi du Unai Parot eta Jean Philippe Casabonneren abokatua den Jean François Blancori buruz. Abokatuen Ordreak dioenez, «publizitate sobera ematen bait du Petetin, Parot, eta Casabonne aferez», eta 'abisu' bat eman nahi izan dio Jean François Blancori. Orain dela gutxi, Blanco abokatuak kereila bat aurkeztu zuen Ramon Jauregiren aurka, Paroten afera dela eta, «PSOeko burua tortura bultzatzailea bait da».

Blancoren aurka ez da neurri gogorrik hartu oraingoz. Izan ere, lana gelditzeko epe bat ematea edo abokatu kargua kentzea posible zuen Ordreak. Azken aste hauetan, Blancoren inguruan sostenguak agertu dira, Biarno aldean batez ere. Blanco Pabe-ko Abokatuen Ordrearen Disziplina Epaitegian aurkeztu zen egunean, Ipar Euskal Herri eta Pabe aldeko 30 abokatuk Blancoren defentsa hartu zuten Abokatuen Ordrearen Epaitegiaren aurrean.

«Bakea ez da ETaren eta Estatu espainiarraren arazo soilik, euskal gizarte osoan dagokio».

Joselu Cereceda, KAsoko bozeramailea.
El Diario Vasco, 92-VII-15.

«HBk, ETA berrarmatuz baldintza boheetan negoziatze daitekeenaren ustea alde batera utzi beharko luke. HBri kosta egiten zaio armak lurperatzea ospatzea».

Jon Larrinaga, EEko idazkari nagusia.
El Mundo, 92-VII-15.

«Gobernuak, abokatuok ETaren mezu eta informazioak pasatzen ditugula esanez, presoak bisita ditzagun eragotzi nahi du».

Jone Goirizelaia, euskal preso politikoen abokatu Egunkaria, 92-VII-15.

G O R D E T Z E K O A K

SOZIALISTEN ETA ERREGIONALISTEN HITZARMENA HAUTSI DA OLITEN

NAFARROAKO sozialisten eta erregionalisten konponezinak Oliten izan duten azken froga. Juan Carlos Otxoa Oliteko UPNko bozeramaleak bertako alkatearen dimisioa eskatu du. Javier Gil sozialista UPN eta PSOEren hitzarmenari esker heldu zen Udaleko buru izatera, sozialistak ez bait dira lehenengo indarra bertan. Carlos Otxoak —orain dela gutxi arte Udaleko alkateorde izana— arazo pertsonalik ez dela nabarmendu du.

K A R T A J O K O A N

enbido...

...ordago!

«Biolentzia politikoa adoretzen dutenak, baztertuak izatera kondenatutako gutxiengo triste bat besterik ez dira».

Juan Maria Atutxa, Eusko Jaurlaritzako Barne kontseilaria. Deia, 92-VII-15.

«Miñotak defendatzen ditugu Arabako gauza propioa direlako».

Iñaki Olalde, Arabako Batzar Nagusietako kidea HBren izenean. Egin, 92-VII-16.

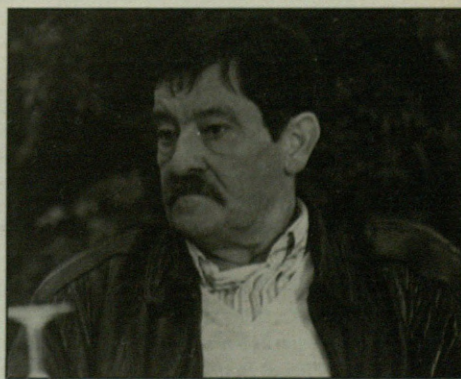
«Euskal presoen kolektiboa bat da eta ez dute gutxitzen, ezta zatikatzen, urteen buruan eta nekadura dela kausa alde batera geratzen diren lagun bakaneke».

Angel Rekalde Goikoetxea, eta Cacereseko euskal presoak. Egunkaria, 92-VII-12.

JOSE ANTONIO ARDANZA

ETAren tregoa eskaintzaren aurrean politikari gehienek kontuz jokatu izan badute ere, EAEko lehendakariak prestu zuen berriaren inguruko iritzia: *«HBren eta EAJren arteko elkar bizketei belarrondokoa eman diote ETak eta KASEk»*. Ardanzaren ustez, ETAren eta KASen barruko sektore batek *«HBren eta EAJren barremanok ez dituzte begi onez ikusten»*. Bere ustez berriak ez dakar ETAren agiriak. *«Gobernu espainiarrak kontakturik izaten ez badu biolentziarekin jarraituko dutela mebatxatu dute, eta borrela ezer egiterik ez dago»*. Jende askoren itxaropenak zapuztu omen dituzte ETAkoek ●

JON IDIGORAS

HBko Mahai Nazionaleko bozeramalearen iritziz, herri honetako indar progresista gehienek harrera ona egin diote ETAren proposamenari. Gainera, *«Gobernu espainiarrak ETari, proposamena onartu duela adierazteko moduko keinu ausartak»* egin behar dizkiola. Honen aurrean, *«barrigarrina»* lehendakariaren erantzuna izan da Idigorasen ustez, *«berriro oker dabilela erakutsi bait du postura erreakzionarienen alde jarrita. Nabikoa penagarria da Ardanza politikoki borren itsututa egotea. Lebendakaria ez da enteratzen eta dirudienez, in-formaziorik ere ez du»* ●

Demokratak Etxe Zuriaren bila

EEBB-ETAN azaroaren 3an burutu beharreko lehendakaritza-rako hauteskondeek bi hautagai besterik ez dituzte izango azkenean. George Bush eta Clinton aurrera, eta Ross Perot miliolari texarra atzera. Perotek hamarkada askotan funtzionatu izan duen hatuskunde sistema kolokan jartzeko arriskua suposatu izan du. Baina azkenean sistemaren tresneriak, oraindik bere hautagaitza ofizialki aurkeztuta ez zegoenean ere, enpresari kontserbadorearen amets 'salbatzaileak' samur lurreratu ditu.

Iragan hasteko lau egunetan zehar ospatu zen konbentzio demokratak, hauen berpizte izugarria iragarri du nahiko modu zalapartatsu eta elektoralean. Espero bezala, Bill Clinton

ahobatez atera zen lehendakaritza-rako demokraten hautagai moduan. Jesse Jacksonen energia, Edward Kennedynen tradizioa eta Mario Cuomoren magia berarengan biltzea lortu zuen Clintonek.

Garaipen giroa nabarmena zen New York osoan, eta inkestek ere botoen % 45 iragartzen diote, Bushen % 28 kaskarra atzean utziz. Baina aurreko hauteskundeetan ere, Michel Dukakis hautagai demokratak garai berean diferentzia bera ateratzen zion Bushi, eta eguna heltzean Bush lehendakaria samur nagusitu zen.

ETXETIK gertuago, apur bat ekialderago, Olinpiadak hasi barik badaude ere, erloju kontrako probak

hasiak dira antza. Joko Olinpikoen hasiera ofizialaren aurreko asteetan, mugimendu independentistak espainiar agintarien beldur puntua jasan behar izan du. Talde armatuekin zeri kusirik zutela eta —soinu ezaguna dugu hori— era guztietako independentistak atxilotu zituen Goardia Zibilak. Borroka armatuaren aurkako jarrera argi eta garbi agertu duten ERC (Kataluniako Ezker Errepublikarra) eta PCC (Kataluniako Komunisten Alderdia) alderdien militanteak barne. Hauek eta gainerako gehienak aske geratu baziren ere, oraindik aske geratu ez dena katalan abertzaleen haserre da. Batik bat Girona aldean.

Gironako ia 14.000 biztanleko herri batean, PPK ere bere haserre agertu

Iragan astean ospatu zen Aljeriako Blida herrian FISeko (Islamiar Salbapenerako Frontea) buruzagien aurkako epaiketa, eta Budiafen heriotza eta gero, zigorgogorak izatea espero bazen ere, aldrebes gertatu da. Abasi Madani eta Ali Belhay FISeko goreneko buruzagiek, 12 urtetako gartzela zigorra jaso dute. 12 urte asko dira, zalantza barik, baina gutxi fiskalaren eskaera kontuan hartzen bada: heriotz-zigorra batentzat eta betirako espetxea bestearentzat. Blidako epaiketatik ateratzen den interpretazio nagusia, beraz, botereak egungo gatazkaren irtenbidea elkar hizketaren bidetik eraman nahi duela izan da.

TERMINOLOGIA

Ase. 1. Gurariak nabiz gosea eta egarria kendu arte jan edo edan.

Modu oso desberdinetan ase ditzakegu gure nahi edo gurariak. Zerekin asetu baldin badaukagu bederen. Baina gutxiak ase ahal ditzakete euren nahiak bere osotasunean. Munduko pertsona gehienek bere behar garrantzitsuenak ere ezin ditzakete ase. Gosea bera da horren adierazlerik oinarritzkoena. Gose izan eta sabelera eramateko ezer ez. Afrikako adarra (Etiopia, Somalia eta Sudan) da eremu honetan exenplurik nabarmenena. Hezur eta azalez osaturiko pertsonak. Haragirik ez. Telebistak eta prentsa argazkiek ziklikoki eskaintzen dizkiguten azal eta hezur luzeska horien beharrean bide gara mendebaldean, haiekiko gure errukia asetzeko. Lehortearren eraginez, 23 milioi pertsona hiltzear daude Afrikako adarrean, eta mendebaldea bere laguntza prestatzen ari da. Komunikabideek gosea bai, baina laguntzak ere bapo azpimarratzen dituzte. Izan ere, kontzientzia ere asetu egin behar da eta.

du. Alkate sozialista duen Gironako Udalak ere, gertatutakoak argitzea eskatu dio gobernu zentralari. Kataluniako gainerako herrialdeetan Paktu Olinpikoaren eragina nabarmenagoa izan da. «Salba ditzagun Olinpiadak» oihupean —gertakizunei buruzko isiltasuna edo onarpena medio— edozer justifikatzeko prest agertu dira komunikabide eta alderdi nagusienak. Egoera aski berria katalan nazionalismoaren alde batentzat. Madrilek haserrearen hazia barreiatu du, eta emaitzek ezustekoren bat ekar liezaioke.

Lukas Martinez

MUNDUA EZ DA BIRIBILA

EEE

HILABETE gutxi barru EEE osatzen duten 12 estatuak merkatu bakar batetan elkartuko dira, pertsonak, kapitalek eta ondasunek inongo eragozpenik gabe mugitu ahal izango dute muga horien barruan. Beste urte barru berriz, estatu hauek bategite ekonomikoa gauzatu beharko dute. Estatu bakarra bailiran, esparru honetako bazter guztietan arau ekonomiko berdinak izango dira, estatu bakoitzak bere barne kontuak egiterakoan eredu jakin batzuk izan beharko ditu kontutan; inflazioak, defizit publikoak, diruaren prezioak eta abarrek berdinak beharko dute izan.

MAASTRITCHEN helburu horiek lortzeko bideak finkatu nahi izan zituzten, gehien bat pobreenak (Espainiak, Portugalak, Irlandak eta Greziak) aberatsenen zerbaki ekonomiko berdinak ager ditzaten estadistiketan (honen ez du esan nahi arazoak konponduko direla, zerbakiak EEEk esijitzen dituen neurrietaraino estutuko direla baizik). Horrekin batera kohesio kutxa deritzana onartu zen: aberatsenak diru

gehiago jarriko dute aurrekontu orokorretan pobreenen ahalegina errazteko, baina Lisboan garbi geratu zenez zailtasun handiak izango dira arlo honetan benetako akordioak lortu ahal izateko.

Azken hilabeteetan sarriegi entzun behar izan dugu gobernu espainiarrak hartutako erabaki gehienak bat egite horri begira eta proiektu horrek mugatuta hartu direla, baina Lisboako bileran izandako eztabaidetan, elkartasuna EEEren ezaugarri nagusia ez dela garbi agertu zen, oreka ahaleginak gaur egungo errealitatea kontutan hartuta egin direla, eta hor aberatsenen parean jartzeko (ezin da urte gutxitan hamarkada askotako desoreka desagertarazi) ahaleginak indartsuenen probetxurako bakarrik izango direla.

AGIAN. Espainiarentzat ezinbestekoa izan da EEEn biltzea, agian ez zegoen benetako beste aukerarik, baina azken urte hauetan zer edo zer garbi ageri bada, inork hutsaren truke ezer ematen ez duela eta ekonomia kapitalistak inongo eragile moralik ez duela dira. Horrexegatik, EEE den bezalakoa hartzea komeni zaigu lehen bait lehen: esparru geografikoak arau orokor batzuren pean biltzeko sortutako erakundea, muga horien barruan pobreak pobreak eta aberatsak aberatsago bihurtzeko.

JUANJO SAN SEBASTIAN

Euskadi Irratiko kazetaria

Eskozia-Ingalaterra, aspaldiko liskarraren azken kapitulua

Erresuma Batuko azken hauteskundeak horren ispilu izan ez baziren ere, eskoziarren erdia baino gehiagok independentziaren aldeko jarrera omen dauka. Lau biztanleetatik hiruk, 1707 urtean ingelesekin sinatutako batasuna gaitzesten dute. Eskoziak dagoeneko hartua dauka independentziaren aldeko trena; urte beltz ugari daukan herri honek Europa berrian burujabe izan nahi du.

ESKOZIAK. Gales eta Ingalaterrarekin batera, Britainia Haundiko irla osatzen du. Britainia Handia, era berean, Europako irla handiena da, baina hori galtzeko arriskuan egon daiteke; independentziaren aldeko jarrera nabarmena dela medio. Eskozian azken bo-lada honetan nazionalismoaren igoera nabaria izan

da, britainiarrek inposatu-ko batasunaren aurkako ikuspuntua igo egin dela agerian dago, bereziki lau biztanleetatik hiruk 1707an sinatutako batasuna gaitzesten dutela ikusita.

Mendeetan zehar herri independentea izandakoa XI mendetik XVIIIera. 1707 urtetik hona koloniatzat jantzen izan dute bere burua esko-

Azken hauteskundeetan eskoziar abertzaleek ez zituzten pentsatu bezain emaitza onak lortu.

ziazarrek, Ingalaterrak administrazioaren kolonia alegia, txarto gainera. Lurralde zabalean beraien industria, nekazaritza eta beraien biztanlegoa mantentzeko gaitzeko behar adina errekurso dituztela diote. Bost milioi biztanle, ia 80.000 km²tan.

Hizkuntz arazoa

Here hizkuntza, eskoziera, hizkuntz minorizatua da; ingelesaren menpe dagoen hizkuntzetariko bat. Erresuma Batua osatzen duten herri orotan dauden hizkuntzen artean beste bat da eskoziera, beste hizkuntza horiek bezala eratorri keltiarrekoa. Eskoziera gaelikoa izanik, Irlandakoaren anaia da. Gutxi hitz egiten dute, baina aspaldi honetan, urteetan zehar izan duen moteltze prozesuaren ondorioz, erabilera igotzen doala esan daiteke. Eskoziako iparraldean adibidez, 80.000 pertsonak erabiltzen dute, eta gazte jendearen artean hizkuntzarekiko jarrerak positiboak areagotzen ari da; hiriburu eta gazte abertzaleengan batik bat.

Eskoziaren independentziaren aldeko jarrera ez da gaurko kontua soilik, aspalditik datorrena da, uneoro

landatutakoaren fruitua. Orain, beharbada, inoiz baino ageriago ikusten dugu, baina ingelesaren aurkako

jarrera hori betidanik izan da Eskoziaren. Gerra osteko krisialdi ekonomikoak areagotu egin zuen ingele-

Eskozia bi zatitan banatua dago: Iparraldean High lands edota lur garaiak eta hegoaldean, berriz, Low lands, lur beheak. Hegoaldean daude hiri garrantzitsuenak: Edinburgh eta Glasgow. Orohar, Erresuma Batuko gainerako lurraldeekin erkatuz, lurralde handian populazio gutxi bizi da: 78.786 km² eta bost milioi biztanle.

Independentziaren bidean, pausorik pauso

KALEDONIA bezala ezagutua izan da Eskozia, inoiz erromatartu gabeko herri keltiarra. XI mendean hartuko du Eskozia izena Irlandatik etorritako eskoziar tribuek populatutako lur eremuak. Era berean, sasoi honetan biztuko zaio nazio kontzientzia, horrela XVIII mendean hasiera arte lurralde independente bat izango da. 1702 urtean Eskoziako Guillermo II.a hil ondoren, batasunerako urratsak emango dira. Geroago, 1707 urtean batasuna sinatuz, Eskozia Erresuma Batuko zati bilakatuz. 1914-1918 bitarteko Lehenengo

Mundu Gerrak, eskoziar biztanlegoarengan eragin izugarria izan zuen. 74.000 hildako izan zituen. Gerrate honen ondoren ezagutuko du ekonomiaren zabalkundea Eskoziak, batez ere industrian, untzigintzan, ingenieritzan eta gerrarako muniziotzintzan.

Gerra osteko hondamenak eta ekonomi mailako jausialdiak gogor erasoko du Erresuma Batua, Eskozia batik bat. Horrek erakarriko du politika arloko erradikaltasuna, non laboristak agertuko diren alderdi garrantzitsu gisa. Era berean, 1934 ur-

tean SNP sortzen da, Eskoziako Alderdi Nazionalista, helburutzat Eskoziako autogobernua aldarrikatuz. SNPk 1974ean edukiko ditu emaitzik onenak, botoen % 30 lortuz, 11 parlamentariarekin. Bost urte beranduego parlamentari bi baino ez zituen lortu. Aurtengo hauteskundeetan ere, SNPk espero baino emaitza eskasagoak lortu ditu, hasiera batean inkestek % 25 esan badute ere, apirilaren 9ko emaitzek ez dute hori adierazi. Hala ere, eskoziar biztanlegoaren erdia independentziaren alde dago.

Sean Connery, SNP alderdiko 007 afiliatua, izan zen zerrendaburu apirileko hauteskundeetan, «Eskozia, nire herria» lemapean.

sen aurkako jarrera. Gero laboristak boterera hel-tzean, Eskozia autonomia-ren ateetaraino heldu zen.

Erreferenduma izan zuten 1979an, baina irabazi ere, baina ez zuten gehiengo nahikoa lortu, eta ingeles

morroi izatera behartuak zeuden behin eta berriro. Urte berdinean laboristek boterea galdu zuten, eta kontserbadoreek hartzearekin batera, nazionalismoak izugarritzko gorakada hartu zuen Eskozian, indar handiagoz gainera.

Independentzia eta ekonomia leku orotan oso lotuta doazela jakina da, eta Eskozia ere ez da salbuespen. Kontserbadore eta laboristen arteko borroka politikoan garrantzi handikoa izan da *poll tax* zerga ospetsuak.

Ingelesen ustez eskoziarrak diru gehiegi jasotzen dute, britainiar guztien zergetatik ordainduta gainera. Eskoziarren erantzuna guztiz alderantzizkoa da: hauen ustez, 'hegoaldekoek' —horrela deitzen bait diete— ez dute kontuan hartzen eurek administratzen dutela Ipar Itsasoko petrolio, hots eskoziarren petrolio.

Azken hauteskundeetan ere independentziaren inguruko eztabaida eremu ekonomikoan oinarritu zen batik bat. Kontserbatzaileen lerroetatik 'izurrite' gogorrena iragarri zitzaion Eskozia independenteari.

Abertzaleek, aldiz, Eskoziaren autosufizientzia azpimarratu zuten etengabe, eta ez arrazoi faltaz gainera.

Petrolio

Gaur egun Eskoziak nahiko langabezi maila handia dauka, % 20aren inguru alabaina, seguruenik, Ipar Itsasoko petrolioaren erabat bere kontrolpean balego, eskoziarren bizimailak ere gora egingo luke. Kontuan hartu behar da petrolio horrek 600.000 milioi pezetako (30.000 milioi bat libera) diru sarrera dakarrela urterotik eta, halaber, EKren erretseben % 80 suposatzen duela. Horrez gain, whiskiaren esportazioak ere diru sarrera handiak ekartzen dizkio. Abertzaleek bi sektore horiek eskoziarrentzat nahikoa lirtazatekeela azpimarratu izan dute.

Badirudi beraz, hauteskondeek emaitzek erakustsi ez badute ere, independentzia nahia errotzen ari dela Eskozian eta epe ertainera Europak ezusteko galanta izan dezakeela Britainai Handiko iparraldean.

Aitor Errasti

EDARITEGIA - JATETKEA

SALEGI

eguneko menua * betiko sukaldaritza * karta zerbitzua

Barren plaza, 3 Telefonoa: 13 32 72 - 20800 ZARAUZ

Lattun

13

mugarik gabeko pentsamendua

DOSSIERRA

Terrorismoaren kultura

JEAN LOUIS DAVANT

Azken 30 urtetako historiaz

■ Ikastolak

Euskal Eskola Publikoaren kontsentsu landuz

■ Ekialdeko prozesu nazionalistak

HISTORIA ETA GERO

■ KONFESALEKU MUGIKORRA

«**BEKATARIAK** non, konfesalekua han!» lemapean, Joseph dominikarra, bere konfesaleku mugikorra hartu eta mundua korritzeko prest agertu da. Konfesalekuaren albo batean idatzitako esaldiak dioenez, «*elizak bere ekimenak bekatariak dauden lekue-tan hartu behar ditu*». Josephek bederen, esaldiaren esanahia ez du sinbolikotzat jo, eta su eta gar ari da Belceburi bezeroak kentzen. Argazkian New Yorkeko kaleetan dago, Konbentzio Demokrata burutu zen Madison Square Garden aretoaren inguruan. Ez dakiguna da ea Clinton bere tramankulura sartzea lortu zuen ala ez.

■ JULIO IGLESIAS ESTATU FRANTSESEKO OHOREZKO ZALDUNA

GARAI batean, ohorea ezik, di-ruarekin ia edozer eros zitekeen. Gaur egun guztia. Estatu Frantse-seko Gobernuak, esate baterako, Julio Iglesias Frantziako Ohorez-ko Legioaren Zalduna izendatu berri dute. Bertan edo atzerrian bere lanbidea edo pertsona dela eta nabarmentzen direnei ematen zaio, eta kondekorazioa ematea estatuburuaren gauza da, nahiz eta beti ez den horrela gertatzen. Mitterrandek Julio Iglesiasi eman behar ziotela jakitean, laster jaki-narazi zuen berak pertsonalki eman nahi ziola kondekorazioa. Ezpata eta guzti izango ote?

■ EIK: «ESTATU ANORMALEN KOADRILA»

JAKINA da dagoeneko EIK, Estatu Independienteen Komunitatea dela. Baina lurralde hartatik kanpo hedatzen ari den moduan, barruan antza denez oraindik ez dago horren argi. Alexandr Lèbed jeneral errusiarrak iragan astean egindako adierazpenetan, EIKren siglak erabiliz, esanahi berri bat eman zion: «Estatu Anormalen Koadrila». Handik egun batzuetara emandako prentsaurrekoan ere ez zen isilik geratu eta, bere ahalmen mentala ondo zeu-kala azpimarratu zuen. Errusiari buruz ere aipatu zituen batzuk, honakoa euren artean: «*Utz diezaiogun mun-duan eskale gisa ibiltzeari, azenarioa-ren bila dabiltzan eskekoaren burren-goan moduan*». Politikari bizitasun apur bat ematen diote behinik behin.

E L E M E L L E

«Jesukristo etxe gabeko bikotearen semea zen, ezkongabea zen emakumearen semea. Mari abortatu izan balu, moral gabekoa deituko zioteten. Semea edukitzea erabaki izan balu, familia baloreak ez edukitzeaz salatuko zuket. Baina Mariak bazituen baloreak. Ez zituen Herodes zen, garai haietako Dan Quayle, benetako familia baloreez ezer ez zekiena».

Jesse Jackson, buruzagi beltz amerikarra.

«Gure jarrera ofiziala argia da, Budiafen desagertzearekin Estatu islamiarrenantzko oztopo bat ezabatu da».

«Anwar Haddan, Fisko bozeramalea.

O I H A R T Z U N A K

CLINTON ETA GORE NEW YORKEKO KONBENTZIO DEMOKRATAN

NEW YORK-EKO Madison Square Garden, aurreko uztailaren 13-16 bitartean burututako konbentzio demokrataren lekuko izan zen. Bill Clinton eta Albert Gore bikotearen 90.000 irudi, lehendakariagai demokrataren 5.000 kartel, 60.000 globo zur, gorri eta urdin, kanpainaren slogan desberdinen txapa eta 25.000 estatubatuar bandera eskegi ziren bertan. 30.000 politiko eta 13.000 kazetari eta 250 telebista katea pribatu bildu ziren bertan estatubatuar hauteskundearen ikuskizunaren protagonista eta ikusle izateko. New York hiriak, 2.700 milioi pezeta (135 milioi libera) inguru jaso zituen hiru egun haietan.

«Ez dakite eskuartean zer duten (apaiz aurrerakoiei buruz), berdin izan daitezke gizarte sustatzaileak, sindikalista edo beste edozer gauza. Joan daitezela abalik eta azkarren! Nik uste dut ezkontzen baditugu eta ondo astinduko dituzten emakume batekin topo egiten badute, orduantxe baretuko direla».

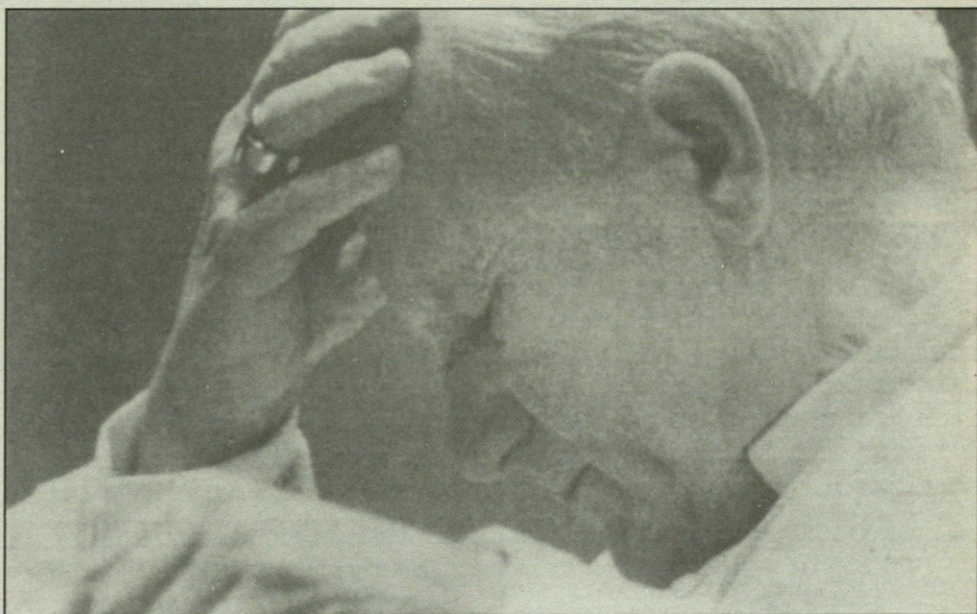
Nicolás de Jesús López Rodríguez,
Latinoamerikako
Apezpikuen Kontseiluko
lehendakaria.

«Maastrichtek bankeroen Europaren garaipena suposatzen du eta PSFk onartzeak alderdiak eskuin liberalarekin prestatzen ari den aliantzaren adierazle da».

Jean-Pierre Chevènement,
PSFko diputatua eta
defentsa ministro ohia.

«Espero dut alde guztiak konturatu direla hau dela bakerako dagoen azken aukera».

Radovan Karadzik,
Bosniako serbiarren
buruzagia.

JOAN PAULO IIa, KIROFANOTIK GEHIEN PASATU DEN AITA SAINDUA

JOAN PAULO IIa kirofanotik gehien pasatu den Aita Saindua bihurtu zaigu, 3 aldiz operatua izan bait da, eta guztira, 92 dira ospitalean egon den egun kopurua. Wojtyla izan da ospitalera joaten ausartu den lehenengo Aita Saindua, orain arte interbentzio medikua behar zutenek Vatikanon bertan egin izan dutelako. Ali Agcaren kontrako tiroen ondorioz, Joan Paulo IIa esku eta sabelaldetik operatu zuten 1981ko maiatzean eta urte bereko abuztuan beste interbentzio txiki bat jasan zuen aurreko ebakuntzak utzitako uzki artifiziala ixteko. Hirugarren ebakuntza Aita Saindu izan baino lehen jasan zuen, 1944an kotxe batek kolpatu zuelako.

KOLORERIK GABEKO DIRUA

Burtsan ez da dirurik ikusten. Ez dago dirurik. Merkatu honetan pantailek agintzen dute. Pantailek eta zurrumurruek. Informazioak. Indizea jaisten ari da. 5 puntu honez gero. Goizeko 11k inguru, agenteak parketaratzen dira, haririk gabeko telefonoa poltsikoan gordeta eta agenda besopean, 12etan Bilboko Balioen Merkatura hersten bait da. Has dadila ikuskizuna!

ORDU egokian heldu gara. Taldetxoek areto erdian dagoen zirkulua inguratzen dute, horixe bait da benetako «parket-a, burtsako negozioak egiteko tokia, etxe bera. Baina izarrak, burtsa agenteak, ez dira oraindik euren kabinetatik jaitsi. Azken aginduak jaso-

tzen eta telefono deiak egiten dihardute. Ordenagailuetan, beste burtsa batzuetako informazio fluxu etengabea jiran dabil.

Hasieran, erdiko zirkuluan, bizpahiru agentek mugimendua eragiten dute. Beste batzuk, ikuskizunaren ikusle isilak, pantaile-

tako aldaketak ikustera hurbiltzen dira. Guztira, bost elektronikoko eta hamabi telebista pantaile desberdin daude: Elektronikak, Metalurgiak eta Kimikak, Bankuak... sektoreka banatuta. Pantailetara adi daudenek azkenengo aldaketak komentatzen dituzte. Azken finean, Bilboko Bursak herri txiki bateko asteleheneko merkatura dirudi, interes desberdinez ulertuta, burtsan bertan fisikoki ez dauden milioiak mugitzen dituelako. Hasi da mugimendua. Aseguru Etxetatik hasi eta elikagaietaraino. Edozein enpresatako akzio eta baloreak eskuz aldatzen dira.

— 750etan saltzen.

Zenbait agente kabinetara abiatzen dira, ordenagailuak begiratzera eta honen ondorioak aztertzen, edo pribatuagoa den beste telefono batetik hitz egitera. Inguruan dauden ikusleek agenteen joan-etorriak jarraitzen dituzte. Publiko bitxia. Parketean mugitzen direnak, trajez eta korbataz jantzita doaz. Zirkulu sakratutik at inbertsio txikiak egiten dituztenak, jubilatuak gehienak, euren akzioen balioa kontro-

latu nahian, pantailei begiratu daude, ekonomiari buruzko egunkariak besopean edota Bursako Kotizazio Buletin irakurtzen.

— Zertxobait igo da.

— Indize on batekin zerbait egin daiteke.

Inbertsore txiki hauek ez dute eragin handirik. Benetako mugimenduak enpresen eskutik eta hauen ordezkariak diren burtsa

Inbertsore txikiak, jubilatuak gehienak, burtsako ikusle isilak bihurtu dira ●

Marmolezko parketaren izarrak burtsa agenteak dira.

Telefono deiak, ordenagailuak, faxak... Edozein informazio iturrik balio du. Garrantzitsua da inor baino lehen informazio berria eta eragingarria izatea.

agentzietatik datoz. *Broker*-ak —burtsa bitartekariak— eta *dealer*-ak —bere gain ariskuak hartzen dituzten bitartekariak—, Estatu Batuetatik inportatutako figurak, desagertzeaz daude. Burtsa Agentziek hartu dute protagonismoa. Inbertsore txikiak kapitala aurrezki kutxen bitartez bideratzen duten bezala, enpresa handiek burtsa agentziak erabiltzen dituzte. Hauxe da paperezko mundu egonkor honen konplexutasuna. Olagarro handi baten besoak burtsatik kanpora luzatzen dira, agentziak izanik beso hauen muturra. Burtsa agentzia hauen ordezkariak, kabinetatik atera eta

Zirkulu sakratuan,
parketean, burtsa
agentzietako ordezkariak
dirua mugierazten dute.
Inguruan inbertsore
txikiak biltzen dira,
gehienak aurrezki kutxen
bidez euren kapitala
bideratu duten jubilatuak
dira.

dirua mugierazten dute. Azkar. Burtsan aritzeko azkar mugitu behar zara.

— Acenor hartzen dut.

— Nik saldu.

— Ez erosi ezer.

— Saldu 10.

Parketean, agenteek telefono deiak egiten dituzte. Jubilatu bat hurbiltzen da:

— Zenbatean dago?

— 15.

— Zer dago orain?

— Ezer ez.

Burtsak badu hizkuntza propioa. Hitz kopuru gutxitan esanda dena ulertzeko gaitasuna behar da. Mintzaira berezi horretan, balioak izendatzeko modu

bereziak ere badaude. *Blue chip* adibidez, nahiko akzio egonkorra dituzten enpresak dira, inbertsio egonkorak. Eta 'txitxarroak' protagonismo gutxi baina ezusteko gailanak, onak zentzuzko txarrak, eman ditzaketen enpresak.

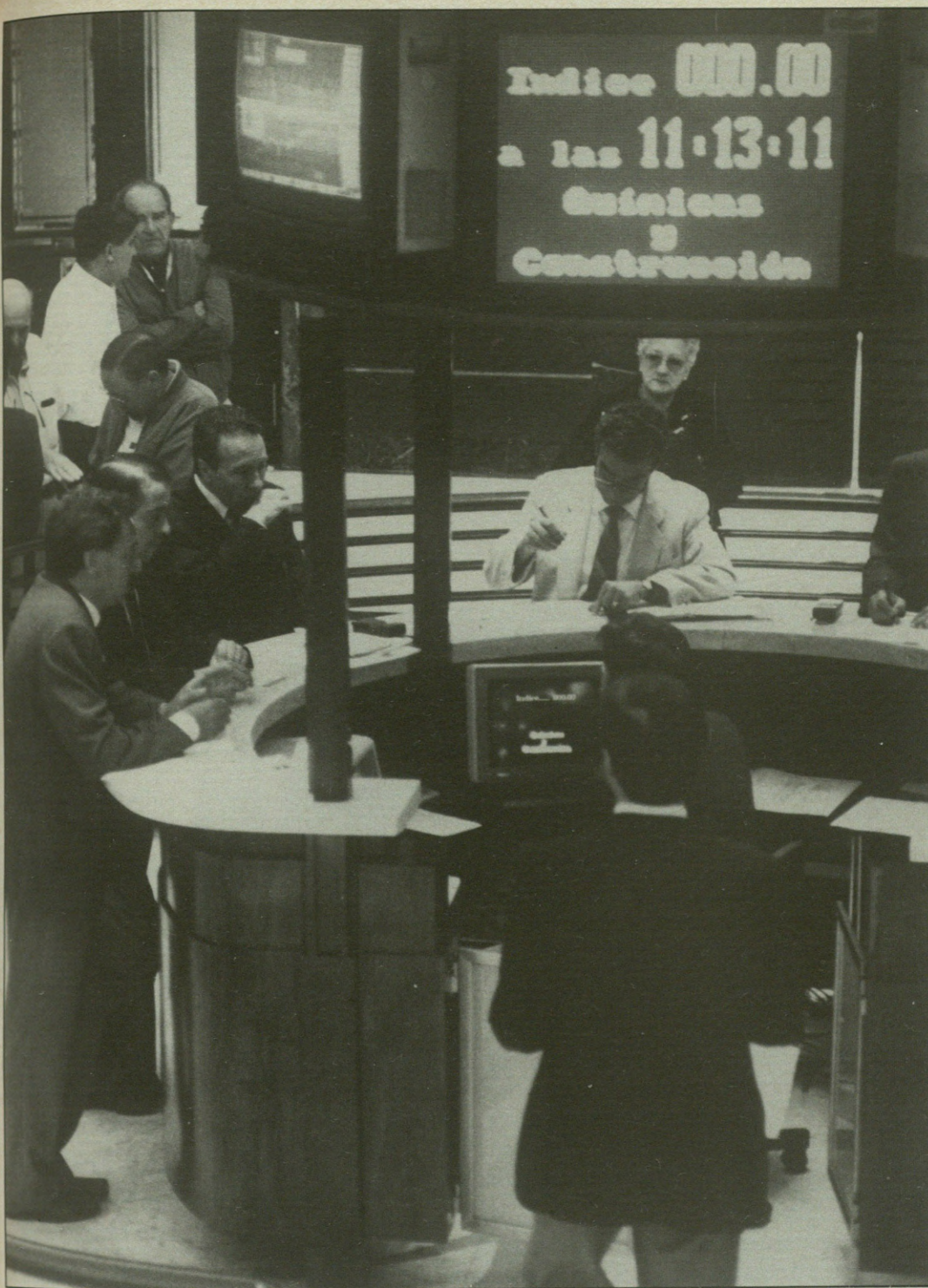
Parketean ezta baidatzen ari dira Repsol erostea komeni da. Pantaila elektronikoa kontratazio kopuru —zenbat akzio dauden salgai— eta akzioen balioaren berri ematen ari da. Repsolen aurreko egutetan eman duen

gorakada mantentzen du baina Burtsaren Indize Orokorra 7 puntu jaitsi da. Urteko minimoetara hertzeaz dago. Aurreko urtean Bilboko Burtsak izandako jaitsierarik handiena abuztuaren 19an, Sobietar Batasun ohian izandako estatu kolpean gauzatu zen. 'Astelehen gorri' hartan Bilboko Burtsak 40 puntuko jaitsiera jasan zuen.

— *Salgai. Akzioek poltsikoa erretzen didate.*

— *Hona.*

Agenteek euren produktak saltzen eta erosten dituzte, oihuka. Edozein gauza baino lehen informazioa behar da, azken finean. Diruari etekina ateratzeko, diru gehiago ekoizteko. Zurrumurru batek diru kopuru handia ez galtzea ekar dezake. Besteek jakin baino lehen, enpresa bat berpizteko proiektu baten berri izateak mozkin handi eta garbiak ekar ditzake. Agroman enpresa, adibidez, nahiko balore gutxiako ak-

Edozein herri
azoka dirudi.
Agenteek
euren
produktuen
balioa
oihukatzen
dute
salerosketa
arintzeko.
Bilboko
Balioen
Merkatua
ixten denean,
parketa
pantaila
elektroni-
koena izango
da,
informazio
fluxu
etengabea
jasotzen.

zioak izanda, akzioak sal-
tzen hasi zen. Hauen ba-
lioak gorantz egin zuen lau

**Inbertsio
handiak, gaur
egun, burtsa
agentzien bidez
gauzatzen dira ●**

egunetan. Bosgarrenean
Bilboko superportuaren
proiektua ofizialki bere es-
ku zegoela iragarri zen.

12ak heltzear daude.
Agenteek, azken gestioak
egin ondoren, telefonoen
antena jasoko dute eta Bil-
boko Balioen Merkatua itxi-
ko da. Giza mugimendua
amaitutzat jo beharko dugu.
5ak arte pantailak hartuko

dute protagonismoa, Madri-
letik datorren informazioz
josita, eta burtsa agentzie-
tatik trasferentziak egingo
dira. Pantaila elektronikoen
erresuma nagusituko da.
Tokio, New York, Frankfurt
eta Parisetik indize desber-
dinak helduko dira. Hango
indizeen izen bereziak en-
tzungo ditugu: *ikkei, dow
jones* eta abar. Baina bur-

tsan, jubilatuko burtsazale
batzuek aparte ez da inor
egongo. Burtsa agentzietako
merkatu elektroniko edo
terminal desberdinen bidez
kontrolatuko da. Bilboko
Burtsaren marmolezko par-
ketean pantailak bakarrik
utzi ditugu.

Myriam Gartzia

EUSKAL HERRIKO APEZERIA, BOKAZIOEN ARNAS PREMIAZ

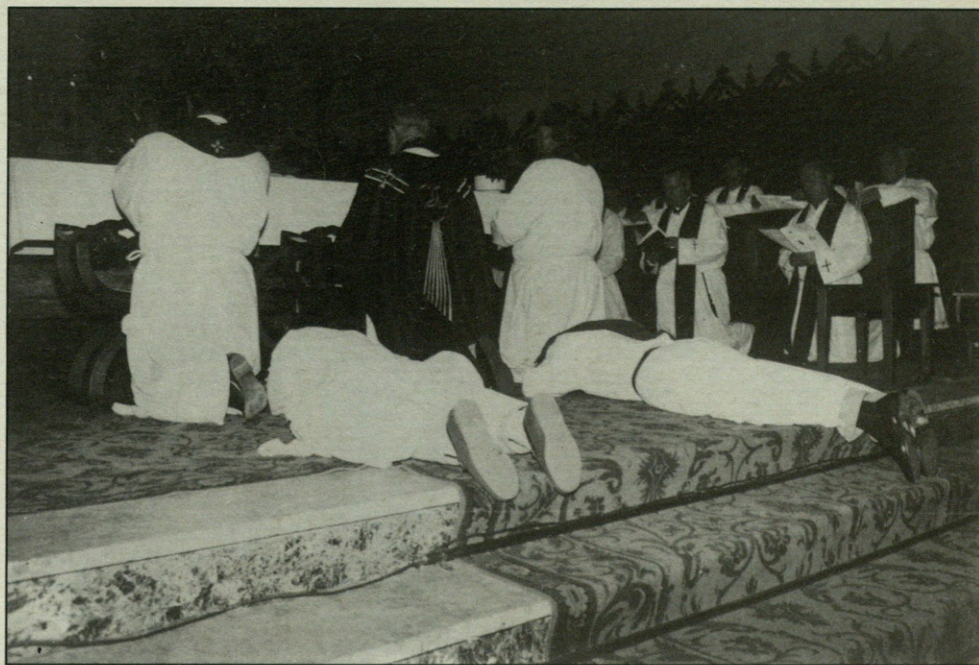

Garai batean gauza erabat normala zen Euskal Herrian; baina gaur egun, ia salbuespen bihurtu da. Apaizgaitegiko bidea aukeratzen duten gazteak gero eta gutxiago dira urtero, eta bitartean, Euskal Herriko apaizak, zahartzen. Baina gazte hauek, kopuruz gutxi badira ere, eliza eta apaizaren irudia berritzen ari dira, edo hori da behintzat beraien asmoa. Apaiztu berri diren gazte hauen eritzia jaso nahi izan dugu, eta haien maisu izandakoena.

ORAIN ez horrenbeste urte, Euskal Herriko hainbat familiatan, etxekoren bat apaiz sartzea oso gauza zabaldua zen. Gaur egun, berriz, gero eta gutxiago dira apezgoaren bidea hartzen duten gazteak. Aurten, esaterako, bost izan dira Euskal Herri osoan apaiz egin direnak: Gipuzkoan 2, Bizkaian beste 2 eta Araban bakarra.

Baina aurtengo datu hauek, azken hamarkada hauetan eman den bokazio krisiaren erakusgarrietako bat baino ez dira, eta Euskal Herriko apezleriaren adinaren batez bestekoari begiratuz gero —60 bat urte—, azken urteotan eman ez den belaunaldi ordezkatzearen ondorioak argi soma daitezke: Euskal Herriko apezzeria zahartuz doa, eta belaunaldi ordezkatzeara gero eta patta-lago ematen ari da. Ondorioz, Euskal Herrian 2.200 apaizetik gora baldin badaude ere gaur egun, horietako asko jubilatutik daude dagoeneko, eta beste asko, jubilatzeko gertu.

Jexux Mari Arrieta Donostiako apaizgaitegiko erretoreak, azken urte hauetan emandako bokazio krisia gertutik ezagutu du: «Gipuzkoan, 1971tik 1981-era, 247 apezgai izan genituen, eta horietatik 38 apeztu ziren. 1981etik 1992 bitartean, berriz, 200era jaitsi zen apezgaien kopurua, eta apezitutakoen 24era. Orain hogeita-bost bat urte, hamarkada bakoitzeko, 200 bat apaiz berri inguru ateratzen ziren». Baina zenbaki hauek, Jexux Mariaren ustez, izateko arrazoirik badute: «Euskal gizarteak asko aldatu da, eta erlijiotasunak garai batean zuen indarra galdu du. Bestalde, gaur egun, orain urte batzuk baino askoz

Euskal Herriko apezleriaren adinaren batez bestekoa 60 urtetakoa da.

baur gutxiago jaiotzen dira, eta zentzu horretan ez dago garai batean adinako bultzadarik. Azkenik, ikasketak eskaintza ere, asko ugaltu da, eta gaur egungo gazteek lehen baino aukera zabalagoa dute». Gasteizko apaizgaitegiko Javier Baldibieso erretorearen eritziz, bokazio krisia, kristau sinismen baloreen galtzearen ondorioa ere bada. Arrazoi soziologiko asko daudela esan digu, «baina, bereziki, gaur egungo familiak ez direla garai batekoak bezalakakoak».

Apaizaren irudi berria

aiotze tasaren murrizketarekin batera, Baldibiesoren aburuz, garai bateko baloreak galdu dira: «Gaur egun apezten diren gazteak, familia kristaukoak dira, apaizak gizartean duen garrantzia ikusten duten familiakoak. Bokazio falta familiaratik dator batez ere».

Ipar Euskal Herrian ere,

Baionako apaizgaitegiko Handiazabal apaizak adierazi digunez, asko antze-man da bokazio berrien beherakada: «Zertarako

apaiz egin? erraten dute gazteek. Orain bizia lehen baino errazagoa da, bistan da horrek gazteengan eragina baduela». Bokazio kri-

ZINKUNEGI
O P T I K A

HERNANI, 4

Telf. 42 06 24

20004 DONOSTIA

Joan den maiatzean —argazkian Bilboko gotzainarekin ageri dira—, apaizgoko urre eta zilar ezteiak betetako apaiz bizkaitarrak elkartu ziren. Gaur egun, ordea, oso gazte gutxi apezten dira.

siak, bestalde, lanean ari diren apaizen kopurua gutxitzea ekarri du: «Donibane Garaziko elizbarrutian, adibidez, orain 30 urte, 18 apaizetik gora zeuden.

Gaur egun 10 besterik ez dira».

Baina Euskal Herrian badago oraindik apezte nahi duenik, eta horren erakusgarri, aurtan bere apaiz

eginkizunetan hasitako bost gazteak dira. Horietako bat Juan Kruz Mendiz dugu, datorren urtean Tolosako elizbarrutian arituko den 29 urtetako ormaiztegiarra. Bere

eritziz, bera bezalako azken belaunaldiko apaizek, gara batekoekin ez dute zerikusi handirik. «Apaiza pertsona seriotzat ikusia izan da beti» —esan digu Juan Kruzek—, «kulto ospakizunen inguruko pertsona publikotzat. Jendeak gurekiko orain berrogeitabamar urteko ikuspegi bera du ia, eta alde borretatik, ni bezalako apaiz gazteak, ez obizko samarrak garela uste dut. Ni kaleko gizona naiz, denbora gehiago ematen dut kalean elizan baino». Ikuspegi horixe da, ormaiztegiarren honen aburuz, apaiz gazteek aldatu behar duten gauzetako bat: «Apaiz bezala sekulako borroka izango dugula iruditzen zait, jendeak guregan duen ikuspuntua alda dezan. Ormaiztegin, esate baterako, denek ezagutzen naute, eta badakite nolako nai-

Adinean gora, baina kopuruan behera

EUSKAL Herriko apezleriaren adinaren batez bestekoa oso altua da, horra bestela ondorengo datu hauek: Gipuzkoan 63,28 urte; Ipar Euskal Herrian 64; Araban 57,25; Nafarroan 61,12 eta Bizkaian 61 urte. Apezten diren gazteak, hala ere, 25 eta 29 urte bitartekoak izaten dira.

Baina adinaren batez bestekoa gora egiten ari den bezalaxe, apaizgaitegetatik urtero ateratzen diren gazteen kopurua

behera egiten ari da; 70etako hamarkadatik 80etako bitartean 200 gazte inguru apezte ziren Euskal Herri osoan, eta 1981tik 1991 bitartean, 139 baino ez. Azken hamarkada honetan apezteutako gazteetatik, 37 arabarrak dira, 31 nafarrak, gipuzkoarrak 24, Ipar Euskal Herrikoak 19 eta bizkaitarrak 23.

Bestalde, Euskal Herrian denera, 2.226 bat apaiz ditugu. Horietatik 696 Nafarroan daude, 358

Arabian, 497 Gipuzkoan, 150 Ipar Euskal Herrian eta 525 Bizkaian.

Apaiz kopurua, dena den, nabarmen jaitsi da azken urteotan Euskal Herrian, eta adibide gisa, Nafarroakoak balioko du; herrialde honetan, 1971an, 1.058 apaiz zeuden eta gaur egun, berriz, 696. Ipar Euskal Herria eta Biarnokoak batera kontatuz, bestalde, 1962an 800 elizbarruti zeuden, eta gaur egun, aldiz, 550era jaitsi da kopuru hori.

zen. Apaiz izateak ez du esan nahi gotzainaren laguntzaile burokratiko bat zarenik, beti Aita Saindua defendatuko duzunik... ikuspegi horrek pisu handia du, eta ez dut uste hori ona denik. Juan Kruzen eritziz, bestalde, euskal gazteriaren erlijioasuna ez da dirudien neurrian jaitsi.

Errealitatea aldatu

Orain hogeitaz urte, esan digu Juan Kruzek, «erlijioasuna, gizarte mailako fenomeno zen, baina orduan beste aukerarik ere ez zegoen. Gaur egun errealitatea aldatzen ari da, eta hori positiboa iruditzen zait. Jendeak, erlijioasuna praktikatzeko beste era batzuk badaudela ikusi du, eta hori aberasgarria da. Noski eliza inguruan bain gazte gutxi ikusteak pena ematen digula! —adierazi digu—, «baina erlijio mundua guztioi interesatzen zaigu, akaso orain arte bezala ez, baina beste sakontasun maila batean bai».

Xabier Sanz 26 urteko gaztea, orain bi urte apezturna; urte hartan, berarekin batera beste bost gazte ateraz ziren apaizgaitegitik. Berak esan digunez, apaiz gazte eta zaharren artean ez da batere arazorik izaten: «Apaiz zaharrek gure erara moldatzen uzten digute gazteoi, eta oso ondo konpontzen gara elkarrekin. 40 urte ingurukoekin zailagoa izaten da, baietegi

Millan Biñas, aurten Araban apezturnako gazte bakarra:

«Izakeraz pixka bat ezberdinak gara»

ARGIA. Gero eta gazte gutxiago apezturna dira, zergatik ote?

MILLAN BIÑAS. Arrazoi asko daude, baina bizitza modernoak berebiziko eragina duela uste dut. Gazteek, gainera, apezturna itxuraz bizitza osorako denez, beldur pixka batez ikusten dute bide hau. Apaizaren bizitza gogorra da; hilean 66.000 pezeta irabazita, zelibatoa beteaz... eta gauri batean ez bezala, askotan jendearen eskergaitzaz. Euskal Herrian, bestalde, egoera politikoak gazte jendearengan eragina izan du.

A. Arabako apezteriaren bataz besteko adina media 60 urtetakoa da, zuk 29 dituzu... apaiz gazteak

ezberdinak al zarete?

M.B. Izakeraz pixka bat ezberdinak gara, eta baita apaiz izateko moduan ere; normala denez, ni nere garaia semea naiz eta haiek haiena. Lehengo apaizak nolabaiteko status batez ikusiak ziren, errespeto handiz, gu sumeago ikusiak garelako pentsatzen dut.

A. Zein izan daiteke bidea gazteak elizara itzul daitezen?

M.B. Askotan instituzio bezala ikusiak gara, eta horrek jendea atzera botatzen du. Jaungoikoaren erreinua munduan ezartzea baldin badugu helburu, erreinu hori definitzekorakoan dator arazoa; justizia, pakea... kontzeptu horiek erakunde ororen gaitetik daude. Apaizak instituzioatik urrundu egin behar du pixka bat, eta herriaren erabateko zerbizari izan.

kostatzen bait zaie gure martxara egokitzea. Xabierren ustez, jende askok, elizaren mezua eta instituzioa, nahastu egiten ditu: «Baina hori konpontzea gaitza da; jendeak elizaren mezua onartu arren, ez bait du askotan elizarekin harremanik izan nahi».

Baina nola ikusten ote dute apaiz belaunaldi berri hauek zelibatoaren arazoa? Hori ote da, aipatu besteekin batera, urtero horren gazte gutxi apezturen arrazoietakoa bat? Juan Kruz

Mendizen eritziz, ezkongetasuna ez da bokazio krisiaren arrazoi nagusia: «Batzuetan ematen da, baina hori ez da garrantzitsua. Askok esaten dute zelibatoa kenduz gero, arazoa konpondu egingo litzatekeela. Baina ez dut uste gakoa hori denik. Eliza protestantean, esaterako, aukera hori badago, eta bokazio arazo bera dute. Hala ere, nere ustez, aukera hori eman egin beharko litzateke». Aurten apezturnako Millan Biñas gasteiztarraren aburuz ere, apaizek ezkontzeko aukera izan beharko lukete: «Arrazoi teologikoek

zelibatoa justifikatzen dute, baina ez dut uste zelibatoa apaizaren sustraian dagoenik. Nere ustez, zelibatoa izan gabe, apaiz izan zaitzake. Sekularizatzen direnetako askok bi bokazio dituzte, alde batetik apaiza eta bestetik aita izatea. Zelibatoak, bestela, badu zentzurik». Jexux Mari Arrieta eta Jabier Baldibieso, Donostia eta Gasteizko erretoreak ere, bat etorri dira zelibatoa bokazio krisiaren funtsezko arrazoiak ez dela esaterakoan.

Alberto Irazu

■ «Jendeak gudanako orain 50 urteko ikuspegi bera du, eta alde horretatik, apaiz gazteek, nahiko ez ohizkoak gara» ●

JUAN KRUIZ MENDIZ

ITSAS HONDORA BIDAIA

Azken urteotan, kontsumoko gizartea azkartzeaz gain, hainbat dira praktika arrunta bihurtu diren kirolak. Aisiak eta kirolerako tarteak bat egin dute. Jendea kirol ezberdinetara moldatu eta egitera heldu da. Gaurko honek itsas hondoa ezagutzeko parada eman digu. Gutxienezko tramankuluak gure soinean, ur azpiko mundu kilikagarria ezagutzera menturatu gara Hendaiko urpekari talde batekin.

UZTAILAREN lehen igande goiza da; 8ak inguru. Kili-kolo dugu oraindik eguraldia, aspalditxo hasi zaigun uda sasoian. Hendaiko itsasportuan, Urpean klubaren egoitzan, giro zalapartatsua antzematen da, inguruko beste inon ez bezala. Urpekariak itsasoratzeko tresnak prestatzen ari dira dagoeneko. Haiekin bat egin dugu prestatze lanetan. Bi lagun izanik ere,

gutako bat baizik ez da urperatuko.

Behar diren trasteak gurditxo batean kargatu ditugu, eta kai aldera abiatu gara, hogei lagun inguru. «Hendaikoa» izeneko itsasuntzia zain dugu. Behar bezala kargatu eta itsasoratzeko apailakuntzan ihardunen dugu jarraian. Katea lanean. Batetik aire botilak, bestetik norberaren aparailuak. Lau lagunek dihardute usai-

nean, taldearen zuzentze lanetan: untzi patroia; popatik eta brankatik amarratzeko lanetan ari diren beste bi; eta azkenik, monitore nagusia dugu. Honek egingen ditu urpekari-talde ezberdinen banaketa eta osaketa. Mikel Calbete izena du. Gaztea izan arren urte anitz daramatza jada urpekari-tzaren gorabeherak irakasten.

Itsasuntzia abiatu da itsas

portutik, Txingudi badia behera, Bidasoa uhobizirik barrena. Urpekariok, zatean, prestaketan hasi gara. Hondarribiko lurmetan geldiarazi dugu gure untzia. Aingura bota eta segituan, urpekari talde bakoitza bere arduradunaren esanetara jarri da.

Izan ere, untziaren zabaldek, areago itsaso zakar delarik, eta untzi barru honenbeste jendearentzat dagoen toki eskasak, ez dute atontze lana errazten. Beraz, salto egiteko unera itzotzik, bakoitza, ahal duen modura, lasaitasun bila da hondora.

Aire botila atxiki, aire biriketara ongi heltzen zabalda ziurtatu, betaurrekotutsi eta banoa. Lehen in-

stant nahasiak gainatu ondoren, arnasketa kontrolatu eta lagunekin biltzen naiz.

Monitoreari kaskoak luzatu, egoeraren berri emateko eta aingura eta banoa kua lotzen dituen sokatik beheti egiteko prest gaude denok. «El Muro» delatokian gara, toki arrokatua berau, sikonera ezberdina aurkitzen ditugu, eta honek behiti ahaleztu belarriek jasaten duten presioa gaindutzen laguntzen digu.

Urperatu baino pixka bat lehenxeago monitoreek talde desberdinak osatzen dituzte. Talde bakoitzak ibilbide desberdin bat egingo du. Murgildu aurreko uneak urduritasunez betetzen dira, jendeak ez du hitz egiten. Bakoitzak bere ekipoaren egoera konprobatzen du.

Urpekaritza praktikatzen dutenen lege nagusienak

ITSASPEKO mundua ezagutzen hasten zarenean, gauza berriak ezagutzeaz gain, zenbait oker ulertuak zenituela konturatzen zara berehala. Esate baterako, urpekari arruntek (amateurrek) aire konprimatua besterik ez dute erabiltzen, eta ez oxigenoa, askok uste dutenaren kontra.

Badago ezagutu behar den beste aspektu bat ere, istripuak ekiditen lagun gaitzakeena: presioa. Bar-etan neurtzen da. Ur azalean badago presio iraunkor bat, atmosferikoa. Presio hori bar batekoa da. Honi, 10 metro gehiagoko 1 gehitzen zaio. Adibidez, 40 metrotan, 5 bar-etako presioa izanen dugu. Gure gorputzak jasaten duena, noski.

Sakontasunaren araberrako gorabeherak direla eta, bai behera joatean zein goiti egitean, gure gorputzak jasaten dituen presio aldaketak nabarmenak dira, eta berauek azkar noztzean gure organismoa seriozki mindu daiteke. Deskonpresio fenomeno daugu. Sakontasuna eta denborak zerikusi zuzena dute berarekin, eta fenomeno hau uxatzearen zenbait teknika praktikatu behar dira. Datu argigarri bat: goralderako abiadura ez da 17 metro minututik gorakoa izan behar.

Bada beste faktore bat ere: flotazioa. Urperatzeko darabiltzagun materiale eta jantziak kontuan harturik, eta gorputz bakoitzaren bolumena eta pi-

suak beharrezkoa duten oreka erdiesteko, kilo bat berun eraman behar da 10 kiloko. Urpekariak gerrian atxikirik eramanen du beruna. Adibidez, 60 kiloko pertsona batek 6 kilo eramanen ditu gerrikoan, behar bezalako egonkortasuna lortuko badu. Erantsitako kilo hauek ongi neurtuak eraman ezean urpekaria no-

raezean ibiliko da.

Ur azpiko munduan elkar komunikatzeko erabiltzen diren keinuak dozena bat inguru dira, eta oso egokiak dira taldeko murgiltzetarako. Izan ere, kirol hau taldeka praktikatzen da. Horretarako, ezinbesteko materialeak da: aletak, betaurrekoak, ur hodia, gerriko bat, berunak, ur jantzia eta aire botila.

Ur azpian keinuena da erabiltzen duten komunikabide bakarra.

Ur azaleko lehen metroetako argitasuna uzten dugu goian, eta iluna gai-

lentzen da behearantz goazela. Bitxiak dira lehen une hauek, ezen eta mundu ilun batera murgiltzen ari zaren horretan, hartzen duzun lehen inpresioaren kontra, lehen gorbela edo itsas belarrak ikustean, dena argitzen bait zaizu begietara. Lehen arrainak ere gure inguruan ikustatzen dira.

Mikelek, monitoreak,

■ Gertatzen diren presio aldaketengatik gorputzak kalteak jasan ditzake ●

Alaitsu eta jator
gurekin elkar

Zapa kalea 8 HERNANI ☎ 33 15 06

Bodegon ARRIZAR

kaxuelitak ♦ ogitartekoak ♦ oilaskoak

Zaldizurreta 7 BEASAIN Tel: 88 98 44

Jacky Miguel, Urpean klubeko lehendakaria azken 3 urteetan:

«Lehengo jitea gordez zerbitzu duin bat eskaini behar da»

ARGIA. Nola definituko zenuke elkarteak?

JACKY MIGUEL.

Azkar garatzen ari den kluba da. Batez ere azken urteotan, eskaera kanpotik datorren jendearena bait da. Bordenetik, Tolosatik... Zenbait enpresek kirol hau praktikatzeko aukera eskaintzen diete beren langileei, ekonomikoki lagunduz.

A. Horrek zer suposa dezake etorkizunean?

J.M. Lehenik eta behin, elkarte amateur bat gara. Hau dela eta, urtero handituz doan eskaerari behar bezalako erantzun egoki bat ez diogula ematen somatzen dugu. Honek, klub barruan eztabaida sortarazi du. Kanpotik datozen urpekariei zerbitzu on bat ematearen alde

dira batzuk. Beste batzuek elkarteak betidanik duen sena atxiki nahi dute.

Gainera, elkarteak erabateko profesionaltasunera joko balu, birmoldaketa izugarria beharko litzateke. Batere erraza ez den berritzea. Ene ustez, eginbide egokiena, lehengo jitea gordez, hurrengo urratsa, permanente bat kontratatutik, kanpotarrei zerbitzu duin

bat eskaintzea litzateke. Hauxe dugu epe laburrera egin beharreko lana.

A. Itsasportuan aldaketa ugari ari dira egiten. Eraginik izango al du horrek zuengan?

J.M. Itsasportua berrantolatzeakotat dabilta. Gu, lokala hantxe dugunez gero, tartean suertatzen gara nolabait ere. Egin beharreko berregituraketa arrantzari buruzkoa da, eta hau Departamenduko erakundearen menpe dago. Gu, aldiz, Udaletxearen pean dagoen kirol elkarte bat gara. Hau dela eta, Departamendu eta udalerrien arteko interesak olatutzen dira afera honetan. Noski, Departamendukoengatik balitz, gauden lekutik kanpo ginateke aspaldian.

ra; lehorrerantz, hain zuzen. Egia erran, gure itsasoan espezieak ez dira ugari, eta kolore kontrasteak ere —aniztasunean, alegia— ezin omen dira alderatu beste itsasoetakoekin. Hala ere, badauka honek bere xarma besterik ezagutzen ez duenarentzat.

Euskal itsasoko kolore kontrasteak, aniztasunean, ezin omen dira alderatu beste itsasoetakoekin

Halako batez, arroka zirikitu estu batean, ikaraitu bat begiztatu dugu. Olagarroak izaten ohi dira ere, arrokartetik azaltzean, izua sarrerazten digutenak; ez dira usu ikusten. Bapatean suertatuz gero, bere tinta isurtzen dute babes gisara.

Lanpoa, atuntxikia, pasatu zaigu albotik aurrerago, eta ustegabea, gure untzian etorritako beste urpekari talde batekin egin dugu topo. Harpe bati begira daude, bilduak denak. Monitoreak keinuak luzatzen dizkigu, beha dezagun: metro karratuko ormigoizko jaiotza ikusten dugu.

Bilgune puntu horretatik banandu gara bi taldeak, bakoitza alderdi ezberdinetara. Urpetik 20 metrotara gabiltza orain; honez gero 25 minutu joan dira untzia utzi dugunetik, ikusketa honetako lagunkide batek txibia bati erreparatu dio, baita gainontzeko oihartarazi ere. Antonkurkuiluak eta maskorrak nasai egoten dira inguru hauetan. Itsapekariaren tentaziorako izaten dira, berekin eramateko irrika sentitzen bait dute.

Itsas portura heldutakoan eguna ez da amaitu. Dena jaso behar da berriro ere hurrengo ateraldirako.

bere esanetara bildu gaitu. Keinu bitartez, jakina denez. Denon egoera ona denentz konprobaturik, jarraitu beharreko norabidea

azaltzen digu. Ezkerraldera, itsas-zola hondartsua laga dugu, eta ingurumari honetan ugari diren harpe eta kobazulo artetik abiatu ga-

Igerilekuan ikasten dituzte urpekarigaiek oinarritzko teknikak.

Ezin ordea, deusik eraman. Hori dute hitzarmendua itsasoarekin.

Orduerdi inguru darabagula, gutako batek erreserbatik tiratzeko agindu

dio monitoreari. Hau egin ostean, denok bildu arazi eta ur azalera egiteko keinuak luzatu dizkigu, baita astiro igotzearen beharra gogorazi ere. Izanik ere,

goiti egin ahala, gure gorpuztarekiko presioa gutxituz doa, eta bere atalek kalterik jasan ez dezaten, arreta osoz egin beharreko ariketa dugu, ur gainera irtetearena.

Ur azalean gaude jadanik, gure untzia ikustatu dugu, harako norabidean jarriak denok, itsas tirainaren aurka egiten dugu. Bederaka untziratu gara, eskilaran gora. Baita geroxeago beste sailetako lagunak ere. Untzi barruan, nahaste borratea berriro. Erantzi, jantzi eta egokitze lanak. Oihuak eta ordenua jarri beharra daukate untzilariek, lehorrera eginen badugu. Aingura altxa, eta harantz goaz. Fite asko, Bidasoa ibaiahotik gorantz. Egungoak berea egin du. Gustokoa ohi ez den lana betetzeko dugu oraindik. Deskarga lana alegia. Hurrengo ateraldiko untzia behar moduan uzteko. Lehenik untzia ongi amarratu, eta segidan, biltze lanari ekin. Dena ez bait da gozamenik kirol honetan.

Mikel Asurmendi

Udako ale berezia

ELHUYAR
ZIENTZIA ETA TEKNIKA

Huts-teknologia

Sexu-testak

Oria ibaia

Kontrapasa

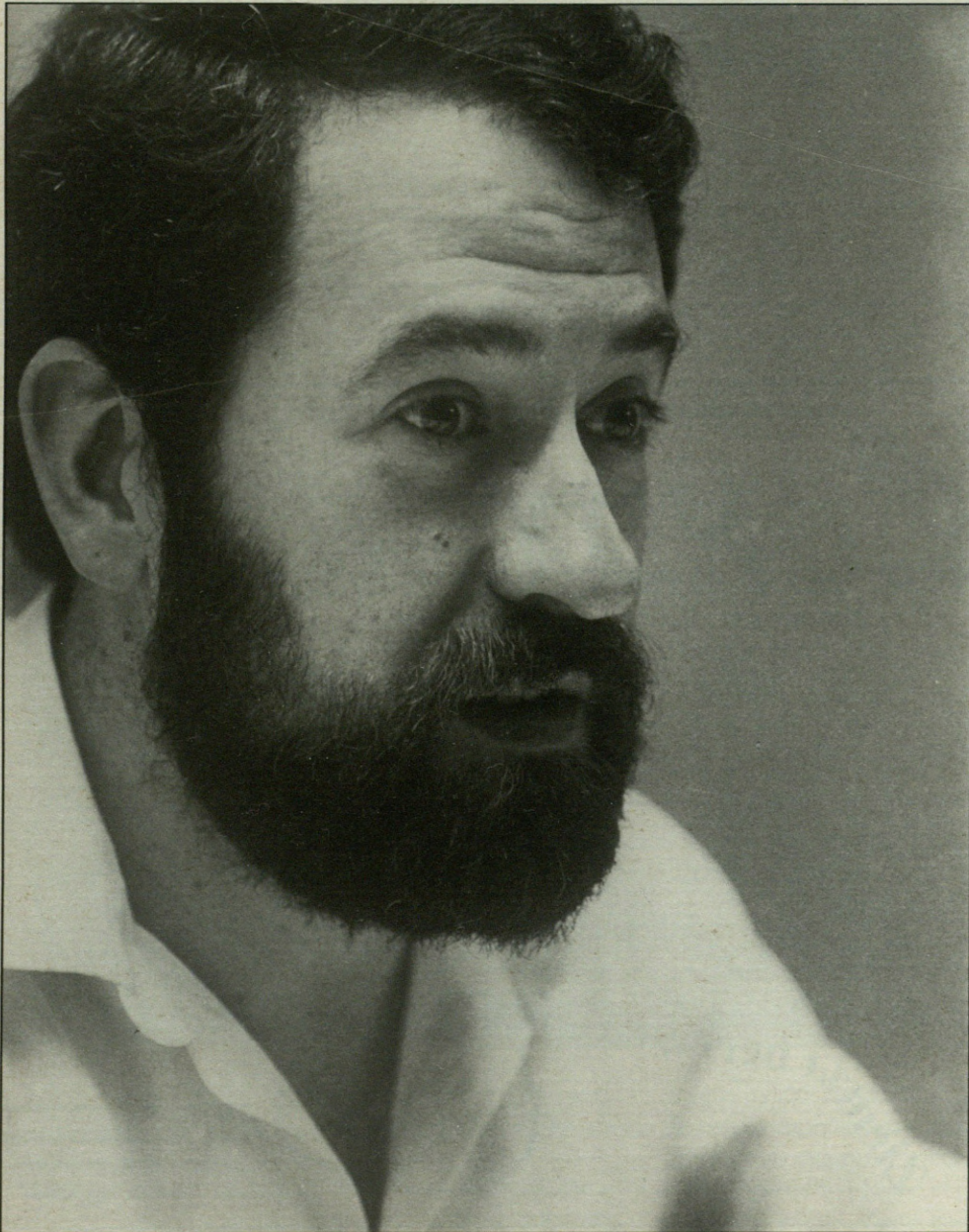
Zientzi berriak

Mamuten historia

**EZ GELDITU
AZALEAN
ZATOZ MUINERA**

— FERNANDO ARMENDARIZ —

Zenbait komunikabidek txostenaren irakurketa interesatua egin dute»

Maiatzaren 9an iruindar honek Amnesty International-ek 1991ri buruz atera duen txostena aurkeztu zion prentsari. Komunikabideek oihartzun handia eman zioten berriari, nazioarteko erakunde honek planteamendua eta erizpideen aldaketa nabarmenak iragarri bait zituen bere baitan. Amnesty International-eko partaidea aspaldidanik, bera dugu erakundearen idazkari nagusia Euskal Herrian.

ARGIA. *Duela bi aste kaleratu du AI-k (Amnesty International) bere aurten-go txostena. Zein ondorio ateratzen du erakundeak?*

F. ARMENDARIZ.

Gaur egun munduan giza eskubide oinarritzkoenak ere ez direla errespetatzen. Tortura, txirotasuna, indarkeria... oraindik ohizkoak dira gure gizarteetan.

A. *Txosten horretan, «oposizioko talde biolentoen» aurkako salaketak egin dituzue. Lehen aldia al da? Zergatik eman duzue aldaketa hau zuen planteamenduetan?*

F.A. Orain arte instituzioen, batez ere gobernuen, bidegabekeriak salatu izan ditugu. Giza eskubideak zaintzen ez dituzten erakunde instituzionalak dira, oraindik ere, gure aztergai nagusiak.

Baina ez gara horretara soilik mugatzen. Kontzientzia eragozleei laguntzen saiatzen gara. Desagertuak aurkitzen... Eredu zabala dago lan egiteko, eta sail guztien ardura ezinezkoa denez oraindik, batzuetan zentratu gara.

Baina azken urteotan, oposizioko talde biolentoen ekintza batzuk ikusirik, gure ustez giza eskubideen aurkakoak direlakoan, gobernuekin erabili dugun prozedura bera jarraitu dugu. Iazko txostenean Peruko Sendero Luminoso talde armatuaren zenbait ekintza salatzen genituen. Talde hau adibide garbiena izan daiteke, Estatuko Segurtasun Indarretako partaideak zein zibilak torturatu zein erahiltzen dituztelako. Beraz, mota honetako salaketak lehendik datoz.

Hala ere, AI-k ez du oraindik erabaki zehatzik hartu prozedurari buruz. Ez

daukagu oso argi zer nolako kriterioei jarraitu. Dakigun gauza bakarra da hori ere giza eskubideen aurka doala. Horregatik hasi gara. Baina oraindik erabakitzeaz dugu. Gure funtzionamendu sistema konketuaren gora-beherak dira.

A. *ETA ere azaltzen da zuen txosten horretan.*

F.A. Oraintxe aipatu dudana arrazoiarengatik. Gure lan eremua zabaldu egin da eta. Alde guztietako indar-

kerien aurka jo behar dugu, edozein eredu politikoren izenean izanik ere, indarkeria bait da.

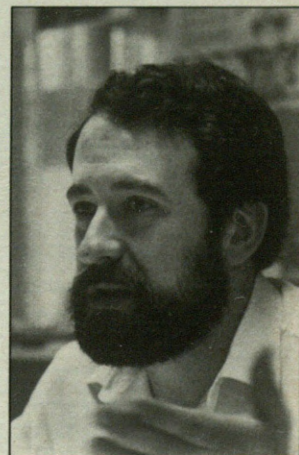
A. *Prentsak jaso du zuen txostenaren oihartzuna. Honen zer nolako balorazioa egiten duzue?*

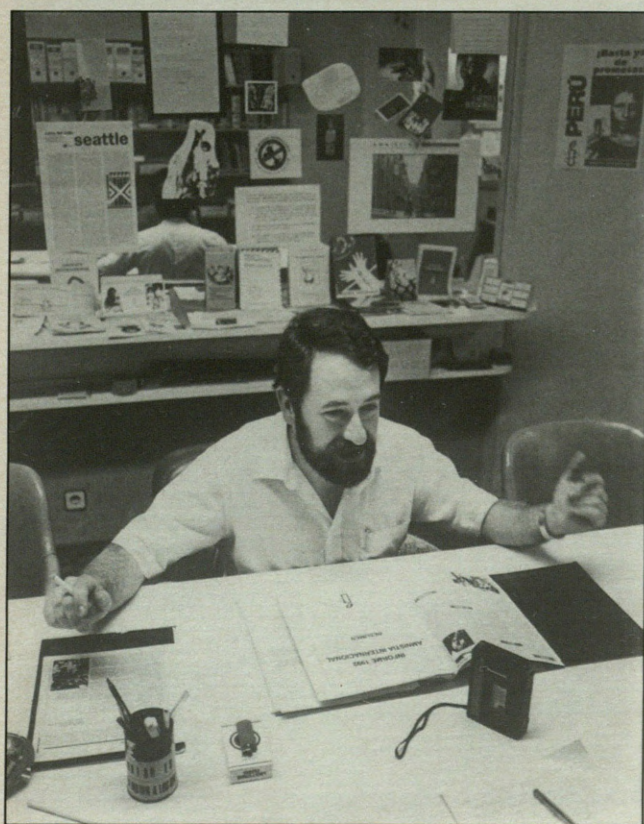
F.A. Ez gaude batere gustora komunikabide gehienek azaldu dutenarekin. Badirudi zenbait komunikabidek gure txostenaren irakurketa interesatua egin dutela. Berri zalapartatsua-

«Komunikabideak berri zalapartatsuen bila joan dira, txostenak benetan erakusten duenaren azterketa alde batera utziz».

NORTASUN AGIRIA

36 urte ditu iruindar honek ● Gaztetan boy scout-a izan zen, eta ondoren gazte talde anitzetan egon zen ● 1978tik da Amnesty International-eko partaidea ● Bere ametsa: egunen batean AI bezalako erakundeak alferrikakoak bihurtzea giza eskubideak guztiz gordetzen direlako ● Betidanik izan du Latinoamerikari buruzko jakinmina ● Mekanikaria, fabrika batean lan egiten du, muntaketan ● Hegoamerika osoan zehar bidaiatu du

«Irunberri eta Mikel
Castilloren kasuetan esan
genuen ikerketak
oztopatzen ari zirela».

ren bila joan dira, txostenak
benetan erakusten duena-
ren azterketa alde batera
utziz.

Askotan gertatu izan zai-
gu. Oraingoan Estatu espai-
niarreko komunikabideetan
gehien azpimarratu den da-
tua, ETaren atentatuaren ze-
rendarena da, baina inor
gutxik esan du 145 estatutan
giza eskubideak urratzen

ere. Edo demokraziaren
sehaska den Estatu Batuetan
gizalege guztien aurka doan
heriotz-zigorra indarrean
dela zenbaitetan.

Gure lehendakaria den
Anette Fischerrek duela gu-
txi Sevillan eginiko adieraz-
pen batzuk ere guztiz eral-
datu dituzte komunikabi-
deek. ETak biolentzia utz
dezan berarekin kontakta-
tzeko prest jarriko litzate-
keela zioela iragarri zuten,
Alk helburu politikoko talde
armatuekin jarraituko duen
eskema definitu gabe da-
goenean oraindik.

Hala ere, prentsaren
beharra dugu. Komunikabi-
deen bitartez zabal ditzake-
gu gure lan eta salaketak.
Ezinbestekoa zaigu beraien
arreta. Horregatik, askotan
governuen esku egon arren,
gure salaketen aipamena,
besterik ez bada ere, zabal
dezaten saiatzen gara.

■ «Alk helburu
politikoko talde
armatuekiko
jarraituko dituen
erizpideak definitu
gabe daude
oraindik» ●

direla oraindik. Edota hain
'europarrak' diren Italia,
Austria, Alemania, Erresuma
Batua, Portugal eta Estatu
espainiarrean Estatuko Se-
gurtasun Indarrek tortura
praktikatzen dutela oraindik

A. Zuen txostenean arlo berriak landuko dituzuela esaten da. Zeintzuk izanen dira arlo horiek?

F.A. Betidanik landu ditugun gaiez gain emakumearen alde kaleratuko dugun kanpaina dago. Zenbait hermitan homosexualek jasaten duten eskubideen zapalketari buruzko ikerketa ere aurrera doa. Haurren hezkuntzari buruzko kanpaina bat ere plazaratuko du Alk. Gai hauek beti kezkatu izan gaituzte.

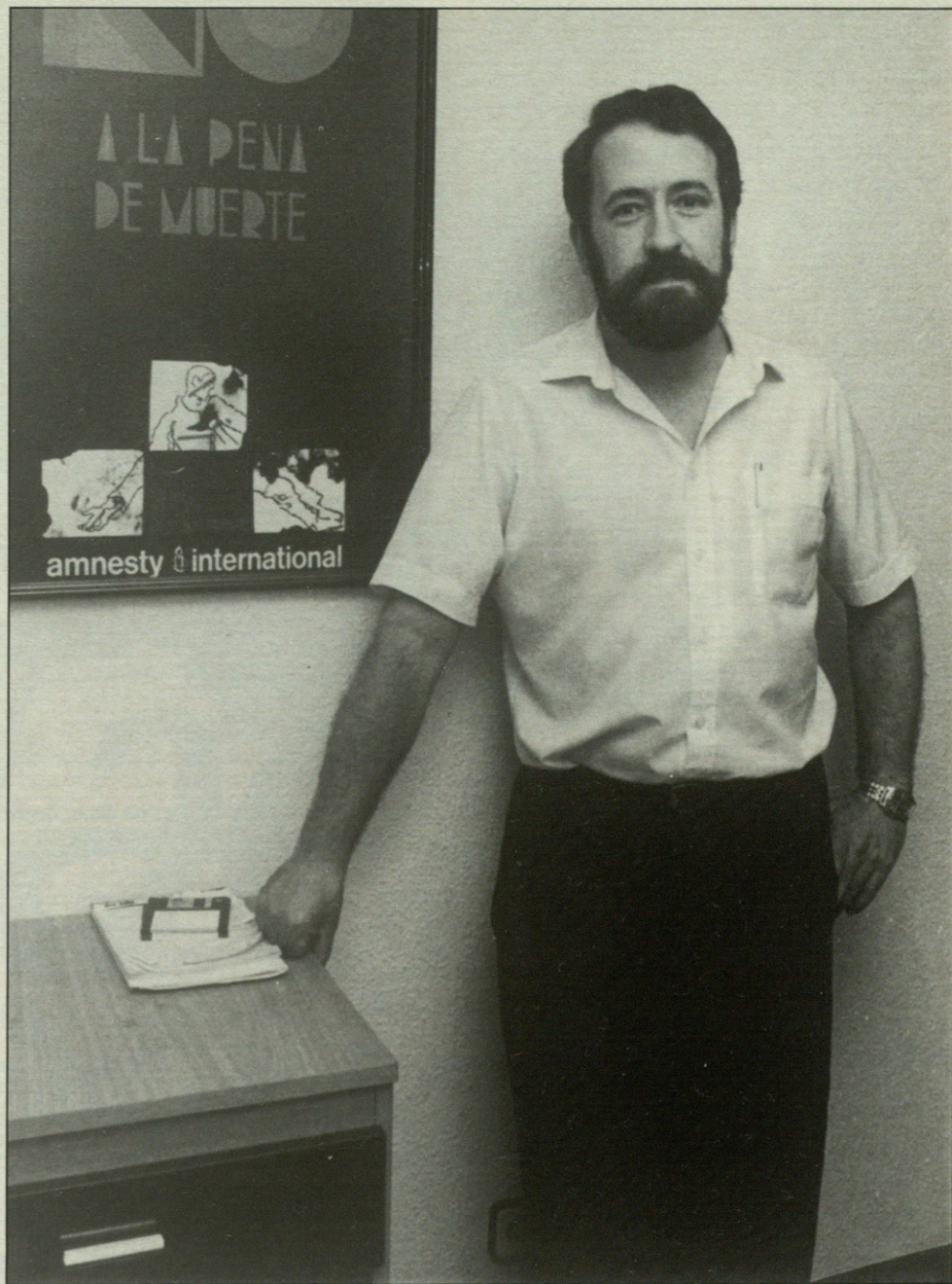
A. Aurten ere, iaz bezala, Irunberriko eta Mikel Castillon kasuak aipatzen dituzue zuen txostenean.

F.A. Bai. Iazko txostenean esan genuen bazirudiela ikerketak oztopatzen zirela. Aurten ere aipatzen ditugu kaso hauek, baina egia esan nik zuek hainbete dakit, Estatuko egoera aztertu duen taldea atzerrian bait dago. Hau Alren filosofiagatik da. Guztiz objetiboak izaten saiatzen gara, eta horretarako bertakoak ez diren ikerlariak beharrezkoak dira. Nik ere txostena irakurri behar izan dut hemengoari buruz Alk zein berri ematen duen jakiteko.

A. Behin baino gehiagotan leporatu zaio Alri 'epelegia' izatea bere salaketetan. Zer diozu horretaz?

F.A. Askotan entzun izan dugu gure funtzionamendua ez dela behar adina zorrotza, baina hori gezurra dela esango nuke. Gure bideak ikerketa, konstatazioa eta salaketarenak dira, eta gure ustez hori da zuzenena.

Badira beste modu ba-

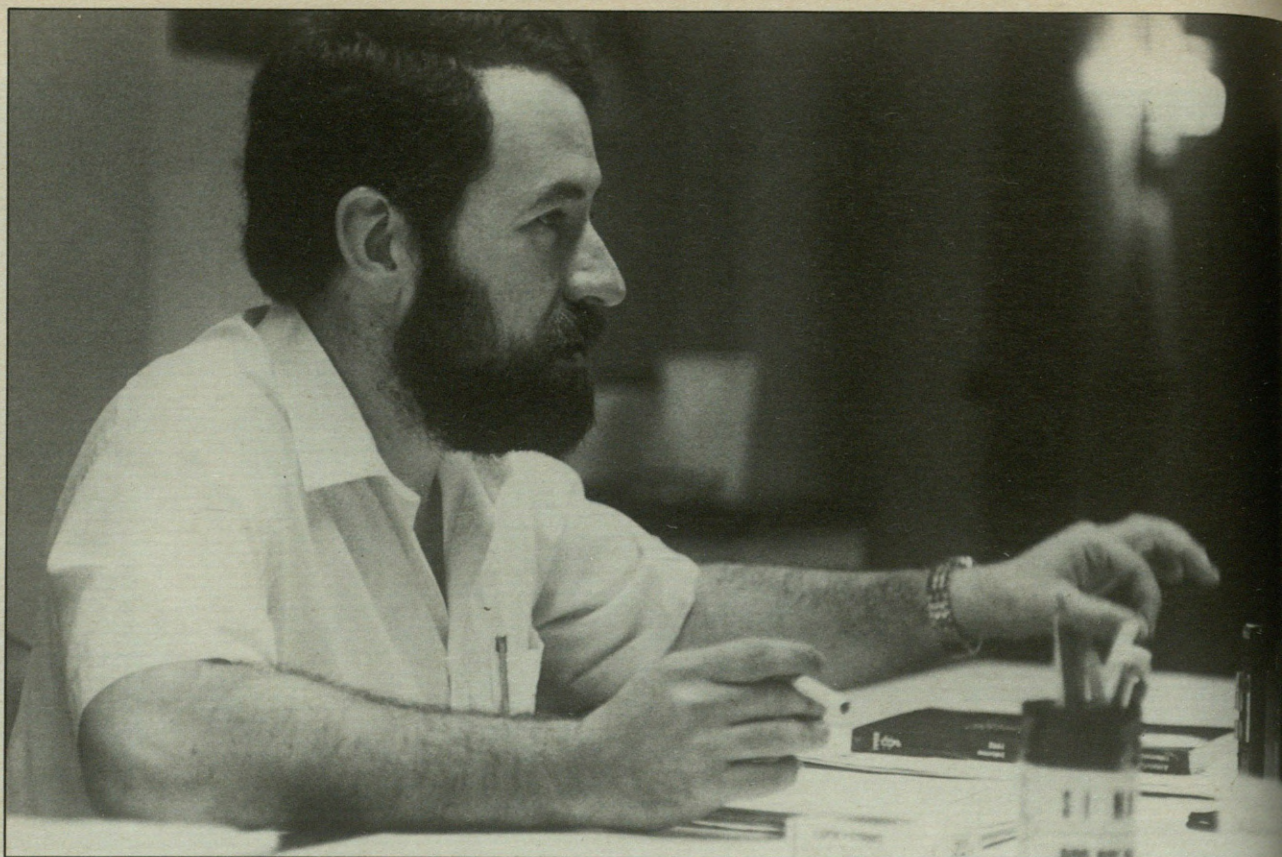
tzuetara lan egiten duten beste talde batzuk. Guk horrela lan egiten dugu, barne eztabaidaren ondorioz eratzten joan den antolaketa jarraituz. Orain, bi urtez gure artean aztertu ditugun gaien ondorioz, berrikuntza ugari ezarriko ditugu. Gure ustez

hau da jokabiderik zuzenena. Horrela ikusten ez dutenak beste modu batera arituko dira. Askok konpromezu eza leporatzen digute, baina uste dugu txostenen zorrotasuna handiagoa dela talde bakoitzak bere ingurutik kanpoko arazoak aztertzen baditu.

Askoz ere aberasgarriagoa da lantzen ditugun gaiez hitz egitea. Heriotz-zigorra, tortura, kontzientzi eragozpena, desagertuak, epaie-

«Askotan entzun izan dugu gure funtzionamendua ez dela behar adina zorrotza, baina hori gezurra dela uste dut. Gure bideak ikerketa, konstatazioa eta salaketa dira. Nere ustez hori zuzenena da».

■ «Behin baino gehiagotan saiatu dira Al eta Amnistiaren Aldeko Batzordeak nahasten, eta ez dugu zerikusirik» ●

«Betidanik landu ditugun gaiez gain emakumearen alde kaleratuko dugun kanpaina dago. Zenbait herritan homosexualek jasatzen duten eskubideen zapalketari buruzko ikerketa ere aurrera doa. Haurren hezkuntzari buruzko kanpaina bat ere plazaratuko dugu»

tarik gabeko exekuzioak... Guzti horretaz edonorekin hitz egin dezakegu. Azal dezatela denek beren eritzia. Guk geurea azaltzen dugu.

Salaketa eta datu bilketaren ondorioz, zenbait preso politikoren egoera hobetu, desagertutako batzuk aurkitu edota ikerketa judizialak arindu ditugu. Guretzat hori nahikoa da oraingoz, ongi eginiko lana baldin bada behintzat.

A. Hego Euskal Herrian zenbat bazkide ditu, Alk?

F.A. Zortzi talde ditugu, eta guztira 250 bazkide inguru. Baina horretaz gain, badira bolondres gisa aritzen direnak. Azken hauek aurrekoekin batuz gero, 900 ingurura heltzen gara.

A. Noiztik zara Hego Euskal Herriko taldeen idazkari nagusia?

F.A. Ez naiz ondoegi gogoratzen, baina hiru edo lau

urte izango dira jadanik.

A. Gure gizarteak dituen ezaugarri bereziek zer nolako tarteaz uzten diote AI bezalako erakunde bati?

F.A. Egia da Euskal Herriko egoera nahiko berezia dela, baina badira mota honetako lana egiteko prest daudenak. Gure tartetxo egiten ari garela uste dut. Estatu espainiarrean, adibidez, lehen bazkideak izan zituen herrialdeen artean Euskal Herrikoak zeuden. Elkartasun handiko herria dugu hau, eta ez gure inguruko gaietan soilik. Mugen gainetik arazoez ere arduratzen gara.

A. Zer nolako barremanak dituzue Euskal Herrian funtzionatzen duten ekimen herritarreko talde desberdinekin?

F.A. Onak. Begirune handia diegu mota honetako ekimenei. Hala ere, esan

behar da guk ez dugula inolako harreman berezirik hauetako inorekin. Behin baino gehiagotan saiatu izan dira zenbait komunikabide AI eta Amnistiaren Aldeko Batzordeak nahasten, biak bat izango balira legez. Eta

«Bakearen Aldeko Plataforma Zibikoaren zerrendan azaldu zen AI, eta guk ez genuen izenik eman» ●

guk ez dugu loturarik beraienekin. Beraiek ere preso politiko batzuen alde aritzen dira, baina guk arlo gehiago ere ukitzen ditugu, eta beste funtzionamendu bati jarraituz. Berdin gertatu zaigu duela gutxi Bakearen Alde-

ko Plataforma Zibikoaren Partaideen zerrendan azaltzen zen partaide gisa eta guk ez dugu zerikusirik izan plataforma horrekin. Gure artean ideologia alderdi guztietako jende dago, eta ezin gara horrekin bultzatzailetzat azaltzea. Guk beste maila batean egiten dugu.

A. Zertan ari zarete lanean une hauetan?

F.A. Laster hasiko dugu indigenismoari buruzko kanpaina bat. 500. mendeurrena betetzen dela eta inoiz egin den sarraskirik handienaren salaketa egiten dugu. Izan ere, badirudi hori kok puntu hori ahaztu egindutela. Gainera, gaur egun ere indioen egoera oso latza da. Indarkeriak egiten diren oraindik, eta inork ez du ezer esaten.

Amagoia | **ban**

ZURE OPORRAK
EUSKARAZ

- EUSKAL PIRINEOAK OINEZ (12 egun)
- EUSKAL PIRINEOAK BIZIKLETAZ (12 egun)
- GUARA MENDIKATEA HUESCAN (7 egun)
(arroilen jaitsiera)
- SAHARAN ZEHAR IBILBIDEAK (22 egun)
- TURKIA (15 egun)

INFORMAZIO GEHIAGO:

Diputazio kalea 3, 1. pisua
BILBO. Tfnoa.: 424 64 69.

Guggenheimetik Arriagara txangoa

GUGGENHEIM proiektu handia, hala mintzatzen da berriki «El Mundo» egunkariak argitaratu duen inkesta bat, ez da herritarren bihotzetara iristen. Guggenheim ez da, eztabaidarik sutsuenak biztu eta gero, inkestek baliatu ohi dituzten gehiengoaren gus-toko. Jendeak ez omen du proiektua-ren berri. «Museo bat edo...»

Harritik burnira egiten dituen jauzi kapritxosoetan espazioari hainbat desafio ausart luzatu ohi dizkio ar-tegintzak. Guggenheim museoak argi izpirik garbiena eta etxerik ederrena behar ditu: 17.000 milioi pezeta (850 milioi libera) Picasso, Kandinsky, Cé-zanne, edota Warhol ederresteko. «Gauza garrantzitsuagorik» badela eritzi du gehiengoak inkesta horre-tan, baina. Juan Ignacio Bidartek, proiektua aurrera eramango duen lemazainak, normalizat jo ditu eri-

tziok, aurrera begira egon daitezkeen eztabaidak zentzu honetan bidera-tzearen alde mintzatu delarik: «Lehen-tasunak eta diruak honetan jarri behar direnontz, arte garaikidea ulertzeko zailtasunetan, eta antzekoetan sa-kondu behar da».

Lehentasunak eta diruak zertara zuzendu. Horra hor arazoaren ma-mia. Bidartek, azken finean, agerikoa onartu baino ez du egin oraingoan. Ordea, hasi aurretik amaitu den ez-tabaidak inor gutxi poz dezake. Gau-zak nola egin direnari buruz ari naiz. Museoaren Partzuergoaren osatzeko orduan, Joseba Arregik luzatutako irribarreia ikusita, hainbestetan alda-rrikatu ohi diren gehiengoaren inte-resak eta Guggenheimaren eraiketa nola uztartzen diren bereiztea zaila egiten da oso. Are gehiago lehenta-sunez hitz egiten hasiz gero. Euskal

kulturarenak, orohar, artegintza-
nak, konkretuki.

Museoen beharraz aritu gaitzeki. Euskal Herriko arte azpiegituraz. Ar-tista berrien aukera faltaz. Diru la-guntzen murrizketaz. 17.000 milioi horien azpian (edo atzean) bizi den errealitateaz. Zera zioen artista ospe-tsu batek: «Euskal Herrian zorte txarra izan dugu oso politikoeekin: ez dute arteaz deusik ulertzen». Guggenhe-maren inguruan agerian geratu diren hainbat gabezia eta ezintasuni adar-retatik heldu behar zaiela adierazi duen Juan Ignacio Bidartek. Bere aurretik eta gainetik egondako e-
daudenen ihardunaren norabidean zuzen jarraituko dion neurrian ez du hitza betetzeko aukera handirik izan-go. Ez behintzat orain arte eramandako bidetik. Are gutxiago inkestako kezkei erantzun egokia emateko.

Ezustean harrapatu gaituzte.
«In Fraganti» harrapatu ditugu.

Euskal Herri osoan zehar 47 herritan antzeztu ostean Donostian bost egunez aritu da Ane Gabarain, Idoia Sagarzazu eta Olatz Beobidek osatzen duten taldea. Euskaraz arrakasta ezagutu duten antzezlanen zerrendan sartu da «In Fraganti» dagoeneko, hizkera arin, sketch oso labur eta musikaren nahasketaz osatu duten umorezko komedia honekin. Emakumeen kontuak gaitzat dituen lan honen segida izango den diskoa Durangoko Azokarako jarriko dute kalean.

TERMINOLOGIA

Domina. 1. *Ekintza gomutagarri edo pertsonaia bandien oboretan moldatutako metalezko pieza.*

Donostiak urrezko domina eskaini berri dio Txillidari, «hiria-
rekiko harreman bizia» gorai-
patuz. Sari guztiak batera da-
tozkio Txillidari. Zilarrezkoa,
Francisco Escudero musikagi-
leak jaso du, «duela hamabost
urte eman beharrekoa» zela
esanez. Ramon Saizarbitoriori
Rikardo Arregi Kazetaritza do-
minetarik bat eman diote, «mi-
serikordiazko obratzat» jo due-
na. Ironiaz eskerrak ematen
ikasi dute sarituek, nonbait. Sa-
riak batera oso gutxitan jaso-
tzen direlako. Gehienetan oso
berandu, edota miserikordiaz-
ko obrarik ez badago tartean,
inoiz ez. Ez da hau Ramonen
kasua.

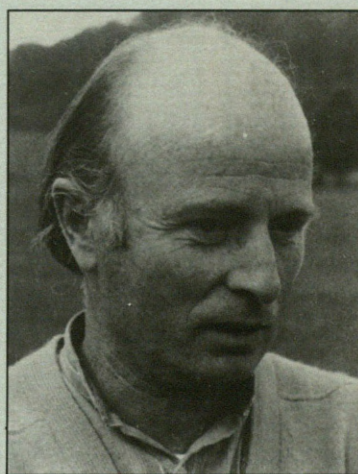
BILBOTIK Bilbora egingo dugu
salto. Arriaga antzokira. Iazko urte
amaieran 84 milioi pezetako (4 milioi
libera) zuloa egin ondoren aurtengoan
bizi duen egoera «zalantzazkoa»
dela aipatzen du enkarguz egindako
auditoria batek. Bilboko Udaletxean
Eako bozeramailea den Jasone Ira-
ragorrik esan duenez, «jasan ezinezko
egoera bizi du Arriagak, ordainketen
etendurara irits daitekeena». Jon Gan-
goitik, Antzokiaren Kontseiluko
lehendakariak, berriz, «defizita osa-
tzeko laguntzak lortzeko arazorik ez
dagoela» adierazi du. Sponsorrek huts
egin omen dute. Sevillan daude non-
bait. Guggenheimetik Arriagarako
txangoak, eguneroko kulturgintzara-
ko falta diren diruetatik beste mutu-
rera garamatzen txango honek,
ikusteko eta ikastekorik eskainiko
digu.

J.J. Petrikorena

Santa Grazira

UDA honetan ikusi beharra dugu beraz «Santa Kruz» pastoralara, Santa
Graziko herriak emanik. Idazlea ere horko semea: Junes Casena-
ve-Harigile, apaiza, betharramita, orain Altzaiko erretora, luzaz
erakasle izana Donapaleun. Oroitaraz dezadan Betharrameko apaizen
ordena sortu zuela Mixel Garikoitz Harrekoak.

Santa Grazira igaiteak beti pena
balio du. Aurten are gehiago, he-
rriak jasan duen uholde lazgarria-
ren ondotik: gure atxikimeduaren
keinu hori ongo merezi du. Gai-
nera, gure onetan izanen da, jei
ederren emaiteko nehoi ez bai-
tute zorrik horko menditarrek.
«Santa Grazi» pastoralara maisuki
antzeztu zuten 1976an: Junes Ca-
senaveren lehena izan zen. Ge-
roztik andana bat idatzi du eta
beste hiru jokatu dizkiote:
«Ibañeta» 1978an Arbailako he-
rriek, «Pette Basabürü» 1882a Pa-
golak, «Zumalakarregi» 1989an
Altzai eta Lakarrik.

JEAN LOUIS DAVANT

Casenaveri asko zor dio trajeriak. Gure antzerki zaharra berritu du,
horretan Etxahun Irurikoaren segida hartuz. Mailez goratu du, bai hiz-
kuntzaren aldetik, bai literaturaren aldetik. Pastoralara historian oinarritu
du zehatz eta zorrozki. Asonantziaren lekuan, errima sartu du, ahalaz
aberatsa. Emakumeei atea ideki die gizonezkoen antzerkian. Pundu
horietan guzietan, Casenaveren ildotik gabilta geroztik agertu garen
pastoral idazleak. Oraikoan ere ikustera joanen gara, eta oroz gainetik
trajeria eder baten ikus eta entzutera.

EZ da horretan geldituko ene ustez Casenaveren ekarpena: erran nahi
dut ezin dugula segidarik gabe utzi pastoralaren historiaz eta etorkiaz
usnatu duen bidea. Herellek oihuskatu zuenaren atzetik, frantses mis-
terioetarik datorrela Zuberoako trajeria, errepikatzen du mundu osoak.
Horren frogarik ez dago. Pastoralaren geroaz tronpatu zen Herelle,
laster galduko zela iragarri zuelarik mende honen hasieran. Pastora-
laren iraganaz ere agian...

Xahok bezala, Casenavek dio zaharragoa dela pastoralara, ez datorrela
frantses misterioetarik. Horretaz ariko natzaizue ondoko aldi batez.

Junes Casenave-Harigile, «Santa Kruz» pastoralaren idazlea

«Herri osoak parte hartu du»

Uztailaren 26an eta abuztuaren 9an, Zuberoako Santa Grazi baserri herrian, Junes Casenave-Harigilek idatzitako «Santa Kruz» pastoralaren bi emanaldiak burutuko dira. Jean Pierre Errekalt izango da errejenta eta doinuak Beñat Axiarik eginak dira.

ARGIA. Noiz eta nolatan ekin zenion Santa Kruz apaizaren bizitza pastoral moduan kontatzeari?

JUNES CASENAVE - HARIGILE. Duela hiru bat urte idatzi nuen, eta idatzi nuen bezala emanen da, hiru orduz. Ene ustez, ez dugu ezagutzen Euskal Herriaren historia eta emeki-emeki herri guztiak, ez ja-

«Bederatzi pastoral idatzi ditut eta oraino lau izan dira emanak».

kintsuek soilik, behar du bere historia ezagutu. Eta ez arrotzek ikusten duten bezala. Beraz, gure historiaren hainbat pasarte kontatzen

hasteko, Zumalakarregi hautatu nuen, lehen karlistadaren adierazgarri. Eta bigarren karlistadaren berri emateko, Santa Kruzen bizi-

tza kontatzea iruditu zitzaidan egokiena.

A. Nola ezagutu zenuen apaiz gerrilariaren bizitza?

J.C. Gazte nintzelarik irakurri nuen Santa Kruzen bizitza eta markatu egin ninduen. Geroztik barneratu egin dut eta bai zenbait liburu —gehienak erdaraz— irakurri ere. Gaia ikertu beharra dago eta lan gaitz honen ondoren idazten hasi.

A. Pertsonaia nagusiek gela gizonak behar dute izan?

J.C. Hori ez da hala. Edozein izan daiteke. Eta pastoralako borrokak errito dira, ez benetako borrokak. Pastoral herriari konfidantza egiteko idazten da. Pastoraletan gauzak ez dira esaten, iradokizunak egiten dira eta jendeari pentsatzen utzi behar zaio.

A. Nola prestatu duzue pastora?

J.C. Urtarrilean hasi ziren ikastaldiak. Bazen zenbait urte Santa Grazi pastoralik antolatzen ez zuela eta dantzariak eta arizaleak behar izan ditugu prestatu. Herri osoak parte hartu du hilabete hauetan.

A. Zeintzuk izan dira erre-

jentaren lanak?

J.C. Arrunki, bera da zuzendaria, arduraduna. Baina Jean Pierrek beste lanak ere egin behar izan ditu: dantzak eta hitzak irakatsi, kantak gidatu. Usu ikusi dut eta aholkuak eman dizkiot. Zumalakarregi-n bigarren errejenta izan zen eta iragan urteko «Xalbador-en lehen aldikoz bete zuen lan hori.

A. Denbora luzea ematen al da pastoralak idatzten?

J.C. Lan luzea ematen du dokumentatzeak, pastoralak historiari leial idatzi behar bait da, egiaren arabera. Galdegiten eta liburuen irakurtzen ematen dut nik denbora luzea. Dokumentazio hori barneratuta, jokaldiak kronologikoki idaztea ez da zaila.

A. Zenbat pastoral idatzi duzu?

J.C. Bederatzi idatzi ditut eta oraino lau izan dira emanak —«Santa Grazi», «Ibañeta», «Pette Basabürü» eta «Zumalakarregi». Eta, «Santa Kruz» pastoralaz gain, beste lau ditut idatzirik: «David errege», «Judith», «Agota» eta «Maitena Basabürü».

A. Pastoral idatzle zaharren ondoren, demagun Marzellen Hegiaphal edo zu zeu, ba

al da jarraitzailerik?

J.C. Bada hainbat kultur-gizon pastoralik idatzi duena: Jean Mixel Bedaxagar, Roger Idiart, Pierpol Berzaitz, Jean Louis Davant, eta abar. Ez dut kritikarik egin

nahi, baina zuzen behar da atxiki pastoralen legea, eta pastoralak besterik ez dela oharerazi nahi dut; esan nahi bait da genero bat dela eta pastoral bat behar dela idatzi, ez ordea kantaldi edo

opera baten moduan. Besterik egiten bada, ondo egongo da, Zuberoa aberastuko da, baina ez da pastoralak izanen.

Ni prest nago laguntzarik emateko; eta lan baten egiten ari naiz pastoralaren legeei buruz, erakusteko nola behar den egin.

A. Kontrako iritzia entzun dira pastoralaren emanaldiak Zuberoatik landa burutzeagatik. Zer deritzozu?

J.C. Ni beti ados izan naiz ahal bezain heda dadin pastoralak. Eta aberastasunik badugu Zuberoan, Euskal Herri osora behar dugu zabaltu. Batzuek ez dute hala ikusten, baina ezin gara atzera beha geratu.

«Euskal Herriaren historia ez dugu ezagutzen; herriak gure historiaren pasarteak emeki-emeki ezagutu behar ditu. Eta ez arrotzek ikusten duten bezala. Horretarako, Zumalakarregi hautatu nuen, lehen karlistadaren adierazgarri. Eta bigarren karlistadaren berri emateko Santa Kruzen bizitza kontatzea iruditu zitzaidan egokiena».

Santa Graziko bi emanaldien xehetasunak

UZTAILAREN 26an eta abuztuaren 9an, baserriko lanak utzi eta zazpi hilabetez, neskenegun edo larunbat gauero, ikastaldiak burutu dituzten 50 santagraztarrek «Santa Kruz» pastolara eskainiko dute. Mustraka edo azken entseiuaren aitzinean —ekaineko euriteek Atharratzetik Santa Grazirainoko errepi-dea ixtera behartu bazuten ere— hilaren 26rako iragaterik izango dela ziurtatu zuten arduradunek. Jean Pierre Errekalt errejenta altzaiarraren agindura, Jean Ives Constatinek beteko du sujetaren lana.

Goizetik Santa Graziko elizako mezak emango dio hasiera egunari, bertan ari-zaleek ihardungo dutela kantari. Ondoren, zintzarrada izango da eta arratsaldeko 3.00etan pastoralari ekingo diote Ehüjarreko arroilan.

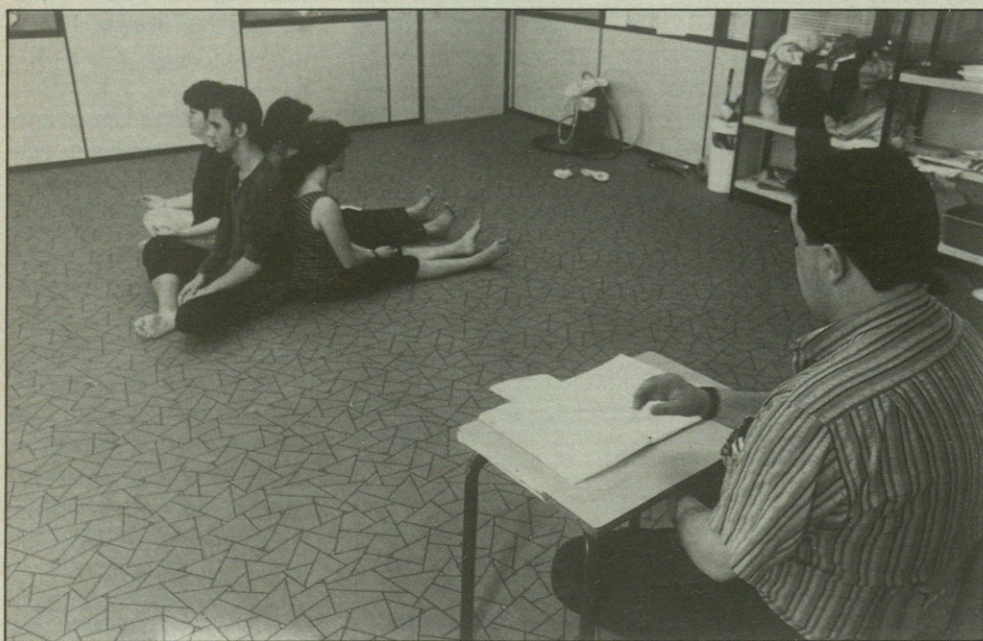
Hegoaldeko hainbat herriren eskaintza jaso eta gero harantz joateko asmoa erakutsi dute, baina baserriko lanak utzi behar dituztela eta, behin baino ez direla etorriko adierazi dute. Emanaldia burutzeko aukeratuko duten herria bi saioen ondoren emango dute ezagutzera.

Ritxi Lizartza

Urtebete barru zabalduko da Urnietako Eszena-Arte Zentroa

Antzerkia eta zinema lantzeko bide berriak, Urnietako eskolar

Datorren urteko uztailean, Urnietan izango diren Nazioarteko Antzerki Topaketetan zabalduko da herri honetako Eszena-Arte Zentroa. Arduradunak, orain dela urte pare bat hasi ziren antzerki eta zinema eskola honetako ikastaroak antolatzen Udalak utzitako lokal batzuetan. Urnietako Eszena Pedagogi Garaikideen Elkarteak (APEU) kudeatzen duen zentro honen helburuak, aktoreak sortu eta ikasleek buruturiko lanak Euskal Herrian nahiz Europan ezagutzera ematea dira.

1989tik aurrera izan diren ikastaroetan, 40 bat antzezlan muntatu dituzte.

URNIETAKO Eszena-Arte Zentroa izeneko antzerki eta zinema eskola herri honetako Eskola Tekniko Europako tresna modernoenak izango dira. Herri honetako Udalak Gipuzkoako Diputazioa berriztatzen duen zentro berrituko dira martxan jartzeko behar den ia 200 milioi pezetako (10 milioi liras inguru) aurrekontuaz.

Nahiz eta zentroa 1993an zabaldu, bultzatzaileak 1990ean hasi ziren hiru urte

■ Irailean aurkeztuko diren ikastaroak laburmetraia errodatu dira aurtengo zinema ikastaroan ●

lehenago sorturiko ikastaroak gauzatzen, eta orain antzerki eta zinema eskola honetako Udalak utzitako lokal batzuetan eman izan diren ikastaroak.

Urnietako Eszena Pedagogi Garaikideen Elkarteak

(APEU) da zentroaren arduraduna, eta bere zeregina hiru arlo hauetan banatzen da: antzerkia, zinema eta bi hauen bitartez sortzen den giza iharduera. Azken alor honetako ikasgai batzuek badute erlaziorik antzerkia eta zinemarekin, eta beste batzuek berriz, astrologia kasu, ezer ez.

Talde arduraduna osatzen duten Ana Pérez, Enrique Santiago, Michel Gaztanbide, Maribel Tardío eta Oscar Gómez-ek kanpoan ikasi eta ihardun dutenez, hemen egindako lanak kanpoan aurkezteko aukera dute. Horrela, ekainaren 30ean, eskolako zenbait ikaslek Samuel Beckett-en «Godot-en zain» obra antzeztu zuten Genebakó Nazioarteko Antzerki Topaketetan.

Profesionalizateko bidea eskaini

Topaketa hauetan Europa osoko antzerki taldeek parte hartu zuten. Eskolako ikasleek prestatu zuten lanak arrakasta handia izan zuen, eta jaialdia iaz Urnietan eta aurten Geneban burutu den bezala, heldu den urtean Urnietan izango da berriz ere.

Aurten, Strasburg-en izango den bilera batean parte hartuko dute eskolako arduradunek. Bertan, Urnietako antzerki eta zinema eskola bera izango da gai nagusia. «Unesco eta Europako Kontseiluarekin gauden barremanetan. Strasburgeko bileran izango dira, eta bertan diru laguntzaz hitz egiteaz gain, hemengo ikasleak kanpoan ikasteko eta kanpoko irakasleak hona ekartzeko aukerak aztertu ditugu.

Enrique Santiago, Urnietako eskolako talde arduraduneko kidea:

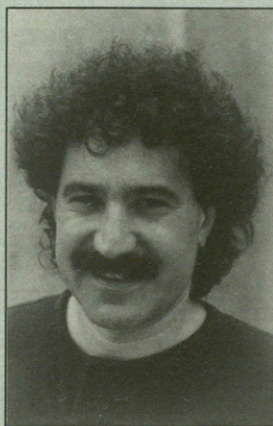
«Kultur lana egin dugu eta zentro kultural bat sortu dugu politika tartean izan gabe»

ARGIA. *Hiru arlotan banatzen da zentroaren zeregina.*

KIKE SANTIAGO.

Bai, eta garrantzi handia ematen diogu giza iharduerari. Zinema, antzerkia edo beste edozein arte motak ez bait du zentzurik ez badago begiratzen, entzuten eta mintzatzen dakien hiritarrik.

Antzerkiaren azpiegitura kaskarra da gaur egun. Benetako laguntza gutxi izan du, eta batik bat oso gutxi pentsatu da. Honetaz arduratu gara gehienbat. Antzerkian ere aritzen gara euskal testuak berreskuratzen, hilda dauden autoreen idazlanak gaurkotu eta antzeztzen. Gure historia finkatu behar da. Hitz egin dezakezu Suitza edo Barcelonako

antzerkiaz, baina, adibidez, Euskal Herrian zein antzerki zegoen gerra zibilean?

A. *Laguntzarik izan al duzue orain arte egin duzuen iharduera burutzeko?*

E.S. Orain arteko iharduera, egin behar genuela si-

nesten genuelako burutu dugu, ez laguntza handiak izan ditugulako. Iazko Topaketak antolatzeke ez genuen diru laguntzarik jaso, Europako zazpi herrietako taldeek parte hartu zuten, eta Topaketak direla medio aurten bilera bat egingo da Strasburgen gure lanari buruz hitz egiteko. Europako zenbait erakunderen laguntza izango dugu seguraski.

Politika tartean izan gabe, kultur lana egin, zentro kultural bat sortu, eta Euskal Herria hemendik gutxira Europan puntan egotea lortu dugu. Genebako Antzerki Topaketetan mapa bat banatu zen, eta bertan Europako zentro inportanteenak agertzen ziren; hauetako bat Urnieta da.

Ekainaren 30ean, eskolako zenbait ikaslek Samuel Beckett-en «Godot-en zain» antzezlanak aurkeztu zuten Genebakó Nazioarteko Topaketetan.

Talde arduraduna osatzen dutenak kanpoan ikasitakoak izateak, aukerak ematen dizkiete hemen egindako lanak kanpoan aurkezteko

Baita ikastaroak, bitzal-diak eta pedagogiarekin er-lazionaturik dagoen edo-zein ekitaldi hemen anto-latze», aipatzen digu irakasle eta arduradunetarikoa den Ana Pérez-ek.

Antzerkian, irakaskuntzaz gain, ikasleari profesional izateko bidea eskaintzea da helburua. Hau da, ikastaroa bukatu eta bertako nahiz kanpoko edozein konpainian aritzeko gai izatea ikaslea. Eskolan, askotan, antzerki taldeekin batera muntatu dituzte ikuskariak. 1989tik aurrera, guztira, 40 bat antzezlan izan dira.

Haurrei zuzenduriko espresio dramatikoak ere lantzen dute arlo honetan, eta aurten, 100 haur inguru aritu dira ikastaroan. Bi antzerki ziklo ere antolatu nahi di-

tuzte hemendik aurrera. Bat, autoreari buruzkoa. Bertan, autorearen bi ikuskari antzeztu, berak egindako lanaren erakusketa bat, eta berari buruz hitzal-diak emango dituzten pertsonak ere egongo dira. Lehenengoa Samuel Bec-

eta espero zen baino jende gehiagok parte hartu zuen. 10-15 ikasle inguru espero, eta azkenik gelak bete egin ziren. Aurten, Julio Medem, Juanma Bajo Ulloa eta Enrique Urbizu zinema zuzendari ezagunek parte hartu dute eta erantzuna ere ona

tuzte klaseak. Hurrengorikasturtean hiru laburmetraia egin nahi dituzte, bertebehar eta prozesu osoarendura ikasleek izanik. Ikasleak dira aktoreak, zuzendariak eta gidolariak. Ondoren, filmeak banatzekegingo dira, bai Euskal Herrian zein kanpoan, antolatzen diren jaialdietan ikasleak izan daitezten. Ikasleek aurten 30 gidoi aurkeztu eta irakasleek azkenik bi aurkekeratu dituzte.

Klaseez gain, ikastarotan solasaldi eta eztabaidak ere egiten dira. Bertan, esate baterako, eszenonografia, argigintza nahiz diseinu arduradun profesionalak izaten dira ikasleekin euren lanetan nolaitan iharduten duten azaltzeko.

■ Eskolaren zeregina hiru arlotan banatzen da: antzerkia, zinema eta bi hauen bitartez sortzen den giza iharduera ●

kett-i buruz izango da. Beste zikloa, mende bukaerako komikoei buruz egingo da. Bertan, bi ikuskari aurkeztu eta komikoa bat ere izango da. Lehenengoa, Dario Fo.

Michel Gaztanbide, Eusebio Guerin eta Jose Antonio Vitoria aritu ziren zinemako lehen ikastaroetan,

izan da. Ikastaro hauetan, irailan aurkeztuko diren bi laburmetraia errodatu dira.

Datorren urtean zabalduko dute 16 eta 35mm-tako zinema eskola, eta besteak beste, Vicente Aranda, Jose Luis Borau, Eusebio Guerin, Luis Marias eta Enrique Urbizuk emango di-

Joxi Goikoetxea

GAZTE EGUNA

UZTAILAK 31

11^{et}an KALEJIRA
1² etan EUSKAL
DANTZAK
2^{et}an HERRI BAZKARIA
GAZTEAREN
6^{et}an HAUR JOKOAK
11^{et}an KALE
ANTZERKIA
12^{et}an TXALAPARTA
BERTSOARIAK

ALPROJA

HERTZAINAK

LARRABETZUN

HORI BAI gazte Elkartea

ARGIA
irakur euskal prentsa

EUSKALDUNON
Egunkaria

Abuztuaren 3tik irailaren 1era bitarte burutuko da 53. edizioa

Musika Hamabostaldia: doinu klasikoak jendearengana hurbiltzeko apustua

Azken edizioetan bezala, aurtengo Donostiako Musika Hamabostaldiak ia hilabeteko iraupena izango du. Abuztuaren 3tik irailaren 1era bitarte burutuko bait da bertako musikariek kontzertuen % 60an parte hartuko duten 53. edizioa.

MUSIKA klasikoko estilo guztiak eskaintzea da Musika Hamabostaldiaren asmoa, eta aurtén, 55 kontzertu egingo dira 11 areto ezberdinetan. Artista ospetsuenek Victoria Eugenia joko dute; eta bertan izango

diren kontzertuak eta «Ganbara musika» ziklokoak salbu, beste guztiak (35 guztira) dohainik izango dira.

Azken urteetan bezala, kontzertuak zenbait ziklotan banatuko dira. Aurtén

Musika Hamabostaldiko aurkezpenean, jaialdiaren ardatzak Rossini eta Escudero musikariak direla azpimarratu zen.

aipaturiko «Ganbara musika», «Antzinako musika», «XX mendeko musika», «Organo», «Tekla eta gitarrarako musika», «Musika zabalik», «Rossini-ren operak» eta «Interprete gazteak» dira zikloak. Kontzertuez gain, beste zenbait ekitaldi eta erakusketa bat ere izango da.

Bi zutabe nagusitan oinarritzen da aurtengo egitaraua. Francisco Escudero eta Rossini italiarra izango dira ardatzak. Donostiako Zilarrezko Domina jasoko du Escudero; eta jaialdian Rossini jaio zen bigarren mendeurrena ospatu, eta abuztuaren 17 eta 19an, artista italiar honen opera ezagunenetarikoa bat entzun ahal izango da: «L'Italiana in Algeri».

Bertako musikariak bultzatu

Aurtengo berrikuntzen artean, aipagarriena «Musika zabalik» izeneko zikloa izan daiteke. Ziklo honetako emanaldiak kalean izango dira. Gainera, ganbara musikako kontzertuak areto egokiago batzuetan burutzeko asmoz, aurtun Antzoki Zaharra utzi eta Maria Cristina Hoteleko Excelsior aretoan egingo dira. Euskadiko Orkestra Sinfonikoaren egoitzan bi kontzertu ere izango dira, bertako akustika egokiaz baliatuz. Hauetan, Felix Ayok ihardungo du zuzendari eta barkarlari gisa.

Abuztuaren 20an, «Rossini» izeneko musika tren batek Donostia eta Deba arteko bidea egin eta zenbait musika eta antzerki emanaldi egingo dira bertan. Bezperan, hurrei zuzendutako beste tren batean,

Abuztuaren 27an, Francisco Escudero egingo zaion omenaldian, Euskadiko Orkestra Sinfonikoak, Donostiako Orfeoia eta Ricardo Requejo pianojoleak, musikari donostiarraren «Concierto para piano y orquesta» obra joko dute.

Donostiatik Zarautza egingo duen bidaian, musika, antzerkia eta mimoa izango dira nagusi. «Musika zabalik» zikloa eta trenaren bidez, musika klasikoa jendearengana hurbildu nahi da.

Euskal Herriko musikariak Hamabostaldiko 31 kontzertutan parte hartuko dute ●

Euskal Herriko musikariek edo beraiek konposaturiko lanek Hamabostaldiko 31 kontzertutan parte hartuko dute. Abuztuaren 27an Escudero egingo zaion omenaldian, Euskadiko Orkestra Sinfonikoa eta Donostiako Orfeoia arituko dira; eta gainerako emanaldietan: Easo eta Andra Mari abesbatzak, Bilboko Orkestra Sinfonikoa, Maite Arruabarrena eta Ainhoa Arteta sopranoak, Alejandro Zabala pianojolea, Itxaro

Mentxaka eta Argia dantza taldea, besteak beste.

Jose Antonio Etxenike, Musika Hamabostaldiaren zuzendariaren hitzetan: «Herri honetako kultura eta musika kontuan izan behar ditugu, nabitanabiez, Hamabostaldiaren zeregina eta helburuak finkatzeko. Aurtun, bertako musikarien alde egin dugu apustu eta kontzertuen % 60an arituko dira».

Joxi Goikoetxea

Avignon-eko Jaialdiaren 46. edizioa

Lope de Vega, indioak eta beltzak, 5. mendeurrena gogorarazteko

Udan zehar Europa osoan loratzen diren Jaialdien artean, tradizio handienetakoa da, Avignoneko Antzerki eta Dantza Jaialdia. Euskal Herrian jazz musika nagusitzen den bitartean, mundu osoko ikuskizunak plazaratzen dira aita sainduen hirian.

LOPE de Vega-ren «El caballero de Olmedo» —Luis Pasqual-en bertsiotan— eman zion hasiera ofiziala aurtengo Avignoneko Jaialdiari. Argi agertu nahi zuten antolatzaileek hasieratik, beraiek ere ospatu nahi zutela «Deskubri-

Kolonbiako San Basilio palenkeko indioak, kreoleraz mintzo dira egun ere.

menduaren» edota «Bi munduen arteko topaketaren» bosgarren mendeurrena. Eta bi mundu aipatzean, ozeanoaren bestealdekoari ere egin diote tokia, Mexiko, Venezuela eta Kolonbiako tradizio indio eta beltzen bitartez.

Ameriketako tradizio hauei eskainitako atalean ikuspegi antropologikoak

baztertu nahi izan diren arren, ez da beti horrela lortu eta Kolonbiako San Basilio palenkean, esaterako, ikuskizun bizia dena, lekukotasun isolatua gerta daiteke Avignoneko eraikin itxietan. Joruba eta bantuen musika-tresnen erritmoan dantzatzen duten Kolonbiako beltz hauek, talde gisa deagertzeaz egonik, antro-

pologo, zinemagile eta hinkuntzalarien bilgune biltzatu dira.

Hego Amerikara esklabogisa ailegatutako afrikarren ondorengoek Venezuelan dute beste kokagune garrantzitsua. Itsasuntzietatik lurreratzen ziren kostaldean bertan, Barlovento-n, geratu ziren horietako asko, eta hantxe garatu dute beren

Octavio Paz: Avignonen omendua.

kultura kanpokoari ateari itxi gabe. Avignonen Barloventoko «Teatro Negro» ikusi ahal izango da danborren perkutsio sarkorrarekin.

Eta indioen tradizioak ordezkatzeko Mexiko auke-ratu dute frantsesek, Veracruz estatuko Papantla-ko totonakeak eta Oaxaca estatuko Santa Ana del Valle-ko zapotekak, hain zuzen ere. Espainolen aurretiko eta ondorengo ohiturak nahasirik agertzen dira hauen ikuskizunetan eta argi nabarmentzen da hau dantzen izenetan bertan: «Bailes Quetzales», «Baile de los Negritos», «Baile de los Moros y Cristiano»... Eta Mexikoko kulturaren beste alor bat jendaurreratzeko, Octavio Paz poetari egin zaio omenaldia Avignonen, bere poesien hainbat irakurketa saio burutu bait da idazlea bera aretoan izanik.

J.M. Heritz

Hollywood: ekoizpen handien garaia bukatzear?

Duela hiru urte Sony eta Matsushita etxe japoniarrek Hollywood-eko estudio-rik nagusienak (Columbia, Tri-Stars, Universal...) erosi zituztenean ez ziren gehiegi aldatu zinema iparramerikarraren jokamoldeak. Inbertsio handiak egin zituzten

japoniarrek eta, nolabait esateko, etekinen zai gelditu ziren. Baina emaitzak ez dira espero zitezkeenak izan eta gastuen igoera eta haborokinen jaitsiera ikusirik, erizpideak aldatu beharra agertu dute jabe berriek. Bai Sonyk zein Matsushitak proiektu berriak sei hilabetez geraraztea erabaki dute, produkzioetako gastuen etengabeko igoerari aurre egin nahian.

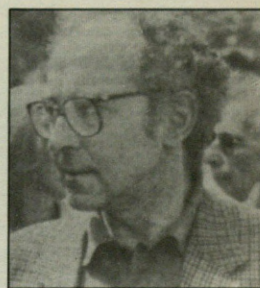
“Ni ez naiz Europan jaioa, baina neure historia pertsonalak, kulturak eta bizkuntzak guztiz europar bilakatu naute. Ez dago batere arrazoirik heredentzia europar horri uko egiteko, horren partaide sentitzen bait naiz. Hala ere ez naiz eurozentrikoa, ez dut ahaztu nahi Europa ez dagoela bakarrik. Nire ustez Europak ez du isolamendua adierazi behar, zabalketarako aukera izan behar du.

Jacques Derrida
filosofoa.

“Hasieran ez nion batere garrantzirik ematen lotura kronologikoari, ez nukeen sinistu ere egingo ixtorio bat halako abiapuntu batetik hasi eta ondorio jakin batetarantz bidera zitekeenik. Egun, ostera, ondorio jakin batera abiatzen diren ixtorioak kontatu nahi ditut; gertaera orok ondorengoa sortu behar du, kronologiak badu berezko garrantzia.

Wim Wenders,
zinema zuzendaria.

“Irudiak dira mezua adierazteko, ikusgarri bilakatzeko modu bakarra. Irudiekiko dudak maitasuna azaltzeko esan behar dut, zinemarekiko interesa irudien bitartez sortu zitzaidala. Filmea ikusi baino lehen arte eta zinema aldizkarietako irudiak ikusten nituen, eta Murnau-ren filmeko argazkiak ikusirik sortzen zitzaidan filme bat errodatzeko gogoia.

Jean-Luc Godard,
zinema zuzendaria.

T E I L A K

■ EUSKO BIBLIOGRAPHIAK AKORDIOA LORTU DU

EUSKO Bibliographiak akordioa sinatu berri du Eusko Jaurlaritzarekin. Hiru milioi pezetako (150 mila libera) dirulaguntza eskuratzear gain enpresa eta fundazio pribatuen laguntza eta hainbat lan egiteko enkargua luzatuko zaio Eusko Bibliographia aurrerantzean, hamar urtetan EAEko liburutegi guztietako argitalpenen zerrenda egitea, kasu.

■ DONOSTIAKO KONTSERBATORIOKO KEZKAK

DONOSTIAKO Musika Kontserbatorioko Antzinako Musika saileko ikasleak, zuzendaritza berriak alor hau kenduko duen —aurrekontuen eskasia aitzakitatzat harturik— beldur azaldu dira komunikabideetara igorritako agiri batean. Hain zuzen, 1987an sortu ziren, urtez-urte, gorantz egin duten Antzinako Musikari buruzko lehen katedrak eta ikastaroak Kontserbatorioan.

■ RIKARDO ARREGI KAZETARITZA SARIAK

RAMON Saizarbitoriak «Jakin»-en kulturari buruz idatzitako artikulua batek; Pako Aristik «Klik baten ondorenak» izenburupean «Diarioa Vasco» egunkariko «Zabalik» gehigarrian argitaratuko erreportaiak; Orioko «Karkara» aldizkarian Iñaki Iturainek idatzitako «Oriotarrak eta soldaduzka» lanak eta «Euskaldunon Egunkaria»-n Alazne Iturriozek zuzentzen duen «Eguneroko pertsonaia» sekzioak irabazi dituzte Andoaingo Udalak antolatzen dituen Rikardo Arregi Kazetaritza sariak.

■ GOLOKA ANTZERKI TALDEAREN OBRA BERRIA

GOLOKA antzerki taldeak «Ameriketako Euskaldunak» kale animazioa eta antzerkia lotzen dituen ikuskizuna estreinatu zuen Lekeitioko Antzerki Jaia-ren barnean. Antzezlan honek Ameriketara emigratu ondoren Euskal Herrira itzultzen den familia euskaldun baten bizitza kontatzen du eta adin guztietako jendeari zuzendua dago.

«Euskal kazetariok ezin ibil gintezke hitz batek grekozko edo latinezko jatorria duen begira. Ez gara hizkuntzalariak, ez gara etimologoak, zama astun bori guri ezartzeko».

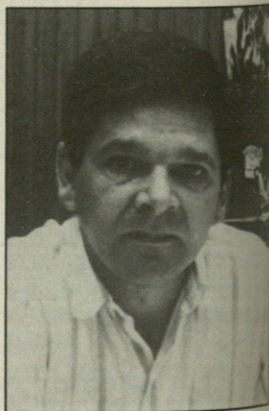
Mikel Atxaga, kazetaria, Deia, 92-VII-15.

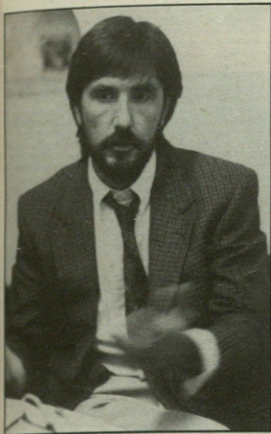
«Hezkuntz sistemak ona behar du izan eta hala izanez gero berdin dit propio, danimarkar edo espainiar etiketa jartzeak. Zentzurik ez duten kontu sinbolikoak planteatzen ditugu kultur arloan».

Fernando Buesa, EAEko Jaurlaritzako Hezkuntza sailburua, Egunkaria, 92-VII-12.

«Biharko Euskal Unibertsitatea, dena dela, ezingo da, inolaz ere, daukenez zentru unibertsitari horietan oinarritu. Argi dago, zentru horiek euskaratu behar direla; zenbat eta gehiago, hobe. Are argiago dagoena zera da, erakunde horietan guztietan ez dagoelako ezelako proiekturik litekeen Euskal Unibertsitatea eraikitzekotz».

Joseba Tobar-Arbulu, EHUKo irakaslea, Egunkaria, 92-VII-15.

«Presoak edo gaiso daudenak bisitatzea miserikordiazko obra den bezalaxe, idazten duenari sariak ematea ere borrelako zerbait da».

Ramon Saizarbitoria,
idazlea.
Egin, 92-VII-12.

«Musika garesti eta sakrifikatua da».

Pablo de Naberan,
musikaria.
El Correo Español,
92-VII-13.

«Ez nau harritzen birtarren gebiengoak museoaren berri ez izatea. Kontuan genuen boni buruz ezezagupen bandia zegoela. Hori ekidin nabian gabiltza».

Juan Ignacio Bidarte,
Guggenheim Partzuergoko
zuzendaria.
El Mundo, 92-VII-14.

«Iriñbideren batean sinesten dugun artean ez dugu kontratua sinatuko».

Jexus Mari Zalakain,
EHUko irakaslea.
Egunkaria, 92-VII-11.

«Mitxelena Estatuko bizkuntzalaririk handiena dugu».

José Antonio Pascual,
hizkuntzalaria.
Deia, 92-VII-16.

T X U T X U - M U T X U K A

MASKARADAREN «LOGALEA ZEUKAN EKILIBRISTAREN KASUA»

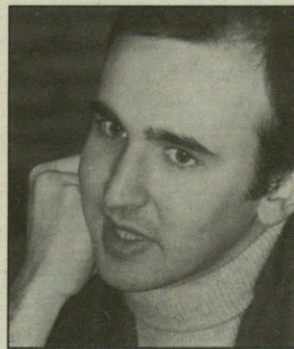
MASKARADA antzerki taldea, «Logalea zeukan ekilibristaren kasua» izenez irailean plazaratuko duten obrari azken ukituak ematen ari da. Bernardo Atxagak idatzitako gidoian oinarritua, duela hamar urte estreinatu zuten eta estetika, formato eta testu aldaketa zenbaitez berreskuratu dute. Haurrentzat zuzendutako lan honi Juan Carlos Perezek jarri dio musika eta «antzerki beltza» deituriko Pragako antzerki estiloari jarraitzen zaio. Maskarada taldea gauza berriak egiteko gogo handiz dabil, eta antzezlan honetaz gain, «Robinson Tropikala» prestatzen ari da bestalde, honen segidan estreinatu asmoz.

N O R - N O R I - N O R K

B. ATXAGA

idazlearen «Behi euskaldun baten memoriak» azken nobelaren gaztelarazko itzulpena —Arantxa Sabas literatur irakasleak apailatua— argitaratu berri da. Hurrengo nobelari, «Iraultza Obaban» izena daramanari, eutsi dio, bestalde, asteasurrak. Liburuan Kropotkin ekonomilari anarkistaren arima Obabara eramaten duen ●

X. MENDIGURENI

«Patakon» izeneko gazteentzako nobela argitaratuko dio, abuztuan zehar, «Euskaldunon Egunkaria»-k. XIX mendean Bizkaian izan zen bandolero eta pirataren —daukanari kendu, ez daukanari emon— hainbat pasadizu eta abentura kontatzen ditu Xabier Mendigurenek, gehientsuenak Karibe aldean kokatuak ●

J.I. BIDARTEK

Eusko Jaurlaritza, Bizkaiko Foru Aldundi eta Bilboko Udalak Guggenheim Museoaren Partzuergoaren eraketa sinatu ondoren zuzendaritza lanak bere gain hartu ditu. Bera izango da aurrerantzean, eta museoaren eraiketari dagokionean —1996rako aurrikusten da inaugurazioa—, arduradun nagusi eta aurpegi publikoa ●

Bidaia

Agoitz ingurua bizikletaz

NAFARROAKO ingurune eder bat ezagutzera abiatuko gara gaurkoan, Agoitz ingurua hain zuzen ere. Lurralde honek eskaintzen dituen paisaia paregabeak hobe dastatu ahal izateko ingurua bizikletaz ezagutzea aukera ederra da.

Gure ibilbidea Agoitzen hasiko da. Iruñetik 30 kilometrotara dagoen herriska Irati ibaiaren ezker aldean dago eta txikia izan arren gauza interesgarri ugari ditu.

Kale estu eta ederrez osaturiko 2.000 biztanle inguruko herri honetan interes handiko zenbait monumentu daude. Hauen artean zubi eta eliza erromanikoak eta XV mendearen bukaeran eraikitako Argamasilla Jauregia dira aipagarri.

Agoitz ezagutu ondoren, paisaia ikusteko bizikleta ibilbide egoki bat Zarikieta mendirantz abiatzea izango da. Agoitzen gaudela iparralderako bidea hartzen

dugu eta Irati ibairantz jaitziz zubi erromanikoa igarotzen dugu. Bertan eskubiko bidea hartuz kilometro inguru egiten dugu ibaiari jarraituz, ondoren gorantz joko dugu Meoz izeneko herri txikira doan pistatik.

Inguru hau ikusteko era bikaina bizikletaz abiatzea da

Herri honetara iritsi baino lehen Zarikieta ibaia gurututzen dugu. Berriro ere iparraldera joz Zarikieta herrira iritsiko gara.

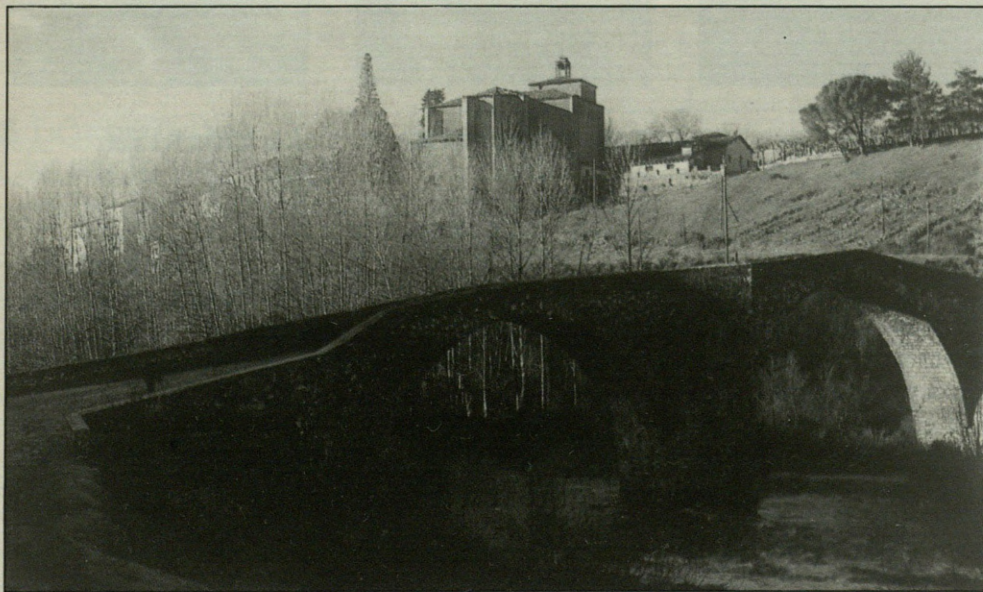
Herri honetan gaur egun ez da inor bizi eta eliza eta etxe bakan batzuek soilik darraite zutik. Sentipen tristetako bisitariak herri huts

Baldintza batzuk

● Ibilbide honek 25 kilometro ditu eta beraz, bizikletaz ibiltzen ohitua egotea eskatzen du. Hala ere, ez da zailtasun handiko ibilbidea.

● Bizikletaz bide hau egiteak ez du materiale berezirik eskatzen, baina mendian denez, eguraldi aldaketak kontuan izan behar ditugu.

honetan, garai bateko biztasunaren islada.

Herritik irtetean ibai gurutzatuko dugu eta Botorra mendien aldetik igaroko ditugu. Hiru kilometro eta erdi egin ondoren Aratikun eta Arangozkitik dagoen pista aurkituko dugu.

Bidegurutze hau aurkitzen dugunean gorantz doan ezkerretarako bidea hartuz zela batzuetara iritsiko gara. Bertatik, Zarikieta mendi gailurreraino minutuko bidea besterik ez dugu eta handik Pirinioetako paisaia zoragarriak ikus ahal izango ditugu.

Bidea jarraituz 6 kilometro egin ondoren bidegurutze batera iritsiko gara. Bertan eskubiko bidea hartu behar dugu eta Agoitz zubian azalduko gara berriro ere. Itzultzeko bide honen egoera nahiko txarra da eta, beraz, igoerako bidea beretik bueltatzea ere onagoa legoke gaizki.

O sasuna

G astronomia

Jateko ohiturak hobetzeko bideak

ELIKADURA hobetze-ko zenbait aholku emango ditugu gaurkoan. Alde batetik, behar duguna baino bi edo hiru aldiz gehiago jaten dugu orohar, eta egunean hiru jatordu egitea nahikoa da. Hiru hauen artean ez dugu ezer jan behar, digestio aparatua ongi egon dadin. Jan ondoren ez da energia gehiegi jorratu behar gorputzak digestioa egiteko energia behar bait du.

Bestetik, jaten ari garen bitartean ez dugu edan behar, likidoek digestioa zukuak ezabatzen bait dituzte. Jakiak lehorrak direnean txua erabili behar dugu, jakien digestioa hemen hasten bait da.

Azkenik, hobe da jakiak olio gabe egitea eta batez ere ez frijitzea. Honen ordez jakiak erreta edo erdi ego- siak jatea, betiere proteinak eta mineraleak galdu gabe.

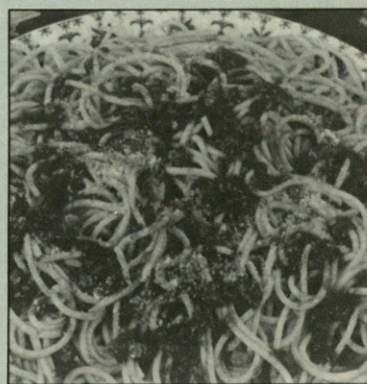
Z I K U L U S A L T S E T A N

Espagetiak bi saltsatan

Oso jaki merke eta erra-za da gaurkoan eskainiko dizueguna. Espagetiak ur askorekin eta olio apur batekin egosi. Saltsa egiteko, berriz, bi ontzi sutan jarriko ditugu eta bakoitzean bi tipula txiki. Saltsa bat egiteko, zortzi piper berde txikitu eta minutu pare batez ontzi batean berotu. Ondoren edolontzi bat bete haragi edo arrain salda gehitu eta baita limoi zuku apur bat ere. Egina dagoenean

dena turmisetik pasa. Barrengorri saltsa egiteko barrengorriak ongi txikitu eta tipularekin batera berotzen jarri. Gatza eta ardo txuria gehitu eta sutan eduki barrengorriak ongi egin arte. Ondoren turmisetik pasa. Azken unean esnegain baso erdi gehitu eta nahi izanez gero gazta errailatua ere. Saltsak espagetiakin

nahastu eta prestatzeko erraza den jaki hau jateko prest dago.

Z ientzia

Montzoien nondik norakoa

Indiar Ozeanoan udako montzoien intentsitateak glaziazioekin zerikusirik baduela pentsatu izan da orain arte. Hala ere, talde angloiparramerikar batek frogatu duenez, 350.000 urte igaro dira zerikusi hori apurtu zenez gero. Udako montzoian bi erabile daude nagusi. Batetik Asiako kontinentea berotzeak Indiar Ozeanoarekiko behe-presiozko zona bat sortzen du lehorrean eta goi-presiozko zona bat ozeanoan. Bestetik, Indiar

Ozeano subtropikalean gertatzen den lurrinketak atmosfera berotu egiten du. Ondorioz, Asian gertatzen diren euriteek montzoien intentsitatea areagotu egiten dute. Montzoiek, inguruko basamortuetatik materiala

hartu, mendebaldeko Arabiako itsasora eraman eta bertan uzten dute, osagai aberatsak dituzten ur hotzen igoera eraginez. Itsaso honetan ateratako sedimentu-laginak, garai bateko montzoien intentsitatea aztertzeko elementu baliotsuak dira. Orain arte, Tibeteko mesetan ziklikoki izotz-geruza egoteak eguzkitiko erradiazioaren zati bat isladatu eta ondorioz montzoien intentsitatea txikiagotu egiten zela pentsarazten zuen. Baina azterketen arabera, azken 350.000 urtean montzoi bortitzen aldiak izan omen dira.

E L H U Y A R

Musika

Izena: Pistola Jokua. Taldea: Heriotza. Disketxea: Aketo.

Gazte izatearen ausardia

EZINEZKOA badirudi ere, hamabi eta hamabost urte bitartekoak zirenean igo ziren musikaren tauletara. Txikitatik gogor eutsi izan diote musikari, gogor hitzei eta gogorrako oraindik bizitzari. Heriotza dira, Arrasate eta Eskoriatzakoak, gazte dira gazte eta borrokatuko dute, ez dira damutuko, ez dira geldituko.

Tiro hotsa entzuten da, hala da, hala esaten digute, beraien soinu berri batekin, etengabe. Lau irazte ditu disko txiki honek, lau abesti, lau bizipen, lau kontakizun amaigabe, gureak direnak, bizi ditugunak.

Neska bati idatzitakoa, adierazitako mina, bere gorrotoa, dena esan nahi eta ezin. Eguneroko bizimoduaren ispilu, ezin ikusia hitz zuzenez adierazia. Bi abesti besterik ez eta bukatu da lehen alde; altxatu, makurtu, buelta eman eta bolumena igo, dena bat eginda. Hau dena bukatu arte irakur daiteke, baina hau dena lehertu arte entzun daiteke, horrela deritzotelako. Ezinbestean.

Lau urte bakardadean, iluntasunean, bakar bakarrik, ez dute nahi, ez dugu nahi baina dagoeneko bukatu da. 45eko abiadura aski da, baina gehiago ere eskertuko genuke. Gazte izatearen kontuak dira, abiada bizian, gelditu gabe, aurrera etengabe.

PATXI GAZTELUMENDI

Ohiturazko musikaren jaialdia

HERRI Uzta izeneko ohiturazko kanta eta musikaren lehen jaialdia burutuko da Uztaritzen uztailaren 23tik 25era bitartean. Jaialdia Lota Jauregiaren ondoan izango da. Euskal Kutur Erakundeak eta Errobiko Kaskarotak antolatutako jaialdia, Izartxo taldeak eskainiko duen Euskal Herriko dantza eta musika ikuskizunarekin hasiko da.

Uztailaren 24ean, Eztitxu eta Naia Robles arituko dira eta hauen ondotik Tavagna talde korsikarra. Emanaldi

honetan Euskal zein Korrikako kantak entzun ahal izango ditugu.

Larunbatean, Ekitaldi zabalak izango da. Alde batetik, Michel Etchecopar txiruleroa, Kattalin Hillau txistuaria eta Marina Pacowski pianoarekin arituko dira. Txirulaparta entzuteko aukera ere izango da. Uztaritzeko txistulari gaitero eta txaranga, Txanbela eta Itsasul trikitilariak ere giroa alaituko dute. Azkenik Patricia Etchepare ere kantari arituko da.

MUSIKA TRESNAK

INSTALAKUNTZAK

SOINU ETA ARGIGINTZA

PROFESIOALEN ALOKAIURUA

PIANOAK, ORGANOK, KITARRAK.

ESKUSOINUAK, ETA TRIKITIXA

DISKOTEKA MUGIKORRAK EFEKTU BEREZIEKIN

KILOMETRO BATEKO ZIRKUITUEN OZENKETA, BOZINA

ETA SOINU PROFESIONALEKO 24.000 WREN BIDEZ

EGAÑA KALEA, 8 TEL: 410 07 11 - FAX: 410 03 09

Lehiaketak

Haurrentzako literatura zuzpertzeko lehiaketa

HAMAIKAGARREN

Xabier Lizardi Haur Ipuin sarira lanak aurkezteko epea irailaren 15ean amaitzen da.

Sari honetan jatorriz euskaraz idatziak izan diren lanak aurkeztu ahal izango

Gaia eta edukia
O.H.O.ko
ikasleentzat egokia
izatea kontuan
hartuko da

dira, beste lehiaketetan saritu edo argitaratu gabeak. Gaia librea izango da, baina hizkuntza eta edukiaren aldetik O.H.O.ko ikasleentzat egokia izatea kontuan hartuko da.

Lanak ez dira hamabi orrialde baino gutxiagoak izango eta DIN A-4 orrietan joan beharko dira makinaz idatzirik bi lerrou-

ne txuriz. Lan bakoitzaren hiru ale bidali beharko dira izengoitiz sinatuak. Izena, helbidea eta telefonoa aparteko gutun batean adieraziz.

Lehiaketa honetako sari bakarra 250.000 pezetatakoa (12.500 libera) izango da eta epaimahaiaren iritziz lanek behar adinako mailarik ez balute, saria eman gabe geldituko litzateke. Epaia azaroaren 27an emango da. Epaimahaiko partaideak bost izango dira, bat Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailak izendatuko du, Gipuzkoako Foru Aldundiak beste bat, hiru garrena Euskaltzaindiak, bestea Euskal Idazleen Elkartek eta azkena Zarauzko Udalak. Saritutako lana argitaratzearen ardura Erein argitaletxearena izango da, urtebeteko epearen barruan.

lazio sariaren irabazlea Patxi Zubizarreta izan zen.

Bertsoak

Euzkitze.

● Abuztuak 1, Altzon, 23.00etan frontoian **Sebastian Lizaso, Mikel Mendizabal, Jon Sarasua, An-doni Egaña, Anjel Mari Peñagarikano** eta **Aitor Sarasua**.

● Gernikako Zaharren egoitzaren 40. urteurrena dela eta 12.00etan **Jon Azpillaga, Jon Enbeita** eta **Jon Lopategi** arituko dira uztailaren 26an.

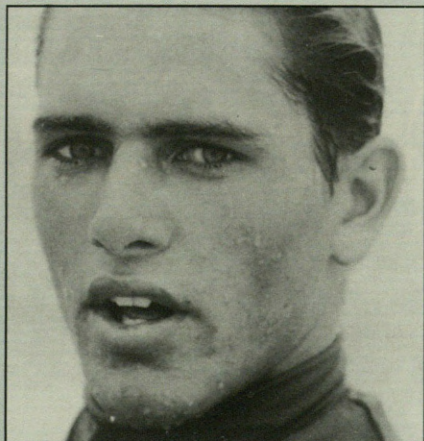
● Uztailaren 26an Otxandion 19.00tan **Xabier Amuriza, Jon Sarasua** eta **Jon Maiaren** saioa.

● Uztailaren 29an Iruñean UEUn 22.00etan **Jon Lopategi** eta **Xabier Amuriza**.

● Hilaren 30ean Billabonako festak direla eta 22.30-etatik aurrera herriko plazan **Jon Sarasua, Anjel Mari Peñagarikano, Olosa, Sebastian Lizaso** eta **Xabier**

Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxe: 43 12 56
2004 DONOSTIA

Kote Cabezudoren argazki erakusketa. Donostiako Okendo Kultur Etxeko aretoan uztailaren 31 bitartean.

Surfa kamara aurrean

SURFAREN mundua erakutsi nahi izan digu Kote Cabezudok erakusketa berrian. Baina ez ohi bezalako, surfariak olatu gainean maniobra arriskutsuak egiten; askoz sakonagoa baizik. Surfaren munduaz duen ikuspegia ematen du argazki bidez, begiraden kritikekin topo egin arte. Begirale aparta, zorroztaile bokazioa duenak, kasu honetan, surfariengana hurbildu nahi izan gaitu, azken batean, ikusi ohi dugun ekintzazko surfaren oinarrian surfaria ezinbestekoa delakoan.

Ondo baino hobeto aurre egiten dion erronka. Azal ilun erreak lekuko. Zimur erreak eta uretatik ateratako gorputz bustiak ere horren erakusgarri bihurtzen ditu. Batzuek uste duten bezain kirol elitista ez dela frogatu nahian. Hainbat topiko bazterrean uzteko asmoz.

Erreportaia gustagarria egin eta surfaren alderdi desberdina ematen saiatzen da Kote Cabezudo. Ohorearen lagun minenak diren aurpegiak erakusten. Olatu arteko testuinguruan maiz ahaztuxea edo gelditzen den aldea. Azken batean, mareak gora eta beheara jarraituko bait du, eta baita itsasoko olatuek ere. Eta surfarekiko zaletasuna bizten jarraituko duten aurpegiak, itsasoa eta olatuekin lehia etengabea, testuinguru berean izango dira.

P A T X I S A R R I E G I

Pintore guztientzat lehiaketa Urretxun

URRETXU 92 izeneko pintura lehiaketa antolatu du Urretxuko udalak. Aurtengoa laugarren lehiaketa izango da eta nahi duten guztiek parte hartu ahal izango dute. Egile bakoitzak hiru lan aurkeztu ahal izango ditu gehienez eta beraien gaia eta egiteko modua egilearen esku egongo da. Lanen neurria ere egilearen arabera izango da.

Lanak sinatuta egon beharko dute eta lanarekin batera, kartazal itxi batean, egilearen datu guztiak, N.A.N.aren fotokopia eta telefono zenbakia bidaliko dira. Lanak irailaren 11 bai-

no lehen aurkeztu beharko dira Urretxuko Jauregi kaleko 19an dagoen kultur etxean.

Lehiaketa honetan irabazle suertatzen denak 80.000 pezeta (4.000 libera inguru)

Lanak irailaren 11 baino lehen aurkeztu behar dira

eta garaikurra jasoko ditu. Bigarrenak, 50.000 eta garaikurra eta hirugarrenak 30.000 eta garaikurra.

Kultur Batzordeak izendaturiko epaimahaia irailaren 18an da Urretxuko Udaletxean.

Epaimahaia pintura arloan esanguratsuak diren pertsonen osatuko dute. Aurkeztutako lanak irailaren 17tik 30era bitartean burutuko da Kultur Etxean.

Saritutako lanak antolatzaileen esku gertuko dira eta argitaratu edo erakusteko eskubidea izango dute, betiere egilearen izena aipatuz.

Dantza Solte txapelketa Erreterian

GIPUZKOAKO Dantza Soltearen eguna burutuko da uztailearen 25ean Erreterian. Ereintza dantza taldea, antolaturiko ekitaldi honi 12.00etan emango zaio hasiera umeen arteko 27. Dantza Solte txapelketarekin.

19.00etatik aurrera Gipuzkoako 43. Dantza Solte txapelketa izango da Erreteriaiko Herriko Enparantzan. Bertan 15 urtez gorako guztiek parte har dezakete. Ekitaldia hasi bai-

no lehen bikote parte hartzaile bakoitzari fandango eta arin-arin bat egokituko zaio zozketan, txistulariek partitura bat baino gehiago izango bait dituzte.

Bikote irabazleak txapela, buruzapia, Antton Mendizabal artisauak eginiko taila eta 40.000 pezeta (2.000 libera) eskuratuko ditu. Bigarren bikoteak 30.000 pezeta eta Udalaren saria. Hirugarrenek, 25.000 pezeta eta trofeoa lortuko dute. Laugarren bikoteak

20.000 pezeta, 15.000 bosgarrenak eta 10.000 seigarrenak. Sei lehenengo ar-

tean sailkatzen ez direnak 8.000 pezeta jasoko dituzte.

Epaimahaia Enrique Alberro, Benito Brit, Cecilio Gastesi, Patxi Sarasola eta Carlos Sarriegik osatuko dute.

1955eko lehiaketan irabazle izan ziren hiru lehen bikoteak.

H i t z e t e n a

E u s t a k i o

M e n d i z a b a l

TXIKIAren

o l e r k i a k

Jon Aranok apailatutako edizioa:
152 orrialde, Eustakio Mendizabalen
eskuizkribu eta argazkiz hornitua.

Susa
LITERATURA

Industrialdea 1-2. 20160 Lasarte-Oria. ☎ (943) 37 07 38

Telebista-Irratia

BOTOIA SAKATU AURRETIK

Bizitzaren garraztasuna

Osteguna 30, 21.30etan.
Zine gaua: «**Loss of innocence**»

Zuzendaria: Lewis Gilbert. Antzezleak: Kenneth More, Danielle Darrieux eta Susan York.

Gazte protagonisten zikloko filme honetan istorio samin bat azaltzen zaigu. Joss Grey izeneko hamasei

urteko gazteak, bere ama ospitalean den bitartean, bere hiru anai-arrebak zaintzen ditu. Lau gazte hauek Marne Riversen dagoen Madame Zizi-ren hotelean bizi dira.

Madame Zizik, Eliot izeneko ingeles batekin hurremanak ditu. Eliot misteriotsuak oso zintzoa dirudi, baina bitxi lapurra ere bada.

Filmearen izenburuak adierazten digunez («Inozentzia galtzea») ez da zaila izango gazte hauentzat, giro honetan, zuten inozotasuna galtzea.

Arazoz beteriko filme honetan bizitzaren garraztasun eta zailtasunak ikusi ahal izango ditugu, aktore gazteek ematen duten bizitasunarekin batera.

●Uztailak 26

18.25etan, zinea:
«**Maitasunaren telefonoa**»

Zuzendaria: Rod Amateau. Antzezleak: Creg Bradford, Mary Beth Evans, Don Michael Paul eta Tammy Taylor.

Musika, komedia eta maitasuna nahasten dira filme honetan. Bi eskolen arteko gatazkaren gainetik amodio istorio bat sortzen da eta ohizkoa denez, maitasunak gorrotoak baino indar handiagoa du.

●Uztailak 31

17.40etan, zinea:
«**Odolezko korridoreak**»

Zuzendaria: Robert Day. Antzezleak: Boris Karloff, Betta St. John, Finlay Currie, Christopher Lee eta Francis Matthews.

XIX mendearen erdialdean girotutako filme honetan sendagile batek eginitako esperimenduak azaltzen dira. Anestesikoaren bila dabil doktore hau eta horretarako hainbat droga hartzen ditu.

IKUSI BAIETZ

● Uztailak 26an 23.00etatik aurrera «**Jokoa baino gehiago**» dokumentalaren hirugarren atala.

● Igandean 15.05etan «**Apeninoetatik Andeetara**» marrazki bizidunen filmea.

● Astelehenetik ostiralera Carlos Nguemak aurkezten duen «**Rockibili**» saioa 20.45etatik aurrera.

● Uztailak 28an Iñaki Berastek La Tojako Gran Hoteletik aurkezten duen «**Gaugiro Park**» saioa 21.30etan.

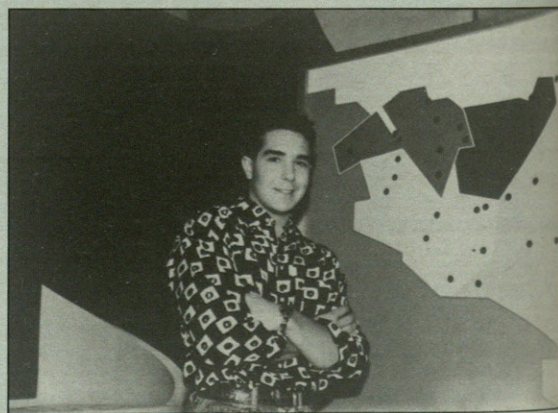
● Asteazkenean, 23.15etan «**Jai alai**» saioak «Beste palak» izeneko atala eskainiko du.

● Uztailaren 31n 21.55etan «**ETB Kantxa**» saioak zehaztu partidu interesgarria eskainiko du.

● Astelehentik ostiralera bitartean 14.50etatik aurrera «**Star Trek**» telesail famatuaren

TXORI BATEK ESAN DIGU

■ Astelehenero 23.00etatik aurrera ETB1ek eskaintzen duen «Bila dabilena» saioa gaur egun Joxe Felipe Azurmendik aurkezten badu ere hasiera batean ez zen bere lana izan behar. Joxe Felipek saio hau aurkeztu behar zuela grabaketa hasi baino lau bat egun lehenago jakin zuen. Beraz, Joxe Felipek ez zuen ez saio hau prestatzeko denbora gehiegirik izan.

Telebista-Irratia

Iñaki Gonzalo: «Boteretik datorren informaziotik at egotea zaila da»

KUSITAKOAK

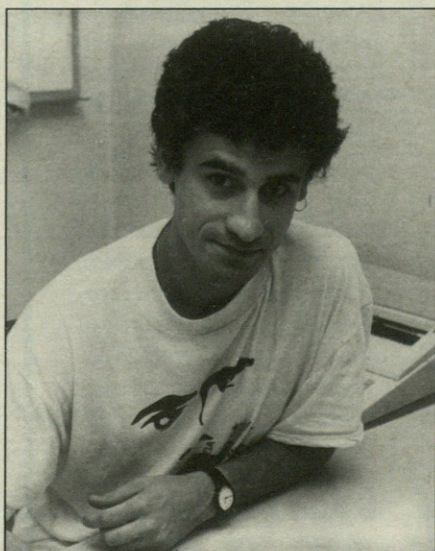
KUSITA

Hamar urte EITBn

Kazetaritza ikasketak burutzen ari zela Getxo Irratian lanean hasteko beka batzuk atera ziren eta bertan izan zuen irratiaiekiko lehen harremana. Han bi urtez aritu ondoren Egin Irratian lan egiteko deitu zioten eta urte eta erdi darama bertako albistegiak egiten.

ARGIA. Zu batez ere albistegietan aritu izan zara, gustokoa al duzu albistegiak egitea?

I. GONZALO. Karrera egin nuenean ez nuen pentsatzen irratian lanean egitea, beti atsegin izan dut albistegiak eta notiziak lantzea, baina irratian lanean egitea ez nuen pentsatzen. Baina gustora nago, Egin Irratian daukagun lana oso berezia bait da. Erronka bat dugu egunero irratian honetan. Irratian egiten diren gauzetatik gustokoenak albistegiak biltzea eta lantzea da. Bestetik, albistegiak asko atsegin ditut herri bizi batean gaudelako eta Euskal Herrian egunero gauza asko gertatzen direlako. Gertatzen den guztia lantzea eta dekodifikatzea zirrargarria gertatzen da. Beste komunikabideetatik datorren informazioa dekodifikatu egin behar dugu

eta gure entzuleei beste era batera eman.

A. Zein da albistegiak egitean aurkitzen duzun zailtasun nagusia?

I.G. Zailtasun nagusia Euskal Herrian bizitzea eta lan egitea da. Gizarte honetako sektore batek dakarren informazioaren aurrean boikot bat dago beste komunikabideen aldetik. Horregatik, guk informazioa beste

era batera eman behar dugu eta herri sektore horretatik datozen berriak eman. Bestetik, nerretzat zailtasun nabariena euskara da, euskaldun berria bait naiz, duela hiru urte ikasi nuen.

A. Nola ikusten duzu euskal irratigintza eta bereziki irratietako albistegiak?

I.G. Euskarazko irratietan hasieran aipatu dudana herri sektore batzuetatik datorren informazioa aipatzen da, baina Euskal Herrian eta Estatu espainiarrean komunikabideak boterearen menpe daude eta botereak eman nahi duen informazioa hartu eta ematen dute. Euskal Herrian informazio horretatik kanpo egotea oso zaila da eta gure lana beste informazio hori lortzea eta ematea da. Hau da, nere ustez, arazo nagusia.

A. Beste eratako saioren bat egitekotan, zein izango zen nuke gustoko?

I.G. Beti gustatu zait ikerketa lanak egitea eta baita musika klasikoa ere, egitekotan gai hauekin loturiko saio bat burutuko nuke.

Biziaren lehenengo urteak ez dira inoiz errazak, are gutxiago telebista katea erraldoi eta sendoari, TVEri alegia, aurre egin behar bazaio. Halako egoera zailan eta konkurrenteetan sortu zen ETB1a orain dela hamar urte, baina batzutan txarto besteetan hobeago moldatu egin da ikusentzulegoaren arreta bereganatzeko eta gaur egun inoiz baino indartsuago erakusten zaigu. Profesionalen prestaketa maila, zein kalitate teknikoa hobetzen ari direla nabaria da. Era berean berezko produkzioan behintzat gutxienezko maila mantentzeko ahaleginak egin dira eta urte hauetan sortu diren saio berrien zerrenda luzea da. Orain arte egindako akatsak onargarriak ziren kontutan izaten bagenuen hasierako pausuak beti traketsagoak izaten direla, baina, hemendik aurrera ez dago 'gaztekeriaren' atxakiarik. Telebista aldzikarian beste hamar urte igaro orduko bete nahi diren helburuak aipatzen dira, halatan; berezko produkzioa % 60ean finkatu, audientziaren herena bereganatu, autofinantziaketa gehitu, euskal zinemagintza bultzatu e.a. Hauek lortu ez gero txaloak joko dizkiogu.

AITZIBER YARZA

JAIONE OGIZA

Liburuak

Gazteentzako liburu gomendagarriak

Izena: Aurten aldatuko da nire bizitza. **Egilea:** Arantxa Urretabizkaia.

Argitaratzen du: Auskalo-Ereinek. 89 orr.

URTEBETE pasatxo izango da. Gasteizko Koldo Mitxelena institutuan geunden, klase bateko ikasleekin hitzaspertu literario antzeko bat egiten. Hartan, neska batek gazteentzako liburu gomendagarrien zerrendatxo bat edo, besterik ezean, izenburu batzuk eskatu zituen. Une hartan ni nahiko galduta sentitzen nintzen. Batetik euskarazko gazte literaturaren berri handiegirik ez nuelako eta, bestetik, nekien apurrarekin ia ez zitzaidalako izenburu aipagarriarik otutzen. Beharbada horregatik, harez gero nahiko gertutik jarraitu nahi izan ditut gazteentzako argitalpenak: Pamielako Tamaina Ttikia, Elkarreko Branka eta Ereineko Auskalo sailak bereziki.

Eta jarraipen horretako

azken ustegabea Arantxa Urretabizkaia eman dit, gazteen literaturara jauzi eginez, honako izenburua eskainiz: «Aurten aldatuko da nire bizitza», Auskalo saila. Narrazio labur honetan, besteak ez bezalakoa sentitzen den Txanpiren gorabeherak kontatzen zaizkigu: mutil hau ez da bildots bat, ez da buztinezkoa, harrizkoa baizik —batez ere ama hil zitzaionetik—, eta ez dago eskolako umekeriak eta lelokeriak egiteko pronto. Horregatik, aita eta aiton-amonak utzita, hondartzan aurkitutako Mendi txakur leialarekin Madril aldera joko du. Baina txanpi ez da ihesi joan, besteik gabe, alde egin du.

Hortik aurrera, hegoaldera eta itsasora iritsi aurretik, Txanpik zenbait pasadi-

zo biziko ditu (ez gehiegi hala ere: adiskide alemaniarak, burrukalditxo bat, mutikozale baten ahalegina, heriotzaren gertutasuna...), eta nahiz Txanpi harrizkoa izan, obra honetan bere barrera da ispilatzen zaiguna, bere egoera desberdinen bilakaera, bere sentimenduak eta gogoetak. Eta beharbada honetan legoke Arantxa Urretabizkaiaaren ekarpena: bizipen berrien zurrumbiloan, mutil baten barne prozesua kontatzen asmatzean.

Gaur egun, institutu hartako gazte harekin berriro topo egingo banu, izenburu dextente aipatuko nizkioke, eta azken nobedadeen artean, Arantxareñaz gain, sail berean honen aurretik argitaratu zen Manu Lopezen «Borroka Arroka» gomendatuko nioke. Zergatik? Bada biak ere gazteen problematikan oinarritzen direlako, eta Manurena gehiago taldeari eta koadrilari egina dagoen bitartean, Arantxarena intimistagoa delako, hura ekintzazaleagoa, hau pausatagoa.

Amaitzeko, ez nitzuke aipatu gabe utzi nahi bi liburu hauetan agertzen diren bi marrazkigileak —niretzat orain arte ezezagunak—: Xabier Erostarbe eta Jose Belmonte.

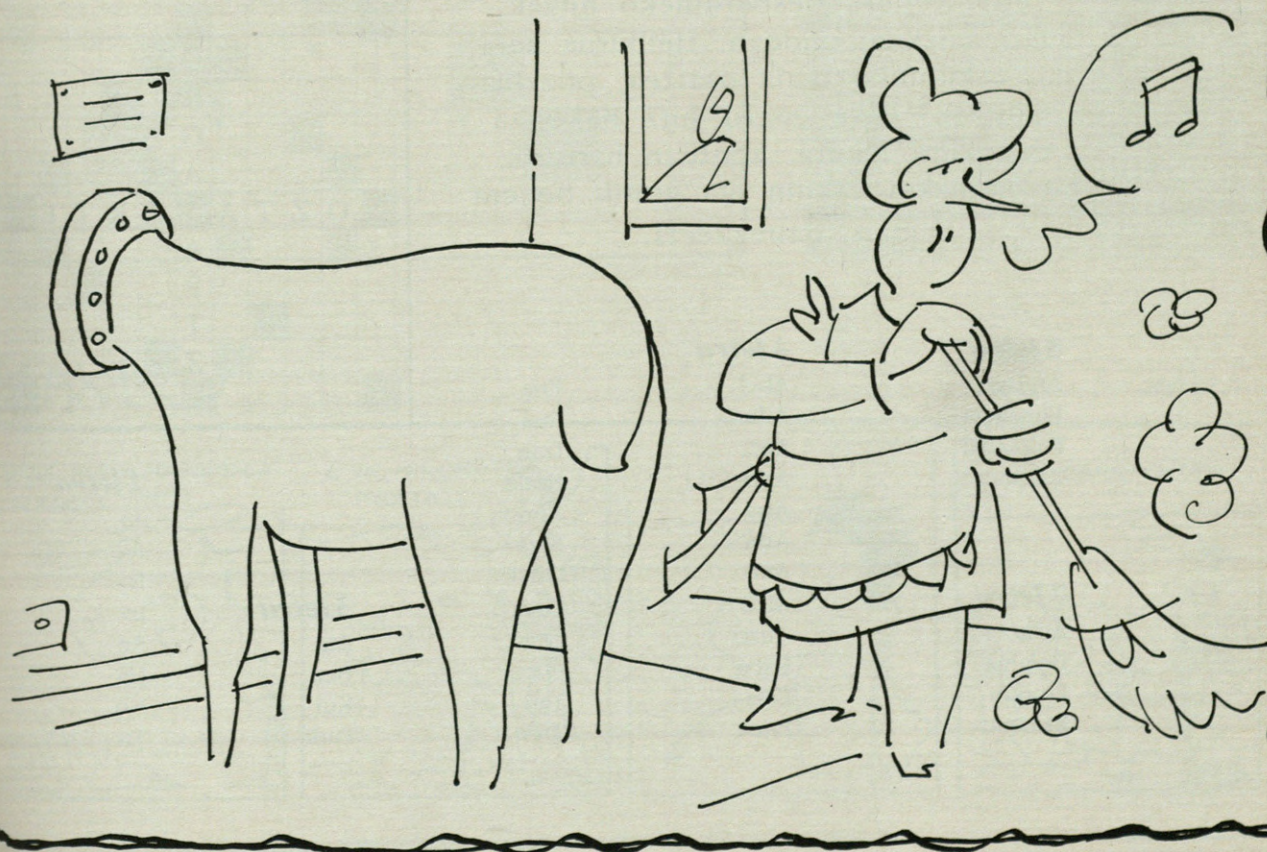
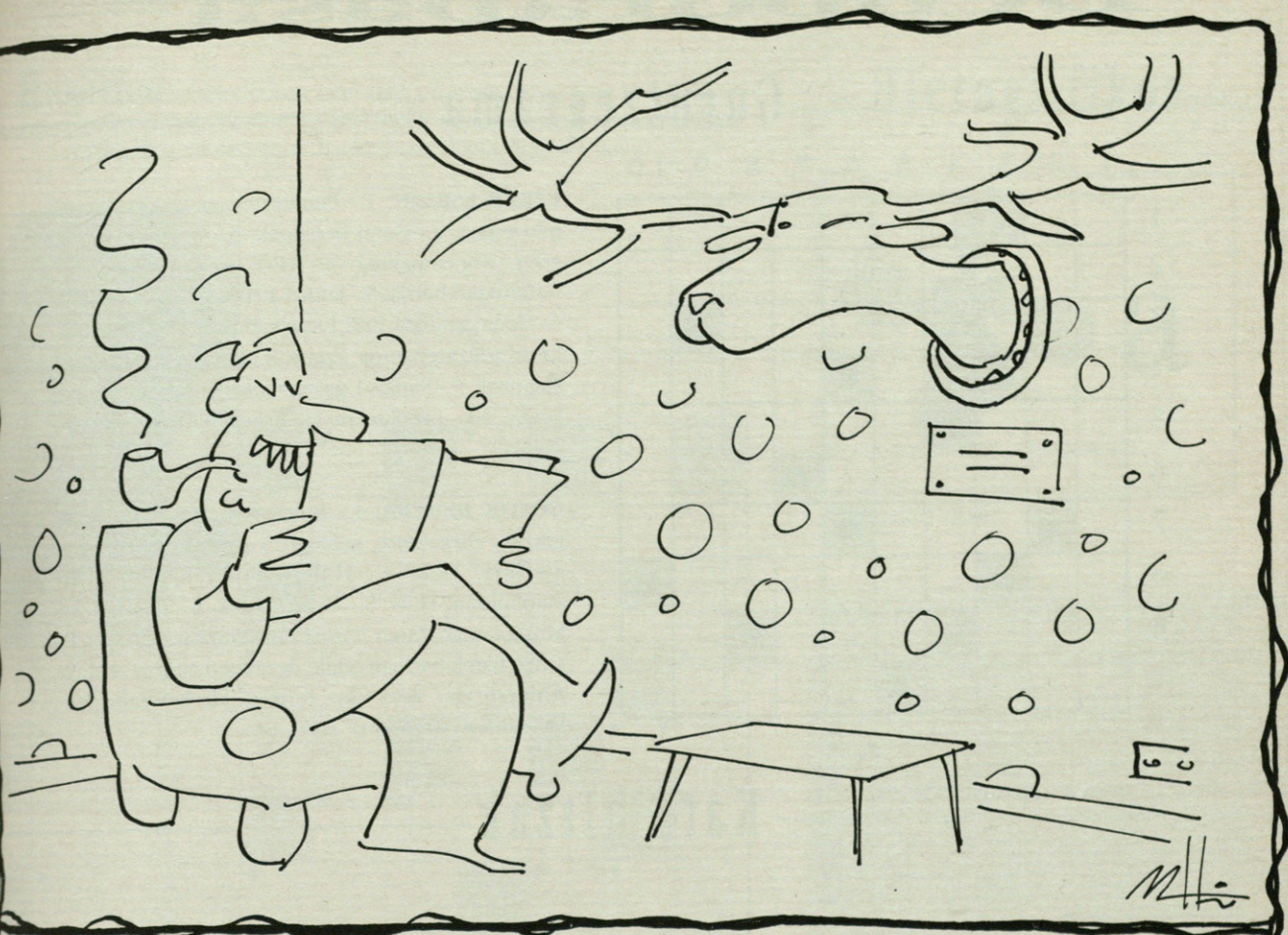
PATXI ZUBIZARRETA

Titulua: UEMA. Udalera Euskaldunen Mankomunitateko Aldizkaria. 0 zenb. 23 orr. Bi urte dira Udalera euskaldunak beren ibilbidean abiatu zirela eta, horren erakusgarri, atera duten aldizkari hau, bere lehen zenbakia kalean duena. Bertan herri hauen kontuen berri ematen da.

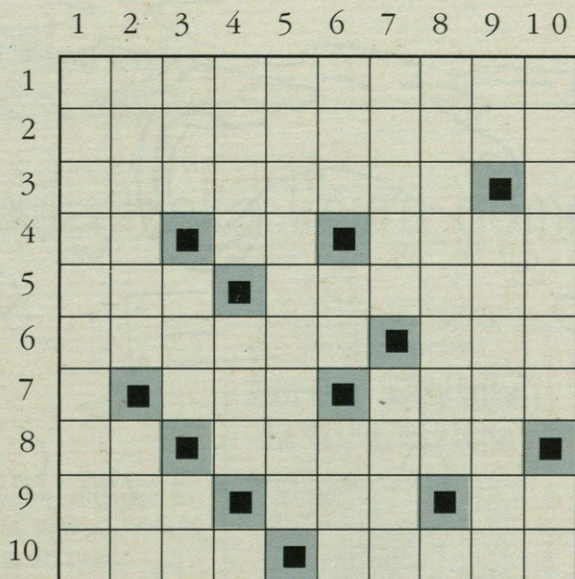

Titulua:Senez. Itzulpen eta Terminologiako aldizkaria. **Egilea:** Askoren artean. 158 orr. «Senez» aldizkariaren azken alea hamaika artikuluz osatua datorkigu: «Duvoisin eta atzizkibidea», «Alemaniarren itzulpen tradizioa», «Euskal administrazioa izkribu zahar batzuk»... eta abar.

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1.- Pluralean, agintzeko boterea edo eskua. 2.- Garai berekoak. 3.- Ok egin, goitika aritu. Kontsonantea. 4.- Hitz grekoa. Bederatzi. Nafarroako herria. 5.- Jatorri atzizkia. Poliki, mantso. 6.- Hona garraiatu. Erdi, hitz elkarketan. 7.- Azkenekoa. Etorri aditzaren erroa. Zorua. 8.- Berrogeitabederatzi. Higuinak. 9.- Nauka. Ugaztun txiki marraskari. Kanpo, landa. 10.- Landare mota. Esnea biltzeko zurezko ontzia.

GOITIK BEHERA: 1.- Bukaezina. 2.- Iparraldean, giltzak. Bizkaieraz, gehiegi. 3.- Iratze, garo. Norat atzizkia. Utik! 4.- Hitlerren jarraitzaile. Edari alkoholdun. Huts. 5.- Ontzi motak. 6.- Ikas eta Ari. Musika nota. Zaren horrek. 7.- Dauzkat. Eguzkia. 8.- Ontzi batek barruan eduki dezakeen neurria. Bat. 9.- Alderantziz, Bizkaiko herria. Harkaitzak. 10.- Iparraldean azenarioa. Listu, istu.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kontuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Argizari
Banaketa
Enkantea
Zirrarak

7 letra

Aizkora
Bolanta
Etorkin
Ezinean

4 letra

Abel
Adur
Aetz
Arin
Arra
Arte
Arto
Atzo
Auzo
Baba
Ekia
Enea

Eria
Ibai
Izan
Kode
Kono
Niza
Onak
Orea
Orga
Ozta
Tati
Tren

3 letra

Ate
Bez
Kui
Lurk

2 letra

Ai
Ak
Ie
In
Ke
Na
No
Tn

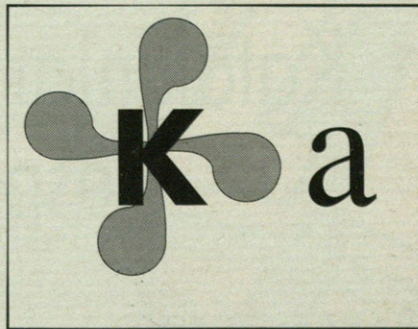
ERANTZUN zenbakidunak bete ondoan, pasa ezazu letra bakoitza dagokion goiko taulako laukira eta grabatuan ageri den pertsonaiaren izena, Nafarroako pilotari gazte baten izena alegia, ageriko zaizu.

1	2	3	4	5
6	7	8	9	

Arabako herria		Apoaren antzekoak		Niri		Gupida-gabekeria	
Baltizada		Aita		Gizon izena			
6				8			
Orainakdia		Nafarroako herria					
Bi							
4						Potasioa	
						Berrogei-tamar	
Barrea		Lehenengo		Egile atzizkia			
Behetziin		Ahiztoa		Ez emea			
		Peruko herria				Kontso-nantea	
		Nau		5		Eutsi	
Musika tresna				Partitibo atzizkia			
1				Bokala		9	
		Iri					
		Norat atzizkia					
Oinarizko edaria				Suitzako ibaia			
Ergatibo plurala		7		Artsenikoa			
Nafarroako herria				(Ald.) Espainiako alderdia			
Sufrea				Uranioa			
		3				2	

—Hieroglifikoa—

Zer galdu dute?

Aurreko asteko soluzioak

RUPER ORDORIKA

●	D	●	B	●	G	●
K	A	P	E	L	A	K
A	Z	P	I	L	A	N
A	R	T	O	T	A	L
E	Z	A	R	T	E	R
K	A	L	E	A	A	M
G	A	R	A	L	O	E
L	A	K	U	A	Z	A
L	A	B	B	I	R	A
K	A	R	E	A	I	R

Gurutzagrama

- EZKER ESKUIN 1. Asmakizuma 2. Gaitasunak 3. Es. Eramale. 4. Riga. Bai. R. 5. Kai Zer. Ar. 6. A. Zailduta. 7. Rio. L. Irak. 8. I. Neha. Rb. 9. Aburo. Diat. 10. Kikara. Ale.
- GOTTIK BEHERA: 1. Agerkariak. 2. Sasia. I. Bi. 3. Mi. Gizonak. 4. Atea. A. Era. 5. Kar. Zilbor. 6. Isabel. A. A. 7. Zumardi. D. 8. Unai. Urria. 9. na. Atabul. 10. Akerrak. Te.

Hieroglifikoa: Zazpi

Hitz Kateatuak

I	N	O	R	Z	A	M	A
A	R	I	N	T	B	A	H
S	A	K	E	L	A	K	L
I	K	S	A	L	A	T	A
A	O	P	I	O	X	R	A
A	L	E	A	K	A	I	A
I	A	N	P	I	P	A	H
G	O	R	A	G	A	L	E
A	R	I	I	B	I	L	I
Z	I	A	N	E	A	K	T
O	K	O	N	I	K	A	S

KAKKU

A ZE PAREA KARAKOLA ETA BAREA

A ZE HIRUKOTEA FESTA...

UDA...

ETA BARRIKOTEA

Kataluniarrok jokoan duguna eta espaniarrek dutena

BARCELONAKO edozein auzoko txokorik ezkutuenean ekidin ezinezko zorabioa antzematen denean, Joko Olinpikoak hiri eta herri baten kanpo proiektzioarako gertakizun onena dela ez dago zalantzarik. Lehenengo iraultzaileek aurkitu zutenetik, kanpo proiektzio hau eraginkortasun handiko tresna dela eta honen kontrola gobernu desberdinetatik arreta handiz gordetzen den gauza dela ere gauza jakina da.

XXV Olinpiadaren zabaltze ekitaldirako oso ordu gutxi geratzen direnean, jende gutxi, edo inork ez daki zehatz mehatz. Jokoak zein herritan ospatuko diren, proiektatuko den herria zein izango den eta, azken finean, Juan Antonio Samarachen «... *la ville de... Barcelona*» hitzek zabaldutako 'ura' zein herriko errotak bereganatuko duen. Bi herri direlako euren kanpo irudia jokoan dutenak: Katalunia eta Espainia, eta hau objetiboki eztabaidatzeko inork gutxi du behar den ausardia. Aspaldiko borroka honek Barcelonan izango du puntu erabakiorra. Gai honetaz, munduko egunkariak eta telebistek esango dutenaren zain gaude denok, agian haxe interes kontrajarrienak eta garrantzitsuenak jokatuko diren eremua izango delako. Horregatik, Estatuen aparatu desberdinek, COOBA—Barcelonako Olinpiaden Komite Organizatzailea— eta Moncloa bera barne, beste edozertan baino, bere ahalegin guztiak kanpo irudia, herriaren itxurak, atzerriko kazetariak zaintzen jartzen dituzte. Bestetik, merkealdien kartelik ez jartzea, pros-

CARLES PUIGDEMONT I CASAMAJO

«El Punt»eko erredaktore burua

titutak hain agerian egongo ez diren beste toki batera eramatea —baina, euren bezeroak nortzuk direla uste dute? Edukinontziak? Kamioien atoiak?—, marginatuak eta utzitako kotxeak ezkutatu edo Tejerok urte batzuk pasatu zituen Figuereseko presondegi olinpikora karterista eta txorizo guztiak espetxeratzea bezalako gertaera barregarriak protagonizatzen dituzte. Banyoleseko Darder museoan orain dela 70 urte erakusgai dagoen beltz diseatua ere ezkutatzeko saiatzen dira.

INDEPENDENTISTAK

ere ezkutatzeko saiatu dira, noski, herri irudia ez emateko eta kazetari atzeritarrek Estatu espainiar eta Kataluniaren artean dagoen diferentzia za-

bal ez dezaten. Dena den, prentsaterritarra nahikoa arduratzen da Kataluniaz eta bere nazio izaeraz. «Frankfurter Allgemeine»-ak, Alemaniako Errepublika Federal ohiko egunkaririk garrantzitsuenak, uztailaren 8an zera argitaratu zuen: «*Kataluniarrentzat Joko Olinpikoak ez dira izango ekonomikoki oso produktibo errentagarri soila. Kontzientzia nazionalak ere bultzakada handia jaso behar du. Barcelonan garrantzitsuenak kataluniarra izateko da, eta bigarren, europarra izateko. Espainiar sentimenduak, asko jota brontzeko domina lortzen du.*» «The Guardian International» britainiarra maiatzaren 30ean Barcelona Medite-rranioko hiri europar gune bezala aitpatzen zuen, zera baieztatuz: «*Barcelonako bandinabiak, kataluniarrek Espainiarekiko dituzten lotura abultzearen beldurra eragiten dio Madrili.*» Beldur horrek saldu ditu eta jarrera kezagarriak hartu dituzte informazio zaharkituarekin edo frog eskasekin jendea espetxeratu dute eta «El Temps» astekariko erredakzioan non kazetari bat atxilotzera joan ziren, miatu dute.

25ean zer gertatzen den zain egon beharko dugu. Ez da istilurik izango inori ez zaiolako interesatzen. Proiektatu behar dugun irudia bai korra izan behar dela konsziente gara. Baina, zer gertatuko da ikurrina, himno eta hizkuntza kataluniarrekin? Joko Olinpikoak kokatuta dauden herriaz, zein irudi eramango dute milioika ikusentzulek? Agian euria egingo du, eta Espainia eguzkitsua-ren topikoa pikutara joango da.

AREA, ZE
AREA, ZE
AREA, ZE
AREA, ZE
AREA, ZE
AREA, ZE

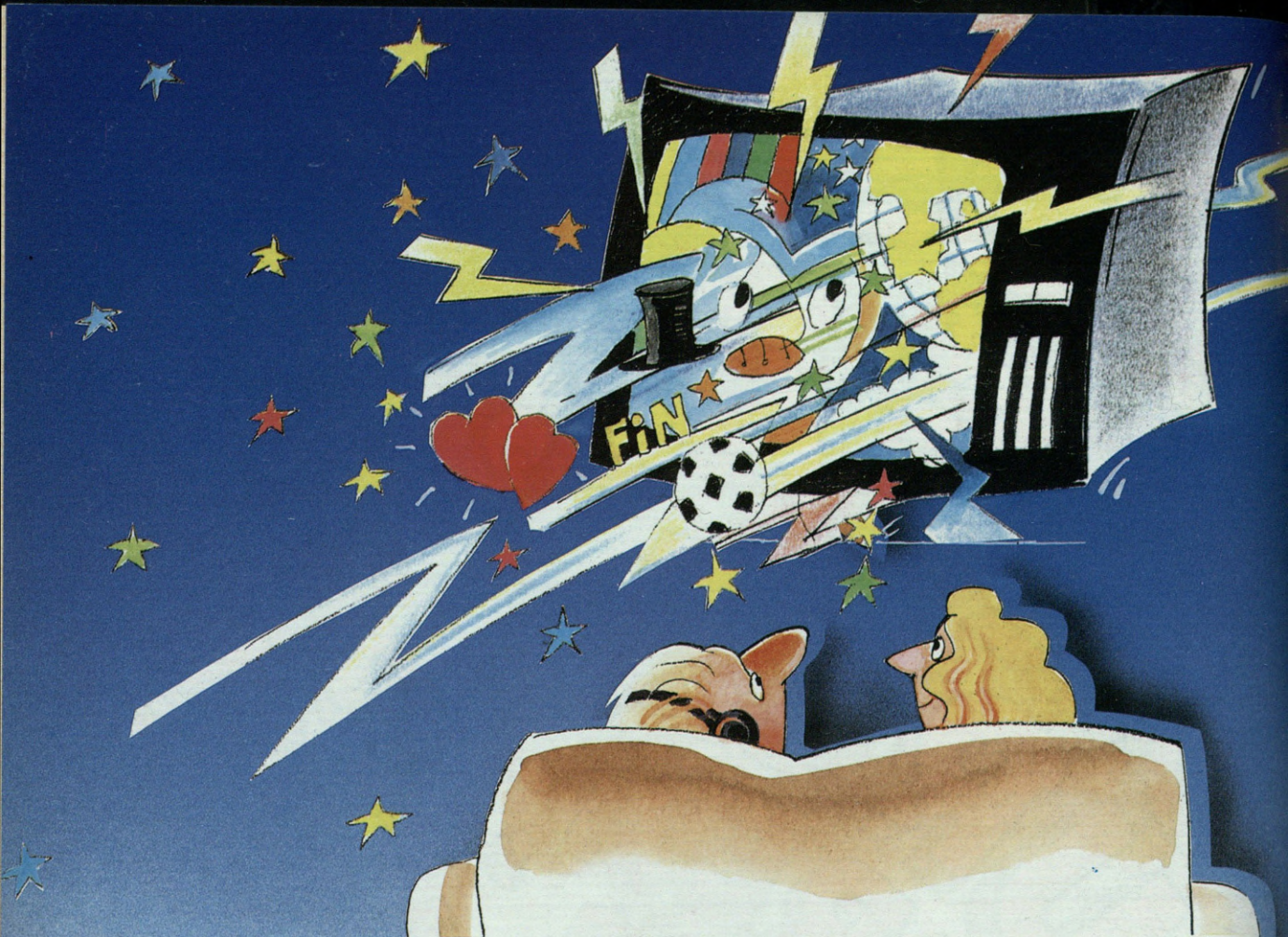
I · R · A · T · I · A

egn

Tfno. (943) 55 47 70

F.M. 103.0

EUSKARA IKUSGARRIA

400.000 pertsonak, zuk bezalaxe, egunero
Irratia eta Telebista euskaraz ikusi eta
entzuten dute.

Lasaitzeko, ondo pasatzeko,
informatzeko edo ikasteko. Euskara...
IKUSGARRIA delako.

